

સાપ્તાહિક સૌરાષ્ટ્ર આવૃત્તિ મુંબઈ સમાચાર

F.N.I. No. GUJ/2013/58486 *

મુંબઈ પ્રસિદ્ધ થતું ■ સ્થાપના: ૧ જુલાઈ ૧૯૨૨ ■ પુસ્તક: ૨૦૫ ■ Volume 69 ■ Issue 12 ■ વિક્રમ સંવત ૨૦૮૨
ચૈત્ર સુદ - ૪ ■ મુંબઈ ■ MUMBAI SAMACHAR ■ www.bombaysamachar.com ■ REGD.No. MCS/058/2018-20

રવિવાર, ૨૨ માર્ચ ૨૦૨૬, (૧૬ પાનાં), કિંમત ₹ ૧૦.૦૦

ઉત્સવ પૂર્તિ ૯ થી ૧૫

LIKE & FOLLOW: /Mumbaisamachar4u

ઈરાન શિપિંગ માર્ગ ખુલ્લો રાખે: મોદી

સાથે ઈરાનના પ્રમુખને ભારતના પીએમે નવરોઝ અને ઈદની શુભેચ્છા પણ આપી

નવી દિલ્હી: ભારતના વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીએ શનિવારે ઈરાનના પ્રમુખ ડૉ. મસૂદ પેઝેશ્ચિયનને ફોન કરીને નવરોઝ અને ઈદની શુભેચ્છા પાઠવી હતી તેમ જ યુદ્ધના સમયે અન્ય દેશો, ખાસ કરીને ભારતના માલવાહક જહાજોની સુરક્ષિત અવરજવર થવા દેવા માટે વિનંતિ કરી હતી.

મોદીએ ઈરાનના પ્રમુખની સાથે પશ્ચિમ એશિયામાંની યુદ્ધની સ્થિતિ અંગે ચર્ચા કરી હતી તેમ જ આ પ્રદેશમાં શાંતિ, સ્થિરતા જાળવવા અને સમૃદ્ધિની આશા વ્યક્ત કરી હતી. વડા પ્રધાને યુદ્ધમાં તેલ, ગેસની મથકો સહિતના આંતરિક માળખાને લક્ષ્ય બનાવીને સખ્લાઈ ચેન્સ ખોરવવાના પ્રયાસને વખોડ્યો હતો.

મોદીએ જણાવ્યું હતું કે યુદ્ધ દરમિયાન પણ જહાજો દ્વારા માલસામાનની કરાતી હેરફેર વિના વિંદને ચાલુ રહે તેનું ધ્યાન રાખવું જોઈએ. આંતરરાષ્ટ્રીય જળસીમામાં માલસામાનના જહાજો મુક્ત અને સુરક્ષિત રીતે આવજા કરી શકે તે મહત્વનું છે. અખાતના દેશોમાં ૨૮ ફેબ્રુઆરીએ યુદ્ધ શરૂ થયું ત્યારથી અત્યાર સુધીમાં મોદીએ બે વખત ઈરાનના પ્રમુખને ફોન કરીને ચર્ચા કરી હતી. ભારતના વડા પ્રધાને ચાલુ મહિનાના પ્રારંભે ઈરાનના પ્રમુખ ડૉ. મસૂદ પેઝેશ્ચિયનને ફોન કર્યો હતો અને યુદ્ધને લીધે આખી દુનિયામાં વધેલી તંગદિલી અને નાગરિકોના જાનમાલને થતાં નુકસાન અંગે ચિંતા વ્યક્ત કરી હતી. મોદીએ અખાતના દેશોમાંના ભારતીયોની સલામતી અને ભારતની ઊર્જા ક્ષેત્રની જરૂરિયાતના મુદ્દા ઈરાનના નેતાની સમક્ષ ઉઠાવ્યા હતા. ભારતના વિદેશ પ્રધાન એસ. જયશંકરે ઈરાનના વિદેશ પ્રધાન સૈયદ અબ્બાસ અરાધચીની સાથે પણ ચર્ચા કરી હતી અને માલવાહક જહાજોની સુરક્ષિત અવરજવર થવા દેવા વિનંતિ કરી હતી. (એજન્સી) ■

કટોકટી હળવી: રાજ્યોની કમર્શિયલ એલપીજીની ફાળવણી ૫૦ ટકા કરાઈ

નવી દિલ્હી: એલપીજીનું ઘરઆંગણાનું ઉત્પાદન વધતા સરકારે રાજ્યો અને કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોને વીસ ટકાની વધારાની ફાળવણી કરતાં કુલ ફાળવણી પચાસ ટકાની થઈ છે. એલપીજીનું ઘરેલું ઉત્પાદન વધતા પરિસ્થિતિ સામાન્ય થતી જાય છે. મિડલ ઈસ્ટના ત્રણ અઠવાડિયાના યુદ્ધને લીધે હોટેલ જેવા વેપારી ઉપક્રમોને અપાતા એલપીજી પુરવઠામાં કાપ મુકવામાં આવ્યો છે જેથી ઘરોને એલપીજીનો પુરવઠો સતત મળી રહે. પછીથી વેપારી ઉપક્રમોને ૨૦ ટકા વધારાનો પુરવઠો અપાયો હતો અને ત્યાર બાદ સરકારે વધુ દસ ટકાની ફાળવણી કરી હતી, પરંતુ એવી શરત મૂકી છે કે રાજ્યો પાઈડેન્સ પ્રોજેક્ટને વેગવંતા બનાવે. શનિવારે સરકારે રેસ્ટોરાં, હોટેલ, (જુઓ પાનું ૨) ■

ગૌરક્ષક ફરસા બાબાની 'હત્યા' પછી મથુરામાં ભડકો

મથુરા: ગૌરક્ષક ચંદ્રશેખર ઉદ્દે ફરસા બાબાનું મથુરાની નજીક આગરા - દિલ્હી ધોરીમાર્ગ પર શનિવારે પરોઢ પહેલાં રાતના અંદાજે ચાર વાગ્યાની આસપાસ ટ્રક નીચે કચડાઈ જવાથી નિધન થયું હતું. તેમના ટેકેદારોએ 'હત્યા' થઈ હોવાનો આરોપ મૂકીને હાઇવે પર ટ્રાફિક જેમ કર્યો હતો. બાબાના ટેકેદારોએ ગુરુસે થઇને આક્ષેપ કર્યો હતો કે ગાયોની ગેરકાયદે હેરફેર કરતા લોકોની ટ્રકને ક્રોટવાનના સીમાડા નજીક રોકવાનો પ્રયાસ કરતા ચંદ્રશેખર પર ટ્રક ફરી વળી હતી. મથુરા જિલ્લાના વહીવટીતંત્રે જણાવ્યું હતું કે બાબા અને તેમના સાથીઓએ ધોરીમાર્ગ પર કન્ટેનર લઇ (જુઓ પાનું ૨) ■

દેખાવ: હરિયાણાની સરહદ નજીક મથુરાના ચૌમહાનના હાઇવે નજીક ફરસા બાબા શંકાસ્પદ સંજોગોમાં મરાળ પામતા લોકોએ દેખાવો કર્યો હતા. (પીટીઆઈ)

ઈરાનનાં અણુમથક પર હુમલો

► યુકે-અમેરિકાના ડિયેગો ગાર્સિયા ઍરબેઝને ઈરાને ટાર્ગેટ કર્યું
► પર્યટન સ્થળો પર હુમલા કરવાની તહેરાનની ધમકી

દુ બઈ: ઈરાને હિંદ મહાસાગરમાંના યુકે - અમેરિકાના ઍરબેઝ પર કરેલા હુમલાને બ્રિટને વખોડ્યો હતો અને ઇઝરાયલના સંરક્ષણ પ્રધાને તહેરાન પર વધુ ઉગ્ર હુમલા કરવાની ધમકી આપી હતી. ઈરાનમાં તહેરાનની નજીકના અણુમથક પર હુમલો કરાયો હતો, પરંતુ કિરણોત્સર્ગી પદાર્થનું ગળતર નહિ થયું હોવાનો દાવો કરાયો હતો. દરમિયાન, ઈરાનના લશ્કરના પ્રવક્તા જ નરલ અબુલફઝલ શેકારચીએ ચેતવણી આપી હતી કે દુનિયાભરમાં દુશ્મનોના બગીચા (જુઓ પાનું ૨) ■

ડિયેગો ગાર્સિયા પરનો ઈરાનનો મિસાઈલ અટેક ગેમ-ચેન્જર બનશે

ઈરાને તેનાથી લગભગ ૪,૦૦૦ કિ.મી.ના અંતરે આવેલા યુકે અને અમેરિકાના કબજા હેઠળના ડિયેગો ગાર્સિયા ટાપુ પર છોડેલી બે મિસાઈલ આ યુદ્ધમાં સમીકરણો બદલી નાખશે. અલબત્ત, બંને મિસાઈલ લશ્કરી મથકને ટાર્ગેટ નહોતી કરી શકી પણ આને કારણે અમેરિકાની ઊંઘ હરામ થઈ ગઈ છે. અત્યાર સુધી માનવામાં આવતું હતું કે ઈરાન પાસે ૨,૦૦૦ કિ.મી.ની પહોંચ ધરાવતી મિસાઈલ જ છે પરંતુ એનાથી બમણા અંતર સુધીનાં લક્ષ્યોને વીંધી શકે એવી મિસાઈલ છોડી ઈરાને બધાની ધારણા ખોટી પાડી છે. નિષ્ણાતો માને છે કે આ આ અટેક ગેમ-ચેન્જર સાબિત થશે. હિંદ મહાસાગરમાં ડિયેગો (જુઓ પાનું ૨) ■

પોલીસ દ્વારા આરોપીઓના પરઘોડાઓ કાઢી તેની ક્લિપ વાયરલ કરવાના ટ્રેન્ડથી સુપ્રીમ કોર્ટ ચિંતિત

નવી દિલ્હી: સુપ્રીમ કોર્ટ સોશિયલ મીડિયા પર મોબાઈલ ફોન દ્વારા લેવામાં આવેલા વીડિયોને તાત્કાલિક અપલોડ કરવાના ટ્રેન્ડ પર ચિંતા વ્યક્ત કરી છે અને જણાવ્યું છે કે આવી પ્રવૃત્તિઓ નિષ્પક્ષ સુનાવણી માટે ગંભીર ખતરો પેદા કરે છે. મુખ્ય ન્યાયાધીશ સુર્ય કાન્ત અને જસ્ટિસ જોયમલાયા બાગચી અને વિપુલ એમ. પંચોલીની બેન્ચે આ ટિપ્પણી કરી હતી. આ બેન્ચ એક જાહેર હિતની અરજી પર સુનાવણી કરી રહી હતી જેમાં આરોપ મુકવામાં આવ્યો હતો કે પોલીસ સોશિયલ મીડિયા પર આરોપીઓના વીડિયો અને ફોટોગ્રાફ્સ અપલોડ કરે છે અને લોકોના મનમાં પક્ષપાત ઊભો કરે છે. અરજીમાં દલીલ કરવામાં આવી હતી કે કોર્ટે અન્ય એક કેસમાં રાજ્યોને પોલીસ દ્વારા મીડિયા ક્ષીરિંગ માટે માર્ગદર્શિકા ઘડવા માટે (જુઓ પાનું ૨) ■

સીટ મફત આપવાની હોય તો ટિકિટ મોંઘી થશે : ઍરલાઇન્સની સ્પષ્ટતા

નવી દિલ્હી : દેશમાં હવાઈ મુસાફરી અંગે સરકારે જાહેર કરેલા નિયમ બાદ હવે સરકાર અને ઍરલાઈન કંપનીઓ વચ્ચે વિવાદ ઊભો થયો છે. આમાં કેન્દ્ર સરકારે ઍરલાઈન્સ દરેક ફ્લાઈટમાં ૬૦ ટકા સીટ મુસાફરોને ફ્રીમાં એલોટ કરવાનો નિયમ બનાવ્યો છે. જોકે, ઍરલાઈન કંપનીઓએ હવે તેનો વિરોધ શરૂ કર્યો છે. આમાં દેશની મુખ્ય ઍરલાઇન્સ ઍર ઇન્ડિયા, ઇન્ડિગો અને સ્પાઇસજેટ હવે આ નિર્ણય વિરુદ્ધ એક થઈ ગઈ છે. તેમની દલીલ છે કે આનાથી ટિકિટના ભાવ વધી શકે છે અને તેની વિપરીત અસર મુસાફરો પર પણશે અને બોજ વધી શકે છે. આ ઉપરાંત નાગરિક ઉડ્ડન મંત્રાલયે (જુઓ પાનું ૨) ■

સંગમ: ઉત્તર પ્રદેશના પ્રયાગરાજના ત્રિવેણી સંગમમાં ડૂબકી મારવા જઈ રહેલો ભાવિક (પીટીઆઈ)

પૂરતાં પરીક્ષણ પછી સ્વદેશી બુલેટ ટ્રેનનાં ઉત્પાદનમાં શાણપણ છે: નિષ્ણાતો

નવી દિલ્હી: દેશમાં ૨૫૦ કિ.મી. પ્રતિ કલાકની ઝડપે દોડનારી સ્વદેશી બુલેટ ટ્રેન વિકસાવવાના પગલાનું સ્વાગત કરતાં નિષ્ણાતોએ રેલવે મંત્રાલયને ચેતવણી આપી છે કે પ્રોટોટાઇપનું પરીક્ષણ કર્યા વિના ઉત્પાદન વધારવું જોખમી સાબિત થઇ શકે છે. આ ચેતવણી એ અહેવાલો બાદ આવી છે જેમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે મંત્રાલય ટૂંક સમયમાં વધુ ટ્રેનો માટે ટેન્ડર બહાર પાડશે. 'મેડ-ઇન-ઇન્ડિયા' પહેલને પ્રોત્સાહનમાં આપવા માટે મંત્રાલયે ૨૦૨૪માં ભારત અર્થ મૂવર્સ લિમિટેડ (બીઇએમએલ)ને ૨૦૨૭ સુધીમાં ૨૫૦ કિ.મી. પ્રતિ કલાકની ઝડપે બુલેટ ટ્રેનની એક ટ્રોલીનું નિર્માણ કરવા માટે કોન્ટ્રાક્ટ આપ્યો હતો. મંત્રાલયે તાજેતરમાં એક સંસદીય સમિતિને જણાવ્યું કે ભારતમાં બનેલી બુલેટ ટ્રેનની પ્રથમ ટ્રોલી કે જેનું નામ બીર ૮ છે, તે ૫૦૮ કિમી લાંબા મુંબઈ-અમદાવાદ હાઇ-સ્પીડ રેલ કોરિડોર પર દોડશે. આ ટ્રેન પ્રથમ તબક્કામાં સુરતથી વાપી સુધીના ૯૭ કિ.મી.ના રૂટ પર ઓગસ્ટ ૨૦૨૭માં શરૂ થવાની સંભાવના છે. ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર નિષ્ણાતોના જણાવ્યા મુજબ વંદે ભારત ટ્રેનોના કિસ્સામાં પણ શરૂઆતમાં ૨૦૧૮માં ટ્રેનોની એક ટ્રોલી બનાવવામાં આવી હતી. બાદમાં તે સફળ થતાં ઉત્પાદનમાં વધારો કરવામાં આવ્યો હતો. એક અનુભવી ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર નિષ્ણાતે જણાવ્યું કે ૧૮૦ કિ.મી. પ્રતિ કલાકની ઝડપે દોડતી ટ્રેનોનો સ્વદેશી વિકાસની દિશામાં પ્રયાસ સારો છે. પરંતુ જાપાનીઓ સાથેની વાટાઘાટો નિષ્ફળ ગયા પછી વિકલ્પ તરીકે નહીં, પરંતુ ચોક્કસ હેતુ સાથે કરવામાં આવ્યો હોત તો વધુ સારું રહ્યું હોત.

કિ.મી. પ્રતિ કલાક અથવા ખાસ કરીને ૩૫૦ કિમી પ્રતિ કલાકની ઝડપે ચાલતી ટ્રેનોનું નિર્માણ એક મોટી ઇલાજ છે. તેથી કોઇ પણ ફીઝિબિલિટી ટેસ્ટ વિના ઉત્પાદન વધારવાનો નિર્ણય લેવો યોગ્ય નથી. ભારતીય રેલવેના નિવૃત્ત જનરલ મેનેજર લલિત ત્રિવેદીએ પણ આ વિચારને સમર્થન આપતાં જણાવ્યું કે સૌથી શ્રેષ્ઠ ઉકેલ એ છે કે પહેલા હાઇ-સ્પીડ ટ્રેનો આયાત કરવામાં આવે અને પછી તેનું ઉત્પાદન શરૂ કરવામાં આવે. બીજા એક ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર નિષ્ણાતે જણાવ્યું કે ૨૫૦ કિ.મી. પ્રતિ કલાકની ઝડપે દોડતી ટ્રેનોનો સ્વદેશી વિકાસની દિશામાં પ્રયાસ સારો છે. પરંતુ જાપાનીઓ સાથેની વાટાઘાટો નિષ્ફળ ગયા પછી વિકલ્પ તરીકે નહીં, પરંતુ ચોક્કસ હેતુ સાથે કરવામાં આવ્યો હોત તો વધુ સારું રહ્યું હોત.

હિમાચલમાં આર્થિક સંકટ: સીએમ, પ્રધાનો, વિધાનસભ્યોના પગારમાં કાપ

શિમલા: હિમાચલ પ્રદેશના મુખ્ય પ્રધાન સુખવિન્દરસિંહ સુખૂએ પોતાના પગારના પચાસ ટકા, પ્રધાનોના પગારના ૩૦ ટકા, વિધાનસભ્યોના પગારના ૨૦ ટકા, મુખ્ય સચિવ, પોલીસ ડિરેક્ટર જનરલ અને અન્ય ઉચ્ચ અધિકારીઓના પગારના ૩૦ ટકા, વચલી કક્ષાના સરકારી અધિકારીઓ અને પોલીસના પગારના ૨૦ ટકાની ચુકવણી છ મહિના મુલતવી રાખવાની જાહેરાત કરી હતી. કેન્દ્રે મહેસૂલી ખાદ્ય પૂરી કરવા માટેની ગ્રાન્ટ્સ પાછી ખેંચાતા હિમાચલ પ્રદેશનું ૨૦૨૬-૨૭નું અંદાજપત્ર ઘટીને રૂપિયા ૫૪,૯૨૮ કરોડ જેટલું થઇ ગયું હતું. સુખૂએ ગયા વર્ષની સરખામણીમાં કુલ ખર્ચ રૂપિયા ૩,૫૮૬

કરોડ ઘટાડ્યો હતો. હિમાચલ પ્રદેશના મુખ્ય પ્રધાને રાજ્યની આ આર્થિક કટોકટી માટે કેન્દ્રે મહેસૂલી ખાદ્ય પૂરી કરવા માટેની પાછી ખેંચેલી ગ્રાન્ટ્સ, વધી રહેલા કરજનો બોજો અને જીએસટી કોમ્પેન્સેશન અને બીબીએમબી હેઠળ બાકી નીકળતા રૂપિયા ૭,૦૦૦ કરોડને જવાબદાર ગણાવ્યા હતા. તેમણે ન્યાયતંત્રને પણ પગારમાં આવો કાપ મૂકવા અનુરોધ કર્યો હતો. રાજ્યમાં આર્થિક મુશ્કેલી હોવા છતાં ગ્રામીણ વિકાસ અને ૩૦૦ યુનિટ સુધીની મફત વીજળી પૂરી પાડવા માટેની 'મુખ્ય મંત્રી અપના સુખી પરિવાર યોજના' તેમ જ એક લાખ ગરીબ (જુઓ પાનું ૨) ■

ઈરાની નેવીની મદદથી ભારતના એલપીજી ટેન્કરે હોર્મુઝની ખાડી પાર કરી હતી

નવી દિલ્હી: મધ્ય-પૂર્વમાં અમેરિકા અને ઈરાન વચ્ચે વધી રહેલા સંઘર્ષ વચ્ચે, ઈરાની નૌકાદળે ગયા અઠવાડિયે નવી દિલ્હી દ્વારા રાજદ્વારી જોડાણ પછી, પૂર્વ-પશ્ચિમ માર્ગ પર હોર્મુઝની ખાડીમાંથી ભારતીય લિક્વિફાઇડ પેટ્રોલિયમ ગેસ (એલપીજી) ટેન્કરને માર્ગદર્શન આપ્યું હતું. કૂને જાહેરમાં બોલવાનો અધિકાર ન હોવાથી નામ ન આપવાની શરતે મીડિયા સાથે વાત કરતા અધિકારીએ જણાવ્યું હતું કે ટેન્કર સંવેદનશીલ કોર્સિંગમાં જવા માટે પરવાનગી આપેલા બે ભારતીય જહાજોમાંથી એક હતું. આ વિકાસ ત્યારે થયો છે જ્યારે પ્રદેશમાં તણાવને કારણે વૈશ્વિક શિપિંગ રૂટ ખોરવાઈ ગયા છે અને વિશ્વના સૌથી મહત્વપૂર્ણ (જુઓ પાનું ૨) ■

ભારતે હવે નવો વિકલ્પ શોધ્યો: આફ્રિકામાંથી તેલ-ગેસની ખરીદી

નવી દિલ્હી: મિડલ ઈસ્ટની લડાઈને લીધે હોર્મુઝની ખાડીથી તેલ અને ગેસનો પુરવઠો બંધ થઈ ગયો અને આને લીધે ત્યાંથી આવતું તેલ મોંઘું થઈ ગયું છે. આને લીધે ભારતે હવે તેલ અને ગેસ બીજા રૂટમાં આવતા દેશોમાંથી લેવાનું શરૂ કર્યું છે. પશ્ચિમ એશિયાની લડાઈને લીધે તેલના ભાવમાં ભડકો થયો છે. ખાડી દેશોથી એશિયા અને યુરોપમાં આવતો તેલ અને વાયુનો પુરવઠો બંધ થઈ ગયો છે. આ કારણથી ભારતે હોર્મુઝ ખાડીના રૂટમાં આવે નહીં એવા આફ્રિકાના દેશોમાંથી તેલ મગાવવાનું શરૂ કર્યું છે. ભારતની કંપની હિંદુસ્તાન પેટ્રોલિયમ ટેન્કર મારફતે ઍંગોલાથી ૨૦ લાખ બેરલ તેલ ખરીદ્યું છે. ભારતની રિફાઈનરી આફ્રિકા અને એશિયા-પ્રશાંત ક્ષેત્રથી તેલ મગાવી રહી છે. ભારત અગાઉ તેલ-ગેસ આયાત માટે ૪૫ ટકા મિડલઈસ્ટ પર નિર્ભર હતું. જોકે હવે તે નવા રસ્તા શોધી રહ્યું છે. અમેરિકા અને ઈરાન વચ્ચેની લડાઈમાં ભારતનો ઊર્જા પુરવઠા પર માઠી અસર પડી છે. હોર્મુઝ ખાડી બંધ થવાથી ભારતનો એલપીજી પુરવઠો ખોરવાયેલો છે. ■

સાપ્તાહિક ભવિષ્ય - પંડિત જિતેન હરિહર મહેસાણાવાળા

તા. ૨૨-૩-૨૦૨૬ થી તા. ૨૮-૩-૨૦૨૬

ગ્રહગોચર: સૂર્યનારાયણ આ સપ્તાહમાં મીન રાશિમાં ભ્રમણ કરે છે. મંગળ કુંભ રાશિમાં માર્ગભ્રમણ કરે છે. બુધ મિથુન ગતિએ ભ્રમણ કરે છે. ગુરુ મિથુન રાશિમાં માર્ગાભ્રમણ કરે છે. શુક્ર મીનમાંથી તા. ૨૬મીએ મેષમાં પ્રવેશે છે. શનિ મીન રાશિમાં માર્ગાભ્રમણ કરે છે. રાહુ કુંભ રાશિમાં ભ્રમણ કરે છે. ચંદ્ર પ્રારંભે તા. ૨૩મીએ વૃષભ રાશિમાં પ્રવેશે છે. તા. ૨૫મીએ મિથુનમાં, તા. ૨૭મીએ કર્ક રાશિમાં પ્રવેશે છે.

મેષ (અ, લ, ઈ): ભાઈશ્રી! આ સપ્તાહમાં શેરબજારમાં આ સપ્તાહમાં દૈનિક સાપ્તાહિક વેપારમાં સાવધાની દાખવવી જરૂરી છે. નોકરીમાં તા. ૨૩, ૨૪, ૨૫ શુભ જણાય છે. નોકરીના સહકાર્યકરોમાં સંપ રહેશે. મિલકતનો નિર્ણય લઈ શકશો. જીવનસાથી કાર્યક્ષેત્રે ઉપયોગી થશે. લાંબા અંતરનો પ્રવાસ સફળ રહેશે. મહિલાઓના નિજી કારોબારના કામકાજ શુભ પુરવાર થશે. વિદ્યાર્થીઓને અભ્યાસનાં સાધનો પ્રાપ્ત થતાં જણાશે.

વૃશ્ચિક (ન, ય): ભાઈશ્રી! આ સપ્તાહમાં શેરબજારમાં નાણાં વ્યવહાર સફળતાથી પૂર્ણ કરી શકશો. નાણાં આવક પણ જળવાઈ રહેશે. નોકરીમાં યશ, માન-પાન મેળવશો. નોકરીની પ્રવૃત્તિઓમાં નિયમિતતા જળવાશે તથા નોકરી વિશેના ધાર્યા મુજબના સફળ નિર્ણયો લઈ શકશો. નવા કારોબારનો પ્રારંભ થાય. જરૂરી સાધન-સગવડતારાઓ પ્રાપ્ત કરશો. મહિલાઓને સંતાનની જવાબદારીમાં સફળતાની પ્રાપ્તિ જણાશે. વિદ્યાર્થીઓને આ સપ્તાહમાં નવા વિષયના અભ્યાસ માટે અનુકૂળતાઓ જણાશે.

વૃષભ (બ, વ, ઊ): ભાઈશ્રી! આ સપ્તાહમાં શેરબજારમાં નવા પ્રકારનું કામકાજ પ્રારંભશો. નવું નાણાં રોકાણ શક્ય જણાય છે. અધિકારી સાથેના મતભેદોનો નોકરીમાં દૂર થાય. તા. ૨૪, ૨૭, ૨૮ સફળતા દર્શાવે છે. સપ્તાહમાં નવા કામકાજનો પ્રારંભ થાય. નાણાંની ઉધરાણી માટેના આ સપ્તાહના પ્રયત્નો સફળ થતાં જણાય છે. મહિલાઓને નવા કામકાજ માટે અનુકૂળતા જણાશે. પ્રવાસ તથા ધર્મકાર્યો સફળતાથી પૂર્ણ થાય. વિદ્યાર્થીઓ નવા વિચારોનો અમલ શિક્ષણ ક્ષેત્રે કરી શકશે.

મિથુન (ક, છ, ઘ): ભાઈશ્રી! આ સપ્તાહમાં શેરબજારમાં દૈનિક સાપ્તાહિક વેપાર તથા નવું નાણાં રોકાણ સફળ જણાશે. નોકરીમાં તા. ૨૨, ૨૬, ૨૭ શુભ જણાય છે. નોકરીના સહકાર્યકરોમાં યશ મેળવશો. પ્રવાસમાં ધાર્યા મુજબના કામકાજ સંપન્ન થશે. વૈચારિક મતભેદો દૂર થવાથી મહિલાઓને પરિવારના પ્રસંગોમાં અનુકૂળતાઓનો અનુભવ થાય. કિંમતી ચીજોની ખરીદીનાં આયોજનો સફળ થતાં જણાશે. વિદ્યાર્થીઓનો શૈક્ષણિક પ્રવાસ સફળ થતો જણાશે.

કર્ક (ડ, હ): ભાઈશ્રી! આ સપ્તાહમાં શેરબજારમાં વાયદાના વેપારમાં ગેરસમજણથી સતર્કતા દાખવવી જરૂરી છે. નોકરીમાં વિશિષ્ટ ફેરફારો શક્ય જણાય છે. પ્રવાસ દ્વારા નોકરીના કામકાજ પણ પૂર્ણ કરી શકશો. તા. ૨૨, ૨૩, ૨૪ પ્રવાસ માટે શુભ જણાય છે. કિંમતી ચીજોની ખરીદી માટે કાર્યક્ષેત્રે જરૂરી સાધનો મેળવવા માટે આ સપ્તાહમાં અનુકૂળતા જણાશે. મહિલાઓને આ સપ્તાહમાં કુટુંબીજનો વિશેના મતભેદોમાં રાહત જણાશે. વિદ્યાર્થીઓના શૈક્ષણિક કામકાજ નિયમિત અને સફળ થતાં જણાશે.

સિંહ (મ, ટ): ભાઈશ્રી! આ સપ્તાહમાં શેરબજારમાં નવા નાણાં રોકાણ માટે અનુકૂળતા જણાશે. નોકરીના સ્થળમાં બદલી શક્ય છે. તા. ૨૨, ૨૩, ૨૪, નોકરી માટે સફળતાસૂચક છે. નોકરીમાં અધિકારીનો સહયોગ મેળવશો. મિત્રો સાથેના મતભેદોનો ઉકેલ લાવી શકશો. વેપારના કામકાજ દ્વારા નાણાં આવકની વૃદ્ધિ થશે. મહિલાઓને પતિનો સહયોગ પ્રાપ્ત થતો જણાશે. વિદ્યાર્થીઓ આ સપ્તાહમાં નવા અભ્યાસ માટે સાધનો પ્રાપ્ત કરશે.

કન્યા (પ, ઠ, ડા): ભાઈશ્રી! આ સપ્તાહમાં શેરબજારમાં યોગ્ય માર્ગદર્શન મેળવશો. નવું નાણાં રોકાણ પણ શક્ય જણાય છે. પ્રવાસ દ્વારા નોકરીના કામકાજ પૂર્ણ કરી શકશો. તા. ૨૩, ૨૫, ૨૬ પ્રવાસ

આજનું પંચાંગ

ઉત્તરાયણ - સૌર વસંતઋતુ, રવિવાર, તા. ૨૨-૩-૨૦૨૬,

વિનાયક ચતુર્થી, ભારતીય માસારંભ ચૈત્ર

ભારતીય દિનાંક ૧, માંહે ચૈત્ર, શકે ૧૯૪૮ વિક્રમ સંવત ૨૦૮૨, શા. શકે ૧૯૪૮, ચૈત્ર સુદ-૪ જૈન વીર સંવત ૨૫૫૨, માંહે ચૈત્ર, તિથિ સુદ-૪ પારસી શહેનશાહી રોજ ૧૦મો આવા, માંહે ૮મો આવા, સને ૧૩૯૫ પારસી કદમી રોજ ૧૦મો આવા, માંહે ૯મો આદર, સને ૧૩૯૫ પારસી ફસલી રોજ ૨જો બેહમન, માંહે ૧લો ફરવરદીન, સને ૧૩૯૫ મુસ્લિમ રોજ ૨જો, માંહે ૧૦મો શવ્વાલ, સને ૧૪૪૭ મીસરી રોજ ૪થો, માંહે ૧૦મો શવ્વાલ, સને ૧૪૪૭ નક્ષત્ર ભરણી રાત્રે ક. ૨૨-૪૨ સુદી, પછી કૃત્તિકા ચંદ્ર મેષમાં મધ્યરાત્રિ પછી ક. ૨૮-૧૩ સુદી, પછી વૃષભમાં ચંદ્ર રાશિ નામાક્ષર: મેષ (અ, લ, ઈ), વૃષભ (બ, વ, ઉ) સૂર્યોદય: મુંબઈ ક. ૦૬ મિ. ૪૩, અમદાવાદ ક. ૦૬ મિ. ૪૩, રેટા.ટા., સૂર્યાસ્ત: મુંબઈ ક. ૧૮ મિ. ૪૮, અમદાવાદ ક. ૧૮ મિ. ૫૦, રેટા. ટા.

-- મુંબઈ સમુદ્રમાં ભરતી ઓટ :-

ભરતી: બપોરે ક. ૧૪-૧૯, મધ્યરાત્રિ પછી ક. ૦૨-૦૯ (તા. ૨૩)

સાપ્તાહિક દૈનંદિની

તા. ૨૨-૩-૨૦૨૬ થી તા. ૨૮-૩-૨૦૨૬

રવિવાર, ચૈત્ર સુદ-૪, વિ. સં. ૨૦૮૨, તા. ૨૨મી માર્ચ, ઈ. સ. ૨૦૨૬, નક્ષત્ર ભરણી રાત્રે ક. ૨૨-૪૨ સુદી, પછી કૃત્તિકા. ચંદ્ર મેષમાં મધ્યરાત્રિ પછી ક. ૨૮-૧૩ સુદી, પછી વૃષભ રાશિ પર જન્માક્ષર. વિનાયક ચતુર્થી, ભારતીય (રાષ્ટ્રી) ચૈત્ર માસારંભ, ભદ્રા પ્રારંભ સવારે ક. ૧૦-૩૬ થી રાત્રે ક. ૨૧-૧૬. ભારતીય (રાષ્ટ્રીય) નવું વર્ષ ૧૯૪૮ પ્રારંભ. શુભ કાર્ય વર્ણ્ય છે.

સોમવાર, ચૈત્ર સુદ-૫, તા. ૨૩મી. નક્ષત્ર કૃત્તિકા રાત્રે ક. ૨૦-૪૯ સુદી, પછી રોહિણી, ચંદ્ર વૃષભ રાશિ પર જન્માક્ષર. શ્રી લક્ષ્મી પંચમી, વિષ્ણુ ડોલ ઉત્તવા, હૃયપ્રત, કલ્પાદિ, વારતુ, સામાન્ય દિવસ. મંગળવાર, ચૈત્ર સુદ-૬, તા. ૨૪મી, નક્ષત્ર રોહિણી રાત્રે ક. ૧૯-૦૪ સુદી, પછી મૃગશીર્ષ. ચંદ્ર વૃષભ રાશિ પર જન્માક્ષર. યમુના જયંતી, રક્કંઘ છઠ, સૂર્ય છક્ર, અશોક છક્ર (બંગાળ) વારતુકળશ, ઉપનયન, શુભ દિવસ.

બુધવાર, ચૈત્ર સુદ-૭ , તા. ૨૫મી, નક્ષત્ર મૃગશીર્ષ સાંજે ક. ૧૭-૩૨ સુદી, પછી આર્દ્રા

ચંદ્ર વૃષભમાં સવારે ક. ૦૬-૧૬ સુદી, પછી મિથુન

માટે શુભ જણાય છે. ભાગીદાર સાથેના મતભેદોનો ઉકેલ આવશે. ભાગીદારથી લાભ થશે. અધિકારી માટેનો નિર્ણય પણ સફળતાથી લઈ શકશો. મહિલાઓને નાણાં વ્યવસ્થામાં સફળતા જણાશે. સ્વાસ્થ્ય જળવાશે. વિદ્યાર્થીઓ નિયમિતતા દાખવી શકશે.

ગુલા (૨, ત): ભાઈશ્રી! આ સપ્તાહમાં શેરબજારમાં વાયદાના વેપારમાં સાવધાની દાખવવી જરૂરી છે. નોકરીમાં તા. ૨૩, ૨૪, ૨૫ શુભ જણાય છે. નોકરીના સહકાર્યકરોમાં સંપ રહેશે. મિલકતનો નિર્ણય લઈ શકશો. જીવનસાથી કાર્યક્ષેત્રે ઉપયોગી થશે. લાંબા અંતરનો પ્રવાસ સફળ રહેશે. મહિલાઓના નિજી કારોબારના કામકાજ શુભ પુરવાર થશે. વિદ્યાર્થીઓને અભ્યાસનાં સાધનો પ્રાપ્ત થતાં જણાશે.

વૃશ્ચિક (ન, ય): ભાઈશ્રી! આ સપ્તાહમાં શેરબજારમાં નાણાં વ્યવહાર સફળતાથી પૂર્ણ કરી શકશો. નાણાં આવક પણ જળવાઈ રહેશે. નોકરીમાં યશ, માન-પાન મેળવશો. નોકરીની પ્રવૃત્તિઓમાં નિયમિતતા જળવાશે તથા નોકરી વિશેના ધાર્યા મુજબના સફળ નિર્ણયો લઈ શકશો. નવા કારોબારનો પ્રારંભ થાય. જરૂરી સાધન-સગવડતારાઓ પ્રાપ્ત કરશો. મહિલાઓને સંતાનની જવાબદારીમાં સફળતાની પ્રાપ્તિ જણાશે. વિદ્યાર્થીઓને આ સપ્તાહમાં નવા વિષયના અભ્યાસ માટે અનુકૂળતાઓ જણાશે.

ધનુ (ભ, ઘ, ઙ, ઙ): ભાઈશ્રી! આ સપ્તાહમાં શેરબજારમાં વાયદાના વેપારમાં સાવધાની દાખવવી જરૂરી છે. નોકરીના સ્થળ વિશેનો સુખદ નિર્ણય લઈ શકશો. તા. ૨૫, ૨૬, ૨૮ નોકરી માટે અનુકૂળ જણાય છે. સંતાન પરિવારના કારોબારમાં જોડાશે. પરિવારના સભ્યો સાથેના નાણાં વ્યવહાર સંપન્ન થશે. નાણાં આવક વિશેની મૂંઝવણો દૂર થશે. મહિલાઓને નોકરીના ક્ષેત્રે સફળતા જણાશે. વિદ્યાર્થીઓના આ સપ્તાહના અભ્યાસના નિર્ણયો સફળ થતાં જણાશે.

મકર (ખ, જ): ભાઈશ્રી! આ સપ્તાહમાં શેરબજારમાં નવું નાણાં રોકાણ જન્મકુંડળીના આધારે કરવું જરૂરી છે. નવા કામકાજ નોકરીમાં પૂર્ણ કરી શકશો. પ્રવાસ સફળ રહેશે. વાહન-મકાન મિલકતનો નિર્ણય લઈ શકશો. સરકારી અધિકારીનો સહયોગ મેળવશો. નાણાંની આવકની વૃદ્ધિ થશે. સ્વાસ્થ્યમાં ઝડપી સુધારો થાય. મહિલાઓને કિંમતી ચીજોની ખરીદી માટે અનુકૂળતા જણાશે. વિદ્યાર્થીઓને આ સપ્તાહમાં નવા અધ્યયનના વિષયોમાં જરૂરી માર્ગદર્શન પ્રાપ્ત થવું જણાશે.

કુંભ (ગ, શ, સ): ભાઈશ્રી! આ સપ્તાહમાં શેરબજારમાં આત્મવિશ્વાસ અને કાર્યદક્ષતા ઉપયોગી થશે. નોકરી માટે તા. ૨૨, ૨૫, ૨૬ શુભ જણાય છે. નોકરીના સહકાર્યકરો ઉપયોગી થાય. વેપાર વાણિજ્યની પ્રવૃત્તિઓ નિયમિત થતી જણાશે. કુટુંબીજનો માટે મહિલાઓ સફળ નિર્ણય લઈ શકશે. વેપારની બાબતોમાં પણ મહિલાઓને સફળતા જણાશે. વિદ્યાર્થીઓ નવા અભ્યાસના સાધનો પ્રાપ્ત કરી શકશે.

મીન (દ, ચ, ઝ, ઞ): ભાઈશ્રી! આ સપ્તાહમાં શેરબજારમાં નવા નાણાં રોકાણ અને દૈનિક સાપ્તાહિક વેપારમાં સફળતા જણાય છે. નોકરીના સ્થળમાં પરિવર્તનો જણાય છે. નોકરીના મિત્રો સાથેના વિવાદ પણ શક્ય જણાય છે. પ્રવાસ દ્વારા નાણાં ઉધરાણીના પ્રયત્નો સફળ નીવડશે. વ્યવસાયમાં પરિવર્તનો આવે તેમ છે. મહિલાઓને નવી નોકરી માટે અનુકૂળતા જણાશે. વિદ્યાર્થીઓ આ સપ્તાહમાં નવા અભ્યાસ માટે જરૂરી સાધનો મેળવશો.

ઓટ: સવારે ક. ૦૭-૪૪, રાત્રે ક. ૨૦-૧૧ પ્રત પર્વાદિ: વિક્રમ સંવત ૨૦૮૨, ‘પિંગલ’ નામ સંવત્સર, શાલિવાહન શક સંવત ૧૯૪૮, ‘પરાભવ’નામ સંવત્સર, ચૈત્ર શુક્લ - ચતુર્થી. વિનાયક ચતુર્થી, ભારતીય માસારંભ ચૈત્ર, ભદ્રા પ્રારંભ સવારે ક. ૧૦-૩૬ થી રાત્રે ક. ૨૧-૧૬. શુભાશુભ દિનશુદ્ધિ: શુભ કાર્ય વર્ણ્ય છે. મૂહૂર્ત વિશેષ: શ્રી સત્યનારાયણ દેવતાનું પૂજન, શ્રી વિષ્ણુ-લક્ષ્મી પૂજા, શ્રી સુકત-પુરુસુકત, શ્રીગણેશ અધર્વશીર્ષમ્ અભિષેક, તુલસીપૂજા, શ્રી વિષ્ણુ સહસ્ત્ર નામ સ્તોત્ર પાઠ વાંચન, ભગવાન સૂર્યનારાયણનું વિશેષ પૂજન, ગાયત્રી જાપ પૂજા, હવન, વૈદ્યુતિ જન્મયોગ શાંતિ પૂજા, શ્રી વિનાયક પૂજા, આમલીના ઔષધીય પ્રયોગો, માલ વૈંચવો, ખેતીવાડી, દાન્ય ઘરે લાવવું. આચમન: સૂર્ય-નેષ્પૂન યુતિ સંગીતને ચાહનરા બગોળ જ્યોતિષ: સૂર્ય-નેષ્પૂન યુતિ. ચંદ્ર પૃથ્વી અક્યંતન નજીક આવે છે. ગ્રહગોચર: સૂર્ય-મીન, મંગળ-કુંભ, માર્ગી બુધ-કુંભ (બુધ દેખાશે), માર્ગી ગુરુ-મિથુન, શુક્ર-મીન, (શુક્ર પશ્ચિમમાં દેખાશે) માર્ગી શનિ-મીન (શનિ અસ્ત) રાહુ-કુંભ, કેતુ-સિંહ, માર્ગી હર્ષલ-વૃષભ, માર્ગી નેષ્પૂન-મીન, માર્ગી પ્હુટો-મકર.

ચૈત્ર નવરાત્રિએ ભક્તોની ગિરદી: વૈષ્ણોદેવી યાત્રા સ્થગિત કરાઈ

જમ્મુ: ભવન ખાતે ભક્તોના ભારે ધસારાને કારણે શનિવારે માતા વૈષ્ણોદેવીની ગૂફા મંદિરની યાત્રા સ્થગિત કરી દેવામાં આવી હતી, કારણ કે મોટી સાંજ સુધીમાં ૩૯,૦૦૦ શ્રદ્ધાળુઓએ પ્રાર્થના કરી હતી તેમ અધિકારીઓએ જણાવ્યું હતું. ૧૯ માર્ચથી શરૂ થયેલી અને ૨૭ માર્ચના રોજ સમાપ્ત થનારી ચૈત્ર નવરાત્રીના કારણે ભીડમાં વધારો થયો છે. શ્રાઈન બોર્ડે આ સમયગાળા દરમિયાન દેશભરમાંથી ભક્તોના ભારે ધસારાની અપેક્ષા રાખી રહ્યું છે.

શ્રાઈન બોર્ડેના એક અધિકારીએ જણાવ્યું હતું કે ભવનમાં ભારે ભીડને કારણે યાત્રા કામચલાઉ ધોરણે

અમેરિકાએ બંધી ભલે હટાવી પણ સમુદ્રમાં એકેય ઈરાન ઓઈલ ટેન્કર નથી: તહેરાન

વોશિંગ્ટન: અમેરિકાએ વિશ્વ સ્તરે કૂડના વધતા ભાવોને નિયંત્રિત કરવાના પ્રયાસના ભાગરૂપે સમુદ્રમાં ફસાયેલા ઈરાની તેલના વેણાણ પરના પ્રતિબંધોને કામચલાઉ ધોરણે હટાવવાની જાહેરાત કરી છે. અમેરિકાના નાણાં પ્રધાન સ્કોટ બેસેન્ટે જણાવ્યું કે આ કામચલાઉ પગલાંથી ૧.૪ કરોડ બેરલ ઈરાની તેલ વૈશ્વિક બજારમાં ઉપલબ્ધ થશે. બેસેન્ટે એક્સ પર જણાવ્યું કે આ કામચલાઉ, અલ્પકાલીન મંજૂરી માત્ર પહેલાથી જ પરિવહનમાં રહેલા તેલ સુધી મર્યાદિત છે. આ છૂટમાં નવી ખરીદી અથવા ઉત્પાદનને મંજૂરી નથી.

ઈરાનના તેલ મંત્રાલયે ૨૦ માર્ચ સુધી લોડ થયેલા ઈરાની કૂડ પર યુએસ પ્રતિબંધોમાં ઢીલ આપવામાં આવી હોવાનું ખંડન કર્યું હતું. મુંબઈ સ્થિત તેના કોન્સ્યુલેટના માધ્યમથી મંત્રાલયે જણાવ્યું કે ઈરાન પાસે ઓંતરરાષ્ટ્રીય બજારો માટે સમુદ્રમાં તરતું કૂડ કે વધારાનો બંડાર નથી.

અમારાં અણુશસ્ત્રો-મિસાઈલોનું ટાર્ગેટ અમેરિકા નહીં પણ ભારત: પાકિસ્તાન

ઈસ્લામાબાદ: પાકિસ્તાને અમેરિકાના એવા દાવાને શુક્રવારે નકારી કાઢ્યો હતો કે તેની અણુ અને મિસાઈલ ક્ષમતા અમેરિકા માટે જોખમી છે. ઈસ્લામાબાદે તેના જવાબમાં ભારતને આગળ કરીને કહ્યું હતું કે તેનો અણુ કાર્યક્રમ તેના પડોશી અને અણુ હથિયારોથી સજ્જ ભારત સામે બંધવા માટે છે. પાકિસ્તાનને આતંકવાદને પોષણ આપે છે એવું ધૂર્ત રાષ્ટ્ર વર્ણવતા ઈઝરાયલના નવી દિલ્દી ખાતેના એલયી રેડેબન

પહેલા પાનાનું ચાલુ

કટોકટી હળવી	ગૌરવક	ઈરાનના
ઈન્સ્ટિટ્યુલ કિચન અને સલ્ફિડી આપતા ફૂડ આઉટલેટ જેવાં ક્ષેત્રોની ફાળવણી ૨૦ ટકા વધારી હતી. સરકાર પરપ્રાંતિય કામદારોને પણ વિતરણ કરીને મદદ કરે છે. તેલના સચિવે રાજ્યોને પત્ર લખ્યો છે કે વેપારી ઉપક્રમોને વધારાની ફાળવણી એ ઉપક્રમો પાઈપથી અપાતા કુદરતી ગેસનું કનેકશન લે એવી શરત સાથે કરવી.	જતી એક ટ્રક રોકી હતી. આ ટ્રકનો રજિસ્ટ્રેશન નંબર નાણાલેખનો હતો. તેમાં ગાંધોની ગેરકાયદે હેરફેર કરાતી હોવાની શંકા હતી, પરંતુ તેમાં સાબુ, કિનાઇલ અને શેમ્પુ હતા. દરમિયાન, રાજસ્થાનમાં રજિસ્ટર્ડ એક ટ્રક ત્યાં અચાક આવી હતી અને ગાઢ ધુમ્મસને કારણે બરાબર નહિ દેખાતા ટોળાં પર ફરી વળી હતી અને તેમાં ફરસા બાબાનું ઘટના સ્થળે જ મૃત્યુ થયું હતું. આ ટ્રકમાં તાર હતો. આ ટ્રકનો ચાલક પણ ધાયલ થયો હતો અને ટ્રકને પણ નુકસાન થયું હતું.	અને પર્યટન સ્થળો પણ હવે સલામત નહિ રહે. મધ્ય પૂર્વનું યુદ્ધ યોધા સપ્તાહમાં પ્રવેશ્યું છે. ઈરાને અંદાજ ૨,૫૦૦ માઇલ (આશરે ૪,૦૦૦ કિલોમીટર) દૂર આવેલા ડિયેગો ગાર્સિયા ઍરબેઝ પર હુમલો કર્યો હતો અને તે સાબિત કરે છે કે તહેરાન પાસે લાંબા અંતરના લક્ષ્યને સાધવાની ક્ષમતા ધરાવતા મિસાઈલ્સ છે.
સરકારે સત્તાવાર નિવેદનમાં કહ્યું હતું કે ઘરેલુ એલપીજી સિલિન્ડરનો પુરવઠો સ્થિર છે અને ક્રેઈ પણ ડિસ્ટ્રિબ્યુટરને ત્યાં અછત હોવાના અહેવાલ નથી. સામાન્ય ડિલિવરી ચાલુ છે. ગભરાટમાં ગ્રાહકો દ્વારા થતા બુર્કિંગ હવે ઘટી ગયા છે અને નાગરિકને ડિલરને ત્યાં ભીડ ન કરવાની અને હોમ ડિલિવરી પર આધાર રાખવાનું કહેવામાં આવ્યું છે. એલપીજી કટોકટી હળવી કરવા સરકાર વેપારી ઉપક્રમોને પીએનજી તરફ વળવા પ્રોત્સાહિત કરી રહી છે. સરકારે રાજ્યોને સિટી ગેસ ડિસ્ટ્રિબ્યુશનની બહાલી ઝડપી કરવા કહ્યું છે. બધી રિક્દાઈનરી ઉચ્ચ ક્ષમતાએ ઉત્પાદન કરી રહી છે. (એજન્સી)■	ફરસા બાબાની ઈરાદાપૂર્વક હત્યા કરાઇ હોવાની અફવા ફેલાતા તેમના ટેકેદારોએ રસ્તા પર વાહનચ્વહાર અટકાવ્યો હતો અને પથ્થરમારો કર્યો હતો. બાબાના ટેકેદારોએ પોલીસ અને અન્ય સરકારી વાહનોને પણ નુકસાન પહોંચાડ્યું હતું. પથ્થરમારા અને લાકીમારમાં છ પોલીસ અને છ દેખાવકાર પણ ધાયલ થયા હતા. મહત્વની વાત એ છે કે આ ઘટના બની ત્યારે રાષ્ટ્રપ્રમુખ ટ્રૌપદી મુર્મૂ આ સ્થળેથી અંદાજે પચીસ કિલોમીટર દૂર ગોવર્ધન પરિક્રમા માટે આવ્યાં હતાં. (એજન્સી)■	ઈરાનની રાખવાનો હેતુ ધરાવે છે. તારકિ વધુમાં એવો બન્યાવ કર્યો હતો કે અમારો મિસાઈલ કાર્યક્રમ ભારત સામેના તારણ માટે છે. તેમણે ભારતના મિસાઈલ કાર્યક્રમનો વિરોધાભાસ બતાવડાવ કહ્યું હતું કે ભારતે ૧૨,૦૦૦ કિલોમીટરથી વધારે અંતરની મિસાઈલ વિકસાવી છે અને તે પ્રાદેશિક સુરક્ષા પાસાને પણ આંબી દે છે અને આને લીધે પડોશી દેશ અને બીજે ચિંતા ઊભી થઈ છે.

કિચેગો ગાર્સિયા
ગાર્સિયા ટાપુ પર યુકે-યુએસ ઍરબેઝ પર ઈરાન દ્વારા મિસાઈલ છોડાયા બાદ બ્રિટને ઈરાનના અધિવાસી હુમલાઓની નિંદા કરી હતી. યુકેના અધિકારીઓએ હુમલાના પ્રયાસની વિગતો આપી નથી, જે નિષ્ફળ ગયો હતો. ઈરાનથી લગભગ ૪૦૦૦ કિલોમીટર દૂર આવેલા બેઝની કેટલી નજીક મિસાઈલો આવી તે જાણી શકાયું નથી. સંરક્ષણ મંત્રાલયે શનિવારે જણાવ્યું હતું કે ઈરાનનું સમગ્ર ક્ષેત્રમાં હુમલો કરીને હોર્મુઝ સ્ટ્રેટને બંધક બનાવવું, બ્રિટિશ હિતો અને બ્રિટિશ સાથીઓ માટે ખતરો છે. ઈરાને હાલમાં તેના બેલિસ્ટિક મિસાઈલ કાર્યક્રમ પર સ્વ-લાદેલી મર્યાદા છે, જે તેમની રેન્જ ૨૦૦૦ કિલોમીટર સુધી મર્યાદિત કરે છે જે સમગ્ર મધ્યપૂર્વ અને કેટલાક પૂર્વી યુરોપને રેન્જમાં મૂકે છે, પરંતુ ડિયેગો ગાર્સિયા તેનાથી ઘણું દૂર છે.

હિમાચલમાં

પરિવારોને આર્થિક સહાય માટે કુલ રૂપિયા ૫૦૦ કરોડ ફાળવ્યા હતા. પશુસંવર્ધન અને રાજ્ય કિસાન પંચ માટે રૂપિયા ૭૩૪ કરોડ ફાળવાયા હતા. હિમાચલ પ્રદેશ સરકારે પર્યટનને વેગ આપવા કાંગડા વિમાનમથકને વિસ્તારવાનો નિર્ણય લીધો હતો. (એજન્સી)■

સીટ મફત

ડીજીસીએને નિર્દેશ આપ્યો છે કે દરેક ફ્લાઇટમાં ઓછામાં ઓછી ૬૦ ટકા બેઠકો માટે મુસાફરો માટે સીટ પસંદગી મફતમાં કરવામાં આવે. આ નિયમનો ઉદ્દેશ્ય મુસાફરોને રાહત આપવાનો અને સીટ પસંદગી માટે હાલમાં વસૂલવામાં આવતી અલિશા્ય ફી ઘટાડવાનો છે. હાલમાં, ઍરલાઇન્સ સીટ પસંદ કરવા માટે ૨૦૦ રૂપિયાથી ૨,૧૦૦ રૂપિયા સુધીનો ચાર્જ વસૂલ કરે છે. જ્યારે ઍરલાઈન કંપનીઓ દલીલ છે કે, ફ્લાઈટમાં સીટ પસંદગી ફી તેમની આવકનો નોંધપાત્ર ભાગ છે. આ ભંડોળ તેમને વધતા જતા ઓપરેશનલ ખર્ચ, જેમ કે ઇંધણ, જાળવણી અને એરપોર્ટ ચાર્જનું સંચાલન કરવામાં મદદ કરે છે. જો આવકનો આ સ્રોત ઠૂર કરવામાં આવે છે. તો ઍરલાઇન્સ ટિકિટના ભાવ વધારીને નુકસાનની ભરપાઈ કરશે.

રોકી દેવામાં આવી છે. પોલીસ વાહનો દ્વારા યાત્રા સ્થગિત કરવાની જાહેરાત કરવામાં આવી હતી અને રવિવારે સવારે ૪ વાગ્યે નવું રજીસ્ટ્રેશન ફરી શરૂ થશે તેમ તેમણે જણાવ્યું હતું.

શહેરાતમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે યાત્રા સ્થગિત કરવામાં આવી હોવાથી શ્રદ્ધાળુઓને તેમની હોટલમાં પાછા જવા માટે કહેવામાં આવ્યું છે. શનિવારે ૩૯,૦૦૦ થી વધુ શ્રદ્ધાળુઓએ કટરાના પવિત્ર શહેરની મુલાકાત લીધી હતી અને જમ્મુ અને કાશ્મીરના રિયાસી જિલ્લામાં ત્રિકુટા ટેકરીઓ પર સ્થિત માતા વૈષ્ણો દેવીના મંદિરે પ્રાર્થના કરી હતી.

ઈસ્લામાબાદ: પાકિસ્તાનના લશ્કરના ચીફ જનરલ સૈયદ અસીમ મુનીરે ૧૯ માર્ચે વરિષ્ઠ શિયા ધર્મગુરુઓ સાથે બેઠક યોજી હતી, અને શિયા મુસ્લિમોને પાકિસ્તાન છોડીને ઈરાનમાં રહેવાની કડક ચેતવણી આપી હતી. શિયા ધર્મગુરુ અહામા શિકા ન જ ફીએ આરો પ લગાવ્યો હતો કે પાકિસ્તાનના ફીલ્ડ માર્શલે શિયાઓ વિરુદ્ધ કડક ભાષાનો ઉપયોગ કર્યો હતો. આ બેઠકમાં અહામા શિકા નજફી અને અહામા નઝીર અબ્બાસ તકવી સહિત પાકિસ્તાનના ઘણા શિયા ઈસ્લામિક વિદ્વા

ગુજરાતમાં શેરબજારનો કેંઝ ઓસર્યો, ફેબ્રુઆરીમાં નવા રોકાણકારોની સંખ્યામાં ૫૦ ટકાનો ઘટાડો

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) અમદાવાદ: ગુજરાતમાં કોરોના રોગચાળા પછી શેર બજારમાં રોકાણ કરનારા લોકોની સંખ્યામાં અપ્રતિમ ઉછાળો જોવા મળ્યો હતો જો કે, હાલ ઈરાન યુદ્ધના કારણે શેર બજાર સતત તૂટી રહ્યું છે. જેથી ગુજરાતીઓ થોડા સમયથી શેરબજારથી અળગા રહ્યા હોય તેમ લાગે છે. ફેબ્રુઆરીમાં નવા

રોકાણકારોની સંખ્યામાં ૫૦% નો ઘટાડો થયો હતો. ખાસ કરીને અમદાવાદ અને સુરતના રોકાણકારો નિરુત્સાહ રહ્યા છે. જેના કારણે જાન્યુઆરીની તુલનામાં ફેબ્રુઆરીમાં નવા રજિસ્ટ્રેશનમાં ૫૦.૪ ટકાનો ઘટાડો નોંધાયો છે. નેશનલ સ્ટોક એક્સચેન્જ (એનએસઈ)ના તાજેતરના રિપોર્ટ મુજબ, ફેબ્રુઆરીમાં નવા

ઇલેક્ટ્રોનિક રોકાણકારોની નોંધણીમાં ગુજરાતમાં રાષ્ટ્રીય સ્તરે સૌથી વધુ માસિક ઘટાડો જોવા મળ્યો છે. અને ઉલ્લેખનીય છે કે, ગુજરાતમાં જાન્યુઆરીમાં ૧.૪૮ લાખ નવા રોકાણકારો ઉમેરાયા હતા, જેની સામે ફેબ્રુઆરીમાં માત્ર ૭૪,૦૦૦ નોંધાયેલા હતા. આ સાથે ફેબ્રુઆરી મહિનામાં નવા રોકાણકારોના ઉમેરાની દ્રષ્ટિએ

ગુજરાત સાતમા ક્રમે રહ્યું છે. જો કે, નવા રજિસ્ટ્રેશનમાં તીવ્ર ઘટાડો થયો હોવા છતાં, વ્યક્તિગત રોકાણકારોની ભાગીદારી અને ટર્નઓવરમાં મહારાષ્ટ્ર પછી ગુજરાત હજી પણ વ્યક્તિગત રોકાણકારોની ભાગીદારીમાં ૧૪ લાખ સક્રિય રોકાણકારો સાથે ગુજરાત બીજા ક્રમે જળવાઈ રહ્યું છે. રાષ્ટ્રીય સ્તરે, ફેબ્રુઆરીમાં ૧૩.૩

લાખ નવા રોકાણકારો ઉમેરાયા હતા, જે જાન્યુઆરીની સરખામણીમાં ૨૪.૫ ટકાનો ઘટાડો દર્શાવે છે. એનએસઈના રિપોર્ટમાં જણાવ્યા અનુસાર, નવા રોકાણકારોના રજિસ્ટ્રેશનમાં ઉત્તર પ્રદેશ ૧૪.૮ ટકા હિસ્સા સાથે મોખરે રહ્યું છે. ત્યારબાદ મહારાષ્ટ્ર ૧૦.૬% સાથે ત્રીજા, તમિલનાડુ ૭% સાથે ત્રીજા, બંગાળ

૬.૯% સાથે ચોથા અને બિહાર ૬.૪% સાથે પાંચમા ક્રમે રહ્યા છે. આ રાજ્યોએ મળીને મહિનાના કુલ રોકાણકારોમાં ૪૫.૭% હિસ્સો રહ્યો છે. તમામ રાજ્યોમાં માસિક ધોરણે ઘટાડો જોવા મળ્યો છે, પરંતુ ગુજરાતમાં સૌથી વધુ ૫૦.૪% નો ઘટાડો જોવા મળ્યો છે. રાજ્યના જે મુખ્ય જિલ્લાઓમાં સૌથી વધુ ઘટાડો જોવા મળ્યો છે તેમાં સુરત અને અમદાવાદ સૌથી વધુ પ્રભાવિત થયા હતા. ફેબ્રુઆરી ૨૦૨૬ માં, ટોચના ૧૦ જિલ્લાઓમાં નવા રોકાણકારોના ઉમેરામાં ઘટાડો થયો છે. સુરત અને અમદાવાદમાં અનુક્રમે ૪૮.૮ ટકા અને ૪૬.૫ ટકાનો સૌથી મોટો ઘટાડો નોંધાયો હતો.

અમરેલીના રાજુલામાં ધારાસભ્ય હીરા સોલંકીએ એસટી બસ હંકારતા વિવાદ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) અમદાવાદ: ગુજરાત રાજ્ય માર્ગ વાહન વ્યવહાર નિગમ દ્વારા જૂની અને ખમડખમ બસોને બદલીને મુસાફરોની સુવિધા માટે નવી બસો ફાળવવાની પ્રક્રિયા હાથ ધરવામાં આવી છે. આ અંતર્ગત અમરેલી ડિવિઝનના રાજુલા એસટી ડેપોને ૪ નવી બસો ફાળવવામાં આવી હતી. આ બસોના લોકાર્પણના કાર્યક્રમમાં ધારાસભ્ય હીરા સોલંકી

ઉપસ્થિત રહ્યા હતા. બસોને લીલી ઝંડી બનાવ્યા બાદ, ધારાસભ્ય પોતે પ્રાર્થવરની સીટ પર બેસી ગયા હતા અને રાજુલા ડેપોથી બાપાસ રોડ સુધી બસ ચલાવી હતી. આ ઘટનાનો વીડિયો સોશ્યલ મીડિયા પર વાઇરલ થતા વિવાદ સર્જાયો હતો. ધારાસભ્ય દ્વારા જાહેર રસ્તા પર એસટી બસ ચલાવવામાં આવતા સોશ્યલ મીડિયા પર મિશ્ર પ્રતિસાદ જોવા મળ્યો હતો. વાઇરલ વીડિયોને પગલે લોકોમાં

એવી ચર્ચા જાગી હતી કે જો કોઈ સામાન્ય નાગરિક હેવી વ્હીકલ લાઇસન્સ વગર કે અધિકૃત પરવાનગી વગર સરકારી બસ ચલાવે, તો તેની સામે કાયદાકીય ભંગ બદલ કડક કાર્યવાહી કરવામાં આવે છે. ત્યારે જવાબદાર પદ પર બેઠેલા રાજકર્મીઓ માટે કાયદાના અમલીકરણમાં અલગ માપદંડ કેમ? તેવા સવાલો સોશ્યલ મીડિયા યુઝર્સ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવ્યા હતા.

વૈશ્વિક યુદ્ધની સુરતના કાપડ ઉદ્યોગ પર અસર ૩૫૦ મિલો સપ્તાહમાં બે દિવસ બંધ રહેશે

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) અમદાવાદ: પશ્ચિમ એશિયામાં ચાલી રહેલા સંઘર્ષને કારણે કૂડ ઓઈલના ભાવમાં થયેલા અસહ્ય વધારાની સીધી અસર સુરતના ટેક્સટાઇલ ઉદ્યોગ પર જોવા મળી રહી છે. કૂડ ઓઈલ મોંઘું થતા પેટ્રોલિયમ આધારિત પ્રોડક્ટ્સ જેવી કે પેલોલિએસ્ટર, નાયલોન અને ટેક્સટાઇલ કેમિકલ્સના ભાવમાં ૧૦ થી ૨૫ ટકાનો ઉછાળો આવ્યો હોવાના અહેવાલ છે. સૂત્રોના

જણાવ્યા અનુસાર, ચાર્નના ભાવમાં પણ પ્રતિક્રિયા ૩. ૧૦ થી ૩. ૩૦નો વધારો થતા ઉત્પાદન ખર્ચ આસમાને પહોંચ્યો હતો. કાચા માલના વધતા ભાવ અને બજારમાં ઘટતી માંગને કારણે સુરતના કાપડ ઉદ્યોગકારો હવે મોટા નાણાકીય નુકસાનથી બચવા માટે ઉત્પાદનમાં કાપ મૂકવા અને એકમો કામચલાઉ ધોરણે બંધ કરવા મજબૂર બન્યા હોવામાં અહેવાલો પ્રાપ્ત થયા હતા. આ પરિસ્થિતિને પહોંચી વળવા

માટે સાઇબ ગુજરાત ટેક્સટાઇલ પ્રોસેસર્સ એસોસિએશન દ્વારા આશરે ૩૫૦ પ્રોસેસિંગ યુનિટોને સમાહત્તમાં બે દિવસ બંધ રાખવાની દરખાસ્તને મંજૂરી આપી છે. એસોસિએશન દ્વારા જણાવવાયું હતું કે, હોળી બાદ શ્રમિકોની અછત અને એલપીજી ગેસના અનિયમિત પુરવઠાને કારણે સ્થિતિ વધુ વણસી છે. હાલમાં માંગ અને પુરવઠાનું સંતુલન જાળવવા માટે રાત્રિ પાળી બંધ કરી માત્ર દિવસ દરમિયાન મર્યાદિત સ્ટોક સાથે કામગીરી

કરવામાં આવી રહી છે. ઉલ્લેખનીય છે કે, સુરતમાં દરરોજ અંદાજે ૬ કરોડ મીટર ગ્રે કાપડનું ઉત્પાદન થાય છે, પરંતુ હાલમાં કૂડ ઓઈલ, કોલસો અને ટ્રાન્સપોર્ટના ખર્ચમાં થયેલા વધારાને કારણે સમગ્ર ટેક્સટાઇલ ચેઇન પ્રભાવિત થઈ હોવાના અહેવાલો છે. ઇનપુટ કોસ્ટ વધવાને કારણે આગામી દિવસોમાં સાડી, ડ્રેસ મટીરિયલ્સ અને ગારમેન્ટ્સના ભાવમાં મોટો વધારો થવાની શક્યતા વ્યક્ત કરવામાં આવી હતી.

ઓડિશા પરબ: અમદાવાદમાં જોવા મળશે ઓડિશાના વાઈબ્રન્ટ કલ્ચર, વાનગીઓ, કાફ્ટ અને ટૂરિઝમ એક્સપિરિયન્સનો સમન્વય

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) અમદાવાદ: ભારતના સૌથી જીવંત સાંસ્કૃતિક રાજ્યોમાંનું એક ગણાતું ઓડિશા એક એવી ભૂમિ છે, જ્યાં પ્રાચીન પરંપરાઓ, શ્રેષ્ઠ કલા અને કુદરતી સૌંદર્યનો અદ્ભુત સમન્વય જોવા મળે છે. પોતાની શાસ્ત્રીય નૃત્ય પરંપરાઓ અને લોક સંસ્કૃતિથી લઈને સુંદર હસ્તકલા, હાથવણાટ અને અનોખા ભોજન વારસા સુધી, ઓડિશા ભારતની સાંસ્કૃતિક વિવિધતા અને ગૌરવનું દર્શન કરાવે છે. બેંગલૂરુ અને ગુવાહાટી ખાતે અગાઉની આવૃત્તિઓની સફળતા બાદ, ઓડિશા સરકારનો પ્રવાસન વિભાગ, અમદાવાદમાં તેના મુખ્ય સાંસ્કૃતિક અને પર્યટન પ્રદર્શન ઓડિશા પરબ લાવી રહ્યો છે. આ પહેલ ઓડિશાના અનુભવ-આધારિત પર્યટન, સાંસ્કૃતિક સમૃદ્ધિ અને ક્રિએટિવ પરંપરાઓને સમગ્ર ભારતમાં પ્રેક્ષકો

સમક્ષ રજૂ કરવાના હેતુથી વ્યાપક રાષ્ટ્રીય પહોંચનો એક ભાગ છે. પશ્ચિમ ભારતમાં ઓડિશાની ભાવના લાવવા માટે, પ્રવાસન વિભાગ, ઓડિયા ભાષા, સાહિત્ય અને સંસ્કૃતિ વિભાગના સહયોગથી અને હાથશાળા, કાપડ અને હસ્તકલા વિભાગ, ઓરમાસ, ઓડિશા અને મિશન શક્તિની સક્રિય ભાગીદારી સાથે, અમદાવાદ ખાતે ૨૧ થી ૨૩ માર્ચ ૨૦૨૬ દરમિયાન ગુજરાત યુનિવર્સિટી કન્વેન્શન સેન્ટર એકિઝિબિશન સેન્ટર ખાતે ત્રણ દિવસીય સાંસ્કૃતિક પ્રદર્શન ઓડિશા પરબનું આયોજન કરાયું છે. આ કાર્યક્રમ અંગે પ્રવૃત્તિ પરિદા (માનનીય ડેપ્યુટી ચીફ મિનિસ્ટર ઓફ ઓડિશા)એ માહિતી આપી હતી. આ કાર્યક્રમનો ઉદ્દેશ્ય ઓડિશાની જીવંત પરંપરાઓ, કલાત્મક

અભિવ્યક્તિઓ અને પ્રવાસન સંભાવનાનો એક અનોખો અનુભવ રજૂ કરવાનો છે, જેમાં સંસ્કૃતિ, ભોજન, હસ્તકલા, હાથવણાટ અને ડેસ્ટિનેશન શોકેસને એક છત નીચે એકસાથે લાવવામાં આશે. આ કાર્યક્રમનું મુખ્ય આકર્ષણ

ઓડિશાના નિષ્ણાત કલાકારો દ્વારા કરવામાં આવતું લાઈવ પ્રદર્શન હશે, જ્યાં મુલાકાતીઓ પરંપરાગત કલાને નજર સામે બનતી જોઈ શકશે. અહીં ખાસ સ્ટોલ્સ પર ઓડિશાના પ્રખ્યાત કાપડ અને હસ્તકલાની વસ્તુઓ, જેમ કે હાથવણાટનું કાપડ અને જીઆઇ-

ટેગ ધરાવતી વસ્તુઓ જોવા મળશે. મુલાકાતીઓને કલાકારો સાથે વાતચીત કરવાની અને દરેક કલા પાછળ રહેલો વારસો અને તેની ખાસ પદ્ધતિઓ વિશે જાણવાની તક પણ મળશે. ભોજનનો વિભાગ પણ એટલો જ આકર્ષક હશે, જેમાં ખાસ ફૂડ સ્ટોલ્સ અને વાનગીઓના લાઈવ પ્રદર્શન દ્વારા ઓડિશાની વિવિધતા પીરસવામાં આવશે. મુલાકાતીઓ ઓડિશાના દરિયાકાંઠાના, આદિવાસી અને પરંપરાગત ભોજનનો અસલી સ્વાદ માણી શકશે. આ સાથે જ ઓડિશાની પ્રખ્યાત મીઠાઈ 'છેના પોડા' નો હાલોવો પણ લઈ શકાશે. અમદાવાદમાં યોજનાર 'ઓડિશા પરબ' માં શાસ્ત્રીય, લોક અને આદિવાસી નૃત્યોનું ભવ્ય પ્રદર્શન જોવા મળશે, જે ઓડિશાની વાર્તાલાપ શૈલી અને શૌર્યની પરંપરાઓને રજૂ કરશે.

દસ વર્ષ કે અઠી લાખ કિ.મી. ફરેલા સરકારી વાહનોનો હવે ઉપયોગ નહીં કરી શકાય

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) અમદાવાદ: ગુજરાત સરકારના વિવિધ વિભાગો માટેના સરકારી વાહનોના સમયસર નિકાલ માટે રાજ્યના વાહનવ્યવહાર વિભાગ દ્વારા નવી કાર્યપદ્ધતિ જાહેર કરવામાં આવી હતી. સરકારી વાહનોને રદબાતલ કરવા સંદર્ભે વાહનવ્યવહાર વિભાગે માર્ચ-૨૦૨૬માં જારી કરેલી કાર્ય પદ્ધતિ ફરેલું હોય અને ૧૦ વર્ષ પૂર્ણ થઈ ગયા હોય તો કચેરીના વડા દ્વારા તેને રદબાતલ કરવું જાહેર કરી શકાશે. જો વાહન અઠી લાખ કિલોમીટર ફરેલું હોય પણ ૧૦ વર્ષ પૂર્ણ ન થયા હોય કે અઠી લાખ કિલોમીટર ફરેલું ન હોય, પરંતુ ૧૦ વર્ષ પૂર્ણ થઈ ગયા હોય તેવા સંજોગોમાં

વાહન ઉપયોગમાં લેવાપાત્ર ન હોય તો પણ તેને કચેરીના વડા દ્વારા રદ કરી શકાશે. આ બંને શરતો પૂર્ણ ન થતી હોય છતાં વાહન ઉપયોગમાં લઈ શકાય તેમ ન હોય તો નર્મદા, જળસંપત્તિ પાણી પુરવઠા વિભાગ અથવા માર્ગ મકાન વિભાગ હસ્તક્ષા અધિકષક ઇજનેરનો અભિપ્રાય લઈ નિર્ણય લઈ શકાશે. લાંબા સમયથી સરકારી કચેરીઓમાં ઉપયોગમાં ન રહેલા અથવા સમયમર્યાદા પૂર્ણ કરી ચૂકેલા વાહનો પડ્યા રહેતા હોવાથી સરકારને આર્થિક નુકસાન થતું હતું. આ પરિસ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને હવે સ્પષ્ટ માપદંડો નક્કી કરીને વાહનોના નિકાલની પ્રક્રિયા વધુ વ્યવસ્થિત અને ઝડપી બનાવવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે.

ગુજરાતમાં કાર રજિસ્ટ્રેશનનો આંકડો ૫૦ લાખને પાર, પાંચ વર્ષમાં ૩૪ ટકાનો ઉછાળો

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) અમદાવાદ: ગુજરાતમાં ખાનગી વાહનોની સંખ્યામાં થયેલા તોળિંગ વધારા સાથે રાજ્યએ કાર રજિસ્ટ્રેશનમાં ૫૦ લાખનો આંકડો વટાવી દીધો છે. ગુજરાત સરકારના તાજેતરના સામાજિક-આર્થિક સમીક્ષા અહેવાલ મુજબ, ૩૧ માર્ચ ૨૦૨૫ સુધીમાં રાજ્યમાં ૪૯.૫ લાખ કાર અને જીપ નોંધાયેલી હતી, જેમાં 'વાહન' ડેશબોર્ડના નવા ડેટા ઉમેરતા આ આંકડો હવે આશરે ૫૩ લાખ પર પહોંચ્યો હોવાનું એક અહેવાલમાં જાણવા મળ્યું હતું. એ નોંધવું રહ્યું કે, પ્રતિ લાખની વસ્તીએ કારની માલિકીની બાબતમાં ગુજરાત રાષ્ટ્રીય સરેરાશ કરતા ઘણું

આગળ છે. ભારતમાં સરેરાશ એક લાખની વસ્તીએ ૪.૨૨૯ કાર છે, જેની સામે ગુજરાતમાં આ પ્રમાણ ૬.૭૩૫ કારનું છે. રાજ્યમાં છેલ્લા પાંચ વર્ષમાં કાર અને જીપની સંખ્યામાં ૩૪.૪ ટકાનો નોંધપાત્ર ઉછાળો જોવા મળ્યો હતો. વર્ષ ૨૦૨૦-૨૧માં ૩૬.૯ લાખ વાહનો હતાં જે વધીને હવે ૫૦ લાખને પાર કરી ગયા છે. ટ્રાફિક નિષ્ણાતોના મતે, અમદાવાદ, સુરત, વડોદરા અને રાજકોટ જેવાં મહાનગરોની સતત વિસ્તરતી રહેલા સીમાડાઓ અને મર્યાદિત જાહેર પરિવહનની સુવિધાને કારણે લોકો

ખાનગી વાહનો તરફ વળ્યા હોવાનું અનુમાન છે. તે ઉપરાંત વર્તમાનમાં ગ્રામ્ય વિસ્તારોમાં પણ કારનું ચલાવવું વધ્યું હોવાનું નિષ્ણાતોએ જણાવ્યું હતું. જો કે વાહન ખરીદીમાં આવેલા આ ઉછાળા પાછળ સરળ ધિરાણ અને ટેકનોલોજી પણ મહત્વના પરિબલો હોવાનું સૂત્રોએ જણાવ્યું હતું. સત્તાવાળાઓના જણાવ્યા મુજબ, અંદાજે ૮૦ ટકા કાર ખરીદદારો લોનનો વિકલ્પ પસંદ કરે છે. ઓટોમેટિક ટ્રાન્સમિશન ટેકનોલોજીને કારણે ડ્રાઇવિંગ સરળ બનતા હવે વધુ મહિલાઓ અને યુવા વર્ગ ટુ-વ્હીલરથી કાર તરફ શિફ્ટ થઈ રહ્યા હોવાનું નિષ્ણાતોએ જણાવ્યું હતું.

રાજકોટમાં ડોક્ટરને હનીટ્રેપમાં ફસાવી બ્લેકમેઇલ કરતી કથિત પત્રકારોની ટોળકી વિરુદ્ધ ગુનો દાખલ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) અમદાવાદ: રાજકોટમાં પત્રકારત્વના નામે તોડબાજી કરતી એક મોટી ગેંગનો પદ્ધતિય થયો હતો, જેમાં સાયબર ક્રાઇમ પોલીસે વિવિધ અખબારોના માલિકો, તંત્રીઓ અને રિપોર્ટરો સહિત કુલ ૧૨ વ્યક્તિઓ સામે ગુનો નોંધી કાયદેસરની કાર્યવાહી હાથ ધરી હતી. આ ચક્ર્યારી બનાવમાં સાયબરવાણી રોડ પર આવેલા ગૌતમ કિલ્લનિકા ડો. કમલ નાંદાએ પોતાના જ વ્યવસાયના એક ડોક્ટર મિત્રને ફસાવવા માટે કિલ્લનિકા બલ્કમાં હિંડન કેમેરો લગાવી દીધો હતો. તપાસમાં ખૂલ્યું હતું કે, આરોપી ડોક્ટર તે કિલ્લનિકામાં કામ કરતી એક મહિલા પ્રત્યે આકર્ષિત હતો અને શંકાના આધારે તેણે આ

કૃત્ય આચર્યું હતું. વર્ષ ૨૦૨૩ થી ૨૦૨૪ દરમિયાન આ કેસમાં અંદાજે ૩૦૦૦ થી ૪૦૦૦ જેટલી વીડિયો ક્લિપ્સ રેકોર્ડ થઈ હોવાનું પોલીસ અનુમાન લગાવી રહી છે. ડેપ્યુટી કમિશનર ઓફ પોલીસ (ક્રાઇમ) જગદીશ બાંગરવાએ જણાવ્યું હતું કે, આરોપી ડો. કમલ નાંદાએ કિલ્લનિકાની ખાનગી પળી અને દર્દીઓની તપાસના વીડિયો રેકોર્ડ કર્યા બાદ તેને કેટલાક સ્થાનિક મીડિયાકર્મીઓ સાથે શેર કર્યા હતા. આ વીડિયોના આધારે ટોળકીએ ફિરિયાદી ડોક્ટર સાથે રૂ. ૨૫ લાખની ખંડણી માગી બ્લેકમેઇલ કરવાનું શરૂ કર્યું હતું. બદનામીના ડરે ફિરિયાદીએ અગાઉ રૂ. ૫૦,૦૦૦ ચૂકવી દીધા હતા, પરંતુ સતત માનસિક ત્રાસ અને

હેરાનગતિ વધતા આખરે તેમણે પોલીસનો સંપર્ક સાધ્યો હતો. પોલીસે પુરાવાઓની પ્રાથમિક ચકાસણી કર્યા બાદ આ ગુનાહિત ટોળકી વિરુદ્ધ એક્ઝાઈબીટર દાખલ કરી હતી. આ કેસમાં પોલીસે ડો. નાંદા ઉપરાંત 'સત્યની ગર્જના'ના હિંદને મકવાણા, અજય ચુડાસમા, હાર્દિક ડોડિયા, 'રાજકોટ હેડલાઇન્સ'ના જગદીશ તેરૈયા, 'ભારત ટાઇમ્સ'ના જીગર સોદા, ધનશ્યામસિંહ અને જતીન નથવાણી તેમજ સ્વતિ નથવાણી, અમિત ઠક્કર અને 'બી વન ન્યૂઝ'ના ભરતભાઈ સહિત ૧૨ શખ્સો સામે ગુનો નોંધ્યો હતો. સાયબર ક્રાઇમ પોલીસે ગુનો નોંધી વધુ તપાસ હાથ ધરી હતી.

પાટણના ચાણસ્મામાં વિવાદિત ફાર્મ હાઉસ પર બીજા દિવસે પણ બુલડોઝર કાર્યવાહી ચથાવત્

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) અમદાવાદ: પાટણ જિલ્લાના ચાણસ્મા તાલુકામાં મંદિરના દાનના વિવાદ બાદ ફાર્મહાઉસ પર હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો. હુમલાખોરોને જોઇને પોલીસ પણ નાસી છૂટી હોવાનું સીસીટીવી ફૂટેજમાં કૃત્યું હતું. ત્યારે જે ફાર્મ હાઉસ પર હુમલો થયો હતો તે ગૌચરની જમીન પર જ બનાવી દેવામાં આવ્યું હોવાનું ખૂલતાં તંત્રએ કાર્યવાહી કરીને બુલડોઝર ચલાવ્યું હતું. તે કાર્યવાહી બીજા દિવસે પણ ચથાવત રહી હતી. વિવાદિત ફાર્મ હાઉસ બાદ અન્ય બાંધકામો પણ પાડી દેવામાં આવ્યા હોવાનું સૂત્રોએ જણાવ્યું હતું.

ઉલ્લેખનીય છે કે ફાર્મ હાઉસના માલિક ભાવેશ દેસાઇનો ગુનાહિત ઇતિહાસ રહ્યો હોવાનું સૂત્રોએ જણાવ્યું હતું, ભાવેશ દેસાઇ પર ગુજરીસ્ટોક સહિતના ગુનાઓ નોંધાયેલા હોવાનું પ્રકાશમાં આવ્યું હતું. આ ઘટનાના સીસીટીવી ફૂટેજમાં હુમલાખોરો તલવારો અને લાકડીઓ સાથે મિલકતને નુકસાન પહોંચાડતા કેદ થયા હતા. આ ઘટનામાં જહુ શંકર ઠાકોર મુખ્ય કાવતરાખોર હોવાનું બહાર આવ્યું હતું, જ્યારે જીતુભા અને દલપુજ જેવા નામો પણ પ્રકાશમાં આવ્યા હતા. સમગ્ર પ્રકરણમાં ફરજમાં બેદરકારી બદલ પીઆઈ સહિત અન્ય સ્ટાફ સસ્પેન્ડ કરવામાં આવ્યા

હતા. પોલીસે આ મામલે કાર્યવાહી કરી ૧૮ આરોપીઓની ધરપકડ કરી હતી. આ મામલે બે અલગ-અલગ ફિરિયાદ નોંધવામાં આવી હતી અને કોર્ટે આરોપીઓને ૨૩ માર્ચ સુધી પોલીસ રિમાન્ડ પર મોકલી દીધા હતા. આ મામલે પોલીસે પકડાયેલા આરોપીઓનું જાહેરમાં સરથક કાઢ્યું હતું, જ્યાં તેઓને ઉકેલે કરાવી લાકડીઓ વડે ફટકારવામાં આવ્યા હતા. આરોપીઓએ જાહેરમાં હાથ જોડીને માફી માગી હતી અને ત્યાર બાદ તેઓને ગુનાના સ્થળે રિકન્સ્ટ્રક્શન માટે ફાર્મહાઉસ લઈ જવામાં આવ્યા હતા.

બોટાદના બરવાળામાં ફટાકડાની ફેક્ટરીમાં વિસ્ફોટમાં એક શ્રમિકનું મોત, માસિક સહિત બે ગંભીર

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) અમદાવાદ: બોટાદ જિલ્લાના બરવાળાના બેલા અને ટીબલા ગામની સીમમાં આવેલી એક ફટાકડા બનાવતી ફેક્ટરીમાં વિસ્ફોટ સાથે બીપણ આગ ફાટી નીકળી હતી. ફટાકડા બનાવવા માટેના વિસ્ફોટ કાચા માલના સંગ્રહવાળા રૂમમાં અચાનક આગ ભભૂંકી ઉઠતા થયેલો બ્લાસ્ટ એટલો ભયાનક હતો કે ફેક્ટરીના પતરા ૧૦૦ મીટર દૂર જઈ પડ્યા હતા. આ દુર્ઘટનામાં ત્યાં કામ કરી રહેલા શ્રમિક હાર્દિક સોલંકીનું ઘટનાસ્થળે જ મોત નીપજ્યું હતું, જ્યારે બ્લાસ્ટની તીવ્રતાને કારણે

ઈજાગ્રસ્તોના શરીરના અંગે બાજુના ખેતરોમાં જઈ પડ્યા હતા. આ દુર્ઘટનામાં ફેક્ટરીના માલિક ભુપતભાઈ વ્યાસ અને અન્ય એક શ્રમિક જયદિપ સાથળા ગંભીર રીતે દાઝી જતાં સમગ્ર વિસ્તારમાં અરેરાટી વ્યાપી ગઈ હતી. ઘટનાની જાણ થતાં જ ૧૦૮ની ટીમ દ્વારા બંને ઈજાગ્રસ્તોને તાત્કાલિક બોટાદની હોસ્પિટલમાં ખસેડવામાં આવ્યા હતા, જ્યાં માલિકની હાલત વધુ નાજુક જણાતા તેમને વધુ સારવાર અર્થે ભાવનગર રિફર કરવામાં આવ્યા હોવાનું સૂત્રોએ જણાવ્યું હતું.

અમદાવાદ સિવિલ હોસ્પિટલ લિકર પરમિટ કૌભાંડ, પાંચ કર્મચારીને પાણીયું

માછીમારી બોટના ડીઝલ ભાવમાં ભારત પેટ્રોલિયમ દ્વારા કરાયેલો ₹ ૨૨.૪૩નો વધારો પાછો ખેંચાયો

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) અમદાવાદ: ગુજરાતના દરિયાકાંઠે વસતા માછીમાર ભાઈઓના આર્થિક હિતોના રક્ષણ માટે માછીમારી બોટના ડીઝલનો ભાવ વધારો કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા પાછો લેવામાં આવ્યો છે. ગુજરાત સરકારના મત્સ્ય સંઘ -જીએફસીસીએ દ્વારા માછીમારોને ડિસ્કાઉન્ટ ભાવે ડીઝલ મળી રહે તે માટે ભારત પેટ્રોલિયમ બોપીસીએલ સાથે ટેન્ડર પ્રક્રિયા કરવામાં આવી હતી. જોકે, તાજેતરમાં ભારત પેટ્રોલિયમ દ્વારા માછીમારો માટેના ડીઝલના ભાવમાં લિટર દીઠ રૂ. ૨૨.૪૩ નો વધારો કરવાની જાહેરાત કરવામાં આવી હતી. રાજ્ય સરકારે કેન્દ્ર સરકાર સમક્ષ ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી હતી કે, જે રીતે રાજ્ય માર્ગ પરિવહન

નિગમને ભાવ વધારામાંથી મુક્તિ આપવામાં આવી છે, તે જ રીતે મત્સ્યોદ્યોગ ક્ષેત્રને પણ 'સ્પેશિયલ એક્સેપ્શન' ગણીને રાહત આપવી જોઈએ. માછીમારોને 'કન્ઝ્યુમર સેગમેન્ટ'ને બદલે રિટેલ ગ્રાહકોની સમક્ષ ગણવાનો આગ્રહ કર્યો હતો. અંતે કેન્દ્ર સરકારે ગુજરાતના માછીમારોની આ વાજબી રજૂઆતને સ્વીકારી હતી. જેના પરિણામે, કેન્દ્ર સરકારે ભારત પેટ્રોલિયમને માછીમારોની બોટમાં વપરાતા ડીઝલના ભાવમાં કરાયેલો રૂ. ૨૨.૪૩નો વધારો પાછો ખેંચવા સ્પષ્ટ સૂચના આપી હતી. જેથી રાજ્યના માછીમારોને હવે અગાઉ નક્કી થયેલા રાહત દરે જ ડીઝલ પ્રાપ્ત થશે.

સુરત એરપોર્ટ પરથી ૧.૯૦ કરોડનો હાઈડ્રોપોનિક ગાંજો ઝડપાયો, ત્રણની ધરપકડ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) અમદાવાદ: ગુજરાતમાં નશાકારક દ્રવ્યોની તસ્કરી ચિંતાજનક રીતે વધી છે. અમદાવાદ અને સુરત એરપોર્ટ ડ્રગ્સ માફિયાઓ માટે સોફ્ટ ટાર્ગેટ બન્યા છે. સુરત ઇન્ટરનેશનલ એરપોર્ટ પરથી કરોડોની કિંમતનું ડ્રગ્સ મળી આવ્યું હતું. બેંગકોકથી આવેલી એર ઇન્ડિયા એક્સપ્રેસની ફ્લાઈટમાં એર ઇન્ટરવિજન્સ યુનિટ એનાઇયુ એ તપાસ હાથ ધરતા એરક્રાફ્ટની સીટ પાછળ છુપાવવામાં આવેલા હાઈડ્રોપોનિક (હાઈબ્રિડ) ગાંજાના પેકેટો જોઈને અધિકારીઓ પણ ચોંકી ઉઠ્યા હતા. આ ઘટનાએ સુરત એરપોર્ટની સુરક્ષામાં વ્યવસ્થા અને આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે ચાલતા

ડ્રગ્સ નેટવર્ક પર અનેક ગંભીર સવાલો ઊભા કર્યા છે. સુરત એરપોર્ટ પર ૭ દિવસમાં બીજાને તસ્કરી કરોડોનો ગાંજો ઝડપાયો છે. કચ્છ વિભાગના જણાવ્યા અનુસાર, વિમાનમાં ઝીણવટભરી તપાસ કરવામાં આવી હતી. આ તપાસ દરમિયાન સીટ નંબર ૨૮એ, ૨૮બી, ૨૮ઈ અને ૨૮એફ ના બેકસીટમાં બ્રાઉન ટેપથી વીંટાળેલા સાત વેક્યુમ પેકડ પોલિથિન પેકેટો મળી આવ્યા હતા. આ પેકેટોમાં કુલ ૧૯૭૨.૨૦ ગ્રામ હાઈડ્ર

મરઘાં ઉછેર કરનાર ખેડૂતને ઓક્સફર્ડ યુનિવર્સિટીમાં વક્તવ્ય આપવા આમંત્રણ મળ્યું, જાણો કારણ

નાગપુર : નસીબ આડેનું પાંદડું ક્યારે હટે એ કોઈ ન કહી શકે. મહારાષ્ટ્રના એક ખેડૂતને એક સમયે કપડાં ખરીદવાનું પોસાય તેમ નહોતું, તેણે મરઘાં ઉછેરનો વ્યવસાય શરૂ કર્યો અને ધીરે ધીરે મોટું સામ્રાજ્ય ઊભું કર્યું. આજે તેનું વાર્ષિક ટર્નઓવર કરોડોમાં છે. તેને ઓક્સફર્ડ યુનિવર્સિટીમાં કૃષિ-ઉદ્યોગસાહસિક તરીકે પોતાનો અનુભવ શેર કરવા માટે આમંત્રિત કરવામાં આવ્યા છે.

અમરાવતી જિલ્લાના મહસાલા અંજનગાંવ બારી ગામના ૫૭ વર્ષીય રવિન્દ્ર માણિકરાવ મેટકરને ૧ થી ૫ મે દરમિયાન યુકે ની ઓક્સફર્ડ યુનિવર્સિટીમાં ‘AI ફાર એવરી માર્નડ-૩’ થીમ સાથે આયોજિત ગ્લોબલ રિસર્ચ કોન્ફરન્સમાં બોલવા માટે આમંત્રણ આપવામાં આવ્યું છે. આ કોન્ફરન્સનું આયોજન ગ્લોબલ ઇકોનોમિક ફોરમ (જીઈએફ) દ્વારા યુનિવર્સિટીના સહયોગથી કરવામાં આવી રહ્યું છે.

મેટકરે ૧૯૮૪માં હજુ જુનિયર કોલેજમાં અભ્યાસ કરતા હતા ત્યારે તેમના ઘરની ટેરેસ પર મરઘાં ઉછેરનો વ્યવસાય શરૂ કર્યો હતો. તેમણે વન વિભાગમાં વર્ગ ૪ ના કર્મચારી તરીકે

સેવા આપતા તેમના પિતા પાસેથી લીધેલા ૩,૦૦૦ રૂપિયાથી શરૂઆત કરી હતી. તેમના સાધારણ મરઘાં ફાર્મમાં ત્યારે ફક્ત ૧૦૦ પક્ષીઓ હતા. વાણિજ્યમાં માસ્ટર ડિગ્રી પૂર્ણ કર્યા પછી, તેમની માતાને વારસામાં મળેલી જમીન વેચીને મળેલા પૈસા માંથી જિલાના બઝનેરામાં એક એકર જમીન ખરીદી.

મીડિયા સાથે વાત કરતા, મેટકરે કહ્યું કે તેમણે બેંક પાસેથી ૫ લાખ રૂપિયાની લોન લીધી અને ૪,૦૦૦ પક્ષીઓ સાથે પોલ્ટ્રી ફાર્મ શરૂ કર્યું. ત્યારબાદ પાછળ વળીને જોયું નથી. હાલમાં, ૫૦ એકર જમીનમાં ફેલાયેલા અમારા મરઘાં ફાર્મમાં ૧.૮ લાખ પક્ષીઓ છે જેનું વાર્ષિક ટર્નઓવર ૧૫ કરોડ રૂપિયા છે, ખેડૂતે કહ્યું.

તેમણે કહ્યું કે તેઓ ઘઉં અને મકાઈ ઉપરાંત કેળા, કેરી, નારંગી, સંતરા, સેપોડિલા અને નારિયેળની પણ ખેતી કરે છે. તેમના બે ભાઈઓ અને તેમનો મોટો પુત્ર, જે મણે કૃષિ વ્યવસાય વ્યવસ્થાપનનો અભ્યાસ કર્યો છે અને હવે એમબીએ કરી રહ્યો છે, તેમને તેમના મરઘાં વ્યવસાય અને કૃષિમાં મદદ કરે છે, જ્યારે તેમના નાના પુત્રએ

વિદેશી યુનિવર્સિટીમાંથી કમ્પ્યુટર એન્જિનિયરિંગમાં માસ્ટર ડિગ્રી મેળવી છે. મેટકરે કહ્યું કે તેમણે હવે તેમના મરઘાં ફાર્મમાં પક્ષીઓની સંખ્યા વધારવાનું બંધ કરી દીધું છે અને અન્ય ખેડૂતોને આગળ વધવામાં મદદ કરવા સંલગ્ન ખેતી પ્રવૃત્તિઓમાં માર્ગદર્શન આપે છે.

ભારત અને વિદેશની વિવિધ કૃષિ કોલેજો દ્વારા તેમને તેમના અનુભવ શેર કરવા અને કૃષિ વિદ્યાર્થીઓ અને ખેડૂતોને માર્ગદર્શન આપવા માટે આમંત્રિત કરવામાં આવ્યા છે. અત્યાર સુધી, તેમણે સિંગાપોર યુનિવર્સિટી, જમ્મુમાં શેર-એ-કાશ્મીર યુનિવર્સિટી ઓફ એગ્રીકલ્ચરલ સાયન્સિસ એન્ડ ટેકનોલોજી, નાગપુરમાં મહારાષ્ટ્ર એગ્રીકલ્ચર એન્ડ ફિશરી સાયન્સિસ યુનિવર્સિટી, લેલાઈમાં ઇન્ડિયન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ટેકનોલોજી, ડો. પંજાબરાવ દેશમુખ કૃષિ વિદ્યાપીઠ અને ઇન્ડિયન કાઉન્સિલ ઓફ એગ્રીકલ્ચરલ રિસર્ચ વગેરેમાં પ્રવચનો આપ્યાં છે.

“મેં ક્યારેય કલ્પના પણ નહોતી કરી કે મને ઓક્સફર્ડ યુનિવર્સિટીમાં જવાની અને મારી સફળતાની વાર્તા શેર કરવાની તક મળશે!” મેટકરે (પીટીઆઈ)■

પારસી મરઘા

જે સી પેસ્તનજી બીલચદમેકર તે ગોદાહરકીના ધની. તે મરહુમો ધન પેસ્તનજી બીલચદમેકરના દીકરા. તે પર્સી ને ફિરદોસ્ના ના પાટી તે દલદી ને શીરોમીના સસરા. તે નાહરીકા, દેલગાદ, શીરોધના મમજી. તે મરહુમો દોલત મીનોચે પહેલા જમાઇ. (ઉ. વ. ૮૦) રે. કે. બી-૧૨૦૬, હિલ્લા ટાવર્સ, ડો. એસ. એસ. રાવ. રોડ, લાલબાગ, પેરેલ મુંબઇ-૪૦૦૦૧૨. પાચદસ્ત : તા. ૨-૨-૩-૨૬ને દીને સવારે ૭.૪૫ વાગે ઉપરની ઓલબેલસ બંગલીમાં છેજી. ઉકમણાંની કિયા : તા. ૨-૨-૩-૨૬ને દીને ૩.૪૦ વાગે, લાલબાગ અગિયારીમાં છેજી.

પારસી મરઘા

રૂમી હોરમજી પહેલ તે મરહુમ શીરીના ધની. તે મરહુમો બયા હોરમજી પહેલા દીકરા. તે ફરોબના પ્યા. તે ઘોલાવીના સસરા. તે આરની ને રોશના બાઇ. તે કેંગાઝા, આરોન, ખુસનમ ને જેમીના ગ્રેમ ફાઇર. (ઉ. વ. ૯૩) રે. કે. ૭૬/૩, સેસ્ત યુ સોસાયટી, સાયન, મુંબઇ-૪૦૦૦૨૨. ઉકમણાંની કિયા : તા. ૨-૨-૩-૨૬ને દીને બપોરે ૩.૪૦ વાગે બાટલીવાળા અગિયારીમાં છેજી.

શેરુ સામ નગરવાલા તે મરહુમ સામના ધનિયાની. તે મરહુમો કેનીમાય ડુસ્તમજી ઘણવાલાના દીકરી. તે ખુશીકના માતાજી. તે ફિરોઝના સાસુજી. તે મરહુમો આબાન, યાસમીન, ફિરોઝ ને કેસીના બહેન. તે રોહન, મરઝાન, દેલગીન, અનીશા, કેવાન ના મમજી. (ઉ. વ. ૯૦) રે. કે. ક્રીસંત બે, ટી-૫, ૧૦૦૪ જરબઇ વાડીયા રોડ, મુંબઇ-૪૦૦૦૧૨. ઉકમણાંની કિયા : તા. ૨-૨-૩-૨૬ને દીને બપોરે ૩.૪૦ વાગે વાલજા ગાંધી અગિયારીમાં છેજી.

કેતી એરચ દલાલ તે મરહુમ એરચના ધનીયાની. તે મરહુમો સાકર, સાવક મહેતાના દીકરી તે પરીહાઝ, શેનાઝ, ઝરશાસ્પના માતાજી. તે સુદીપ તથા મરહુમ ફિરોઝના સાસુજી. તે ઝરબાનુના બહેન. તે ફરેહાદ ને જિનાહના મમજી. (ઉ. વ. ૯૦) રે. કે. નસબીની હોલ, ૨૨ નસબીની રોડ, મઝગાંવ સેલેક્ટેડસ ઓફિસ સામે, મુંબઇ-૪૦૦૦૧૦. ઉકમણાંની કિયા : તા. ૨-૨-૩-૨૬ના દીને બપોરે ૩.૪૦ વાગે, મઝગાંવ પહેલ અગિયારીમાં છેજી.

યાસમીન શાહક બાઈયા તે મરહુમો સેરામાય શાહકશા બારીયાના દીકરી. તે મરહુમ ફરોબના બહેન. તે રેયાઝ ને ઝીનથના ફઠજી. (ઉ. વ. ૯૩) રે. કે. અર-૩૨, નવરોઝ બાગ, ડો. એસ. એસ. રાવ રોડ, લાલબાગ, મુંબઇ-૪૦૦૦૧૨. ઉકમણાંની કિયા : તા. ૨-૨-૩-૨૬ને દીને બપોરે ૩.૪૦ વાગે લાલબાગ અગિયારીમાં છેજી.

અંધેરીમાં બે સગીરે રૂમબેટની હત્યા કરી

મુંબઈ: અંધેરી નજીવા વિવાદમાં બે સગીરે તેમના જ સગીર વચના રૂમબેટની કવિત રહ્યા કરી હોવાની ઘટના પ્રકાશમાં આવી હતી. તાબામાં લેવાયેલા બન્ને આરોપીને ડોંગરીના વિહ્ડન હોમમાં મોકલી દેવાયા હતા. ડી. એન. નગર પોલીસના જણાવ્યા મુજબ ઘટના ગુરુવારની સવારે અંધેરી

પૂર્વના ગણેશ નગરમાં બની હતી. ૧૫ અને ૧૭ વર્ષના બે સગીરે તેમની સાથે રૂમમાં રહેતા ૧૬ વર્ષના કિશોરની હત્યા કરી હોવાનું તપાસમાં જણાવ્યું હતું. પોલીસે જણાવ્યું હતું કે બિહારના વતની ત્રણેય સગીર આજીવિકા માટે અલગ અલગ રેસ્ટોરોમાં કામ કરતા હતા. ત્રણેય ગણેશ નગરમાં ભાડેની

રૂમમાં રહેતા હતા. કહેવાય છે કે નજીવી બાબતમાં ગુરુવારની સવારે ત્રણેય વચ્ચે ઝઘડો થયો હતો. રોષમાં આવી આરોપીઓએ સગીરનું ગળું દબાવ્યું હતું. બેભાના સગીરને હોસ્પિટલામાં લઈ જવામાં આવતાં તબીબે તેમને મૃત જાહેર કર્યો હતો. આ પ્રકરણે પોલીસ વધુ તપાસ કરી રહી છે. ■

સત્તા બદલાતા પાલિકાનું રિમોટ કન્ટ્રોલ પણ બદલાયું?

ભાન્દ્રાથી નહીં, અંધેરીથી ચાલશે પાલિકા

મુંબઈ: મુંબઈ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશનની ચૂંટણીમાં મનસ સાથે ગઠબંધન કરવા છતાં શિવસેના દાકરે જૂથના બે દાયકાના વર્ચસ્વનો અંત આવ્યો. હવે ભાજપ-શિવસેના શિંદે જૂથ સત્તા પર આવ્યું તે પછી મુંબઈ મહાનગરપાલિકામાં હાલમાં સત્તાનું રિમોટ કંટ્રોલ કોના હાથમાં છે? તેવો પ્રશ્ન રાજકીય વર્તુળોમાં પુછાઈ રહ્યો છે. મ્યુનિસિપલ વર્તુળોમાં એવી ચર્ચા થઇ રહી છે કે પાલિકાના સત્તાકેન્દ્રનું

રિમોટ કંટ્રોલ હવે બાંદ્રાથી અંધેરી ખસેડાઈ ગયું છે. એક તરફ મેયર રીતુ તાવડેને લઈને વિવાદ ચાલી રહ્યો છે, તો બીજી તરફ શિવસેના શિંદે જૂથને બાજુ પર રાખવામાં આવ્યું હોય તેવું ચિત્ર છે. તે જ સમયે મુંબઈ મહાનગરપાલિકાના વહીવટી કાર્યમાં ભાજપ મુંબઈ પ્રમુખ ધારાસભ્ય અમિત સાટમની વધતી જતી સક્રિયતા અને હાજરીએ ચર્ચાઓને વેગ આપ્યો છે. મંચાગવારે

યોજાયેલા ‘મુંબઈ કલીન લીગ’ કાર્યક્રમ જે રીતે હાથ ધરાયો, તેને કારણે અમિત સાટમ મુંબઈ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશનના નવા બોસ હોવાની ચર્ચાઓ જોર પકડી રહી છે. તાજેતરમાં યોજાયેલા ‘મુંબઈ કલીન લીગ’ કાર્યક્રમમાં અભિનેતા અક્ષય કુમાર અને મ્યુનિસિપલ કમિશનર ભૂષણ ગગરાણી સાથે અમિત સાટમની મુખ્ય હાજરી ધ્યાન ખેંચનારી હતી. એક તરફ મેયર રીતુ તાવડે મહત્વપૂર્ણ

કાર્યક્રમમાં ગેરહાજર રહ્યા તો બીજી તરફ એવો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો કે ડેપ્યુટી મેયર સંજય ઘડી જેમને પ્રોટોકોલ મુજબ અગ્રણી પદ મળવાની અપેક્ષા હતી તેમને ગોણા પદ આપવામાં આવ્યું. આ પરિસ્થિતિથી મ્યુનિસિપલ અધિકારીઓમાં અસંતોષ દેલાયો છે. રાજકીય વર્તુળોમાં અમિત સાટમની સરખામણી હવે ભૂતપૂર્વ પર્યાવરણ પ્રધાન આદિત્ય ઠાકરે સાથે થઈ રહી છે. ■

૬ઠ્ઠાં પાનાનું ચાલુ

રાજ્ય મહિલા
કહી શકે છે. તેમને ઉચ્ચ કક્ષાના લોકોનો સાથ મળતો હતો. ઘણી સેલિબ્રિટી અને રાજકીય નેતાઓ પણ તેમની મુલાકાત લેતા હતા. રૂપાલી ચાકણકર તેમને ગુરુ માનતા હતા. ઘણા વીડીયોમાં એવું બહાર આવ્યું હતું કે ચાકણકર અને અશોક ખરાત વચ્ચે ગાઢ સંબંધ હતો. તે પછી, રૂપાલી ચાકણકરને પદ છોડવું પડ્યું હતું. હવે, આ પાલી પદ પર નવી મહિલા નેતાની નિમણૂક કરવી પડશે. **એનસીપી દ્વારા બે નામોની ચર્ચા**
રાષ્ટ્રવાદી કોંગ્રેસ પાર્ટી દ્વારા બે મહિલા નેતાઓના નામોની ચર્ચા થઈ રહી છે. પ્રતિભા શિંદે અને વૈશાલી નાગવડે બંને મહિલા નેતાઓના નામ છે. રાજ્ય મહિલા આયોગના અધ્યક્ષ પદની જવાબદારી આ બે નેતાઓમાંથી એકને સોંપવાની શક્યતા વ્યક્ત કરવામાં આવી રહી છે. આ દરમિયાન, બીડની એક મહિલા નેતાનું નામ સોશિયલ મીડિયા પર ચર્ચાઈ રહ્યું છે. સોશિયલ મીડિયા પર એવી માગણી ઉઠી રહી છે કે શિવ સંગ્રામના દિવંગત નેતા વિનાયક મેટ્ટના ઉચ્ચ શિક્ષિત પત્ની જ્યોતિ મેટ્ટને મહિલા આયોગના અધ્યક્ષ તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવે. તેમના સમર્થનમાં પોસ્ટ્સ પણ સોશિયલ મીડિયા પર વાયરલ થઈ રહી છે.

ચાકણકરનું
એનસીપી પ્રમુખ સુનેત્રા પવારને રાજીનામું આપ્યું હતું. નાગપુરમાં સંવાદદાતાઓ સાથેની વાતચીતમાં વેડીવારે કહ્યું કે માત્ર ચાકણકરનું રાજીનામું પૂરતું નથી. પ્રધાનો તેમ જ અન્ય વ્યક્તિના કથિત સંબંધો સહિત સમગ્ર પ્રકરણની વ્યાપક તપાસની માગ તેમણે કરી દાવો કર્યો હતો કે ‘રાજીનામું આપી દેવામાં આવ્યું છે, પરંતુ તેમાં સામેલ મોટા માથા સામે પણ કાર્યવાહી થવી જોઈએ. ખરાત કેસને દબાવવાના પ્રયાસો થઈ રહ્યા છે અને તપાસ દરમિયાન પોલીસ પર દબાણ છે.’ વેડીવારે એવી પણ માગણી કરી હતી કે ‘ખરાતના સંપર્કમાં રહેલા પ્રધાનો અને તેમના નિકટવર્તી સહિત તમામ લોકોના કોલ ડિટેઇલ રેકોર્ડ (સીડીઆર)ની તપાસ કરવામાં આવે. ખરાત પાસે રહેલી વિશાળ સંપત્તિ અને સમર્થનને જોતાં એવું લાગે છે કે અમુક લોકોને બચાવવાનો પ્રયાસ થઈ રહ્યો છે.’ નિવૃત્ત મર્યંટ નેવી ઓફિસર હોવાનો દાવો કરતા અને કેપ્ટન તરીકે ઓળખાતા ખરાતને મળવા વખોથી ઘણા રાજકીય નેતાઓ આવતા હતા. એક મહિલા પર ત્રણ વર્ષ સુધી જાતિય શોષણ કરવાના આરોપસર બુધવારે તેમની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી. (પીટીઆઈ)■

હવે એસટીની
રૂપિયાનું સંચિત નુકસાન છે, જેમાં ફેબ્રુઆરી ૨૦૨૬ સુધીના ચાલુ નાણાકીય વર્ષમાં આશરે ૭૫૦ કરોડ રૂપિયાનું નુકસાન થવાનો અંદાજ છે. એઆઈ ટેકનોલોજીથી ઇંધણ ચોરી અટકાવવામાં આવશે: ઈંધણ ચોરી અને ગેરરીતિ અટકાવવા માટે તમામ એસટી પંપ પર એઆઈ આધારિત સેન્સર સ્થાપિત કરવામાં આવશે. વર્તમાન સિસ્ટમમાં પ્રતિ ૧૦૦ લિટર ૪ થી ૫ લિટરનું નુકસાન જોવા મળ્યું છે, જે આ ટેકનોલોજીથી અટકાવવામાં આવશે. જાહેરાતથી ૨૫૦ કરોડ રૂપિયા કમાવવાનું લક્ષ્યાંક: ૨૫૧ ડેપો અને ૬૦૦થી વધુ બસ સ્ટેશનો દ્વારા એસટીની દૈનિક ૫૦થી ૫૫ લાખ મુસાફરોની પહોંચનો લાભ લઈને જાહેરાત આવક વધારવાની યોજના છે. બસો અને સ્ટેશનો પર ડિજિટલ જાહેરાત દ્વારા આગામી પાંચ વર્ષમાં ૨૫૦ કરોડ રૂપિયાની આવક ઊભી કરવાનો લક્ષ્યાંક છે. સૌર ઉર્જાથી બચત અને કમાણી: ઊર્જા ખર્ચ ઘટાડવા માટે, બસ ડેપો, સ્ટેશનો અને વર્કશોપની છત પર સૌર ઉર્જા પ્રોજેક્ટ્સ સ્થાપિત કરવામાં આવશે. આનાથી વાર્ષિક ૧૦થી ૧૫ કરોડ રૂપિયાની બચત અને આવક થશે. પાલી જમીન પર સૌર પ્રોજેક્ટ્સ સ્થાપિત કરીને વીજળી વેચવાની પણ યોજના છે. ૫૦૦ કરોડ રૂપિયાની વધારાની આવકનો લક્ષ્યાંક: સરનાછકે જણાવ્યું હતું કે આગામી નાણાકીય વર્ષમાં સ્કેપિંગ પ્રોજેક્ટ્સ, એઆઈ દ્વારા પ્રાઇવર-કેન્ટ્રલ ડેપો મેનેજમેન્ટ અને અન્ય પગલાં દ્વારા ૫૦૦ કરોડ રૂપિયાની વધારાની આવક ઊભી કરવાનો લક્ષ્યાંક છે. તેમણે સ્પષ્ટતા કરી કે સરકારની પ્રાયમિકતા એસટીમાં નાણાકીય શિસ્ત, પારદર્શિતા અને આત્મનિર્ભરતા લાવવાની છે, જે તેને એક મજબૂત બનાવે છે. (પીટીઆઈ)■

પરાત કેસમાં
કાયદાનું પાલન કરનારાઓ આવા કપટી લોકોને અનુસરવાના હોય તો રાજકારણમાં જોવા મળતા તેમના કપટી શિષ્યો નિરંદ્ર પણ કાર્યવાહી થવી જોઈએ. બેકામ બની ગયેલા લોકો જ ખરાત જોવાના શરણે જાય છે.’ ઉદ્ભવ ઠાકરેએ મુખ્ય પ્રધાન દેવેન્દ્ર કણ્ણવીસ પર પણ પ્રહાર કરી જણાવ્યું કે પ્રધાનોના ખોટા કામ ઢાંકવા માટે તેમણે બ્લેન્કેટ વિભાગ ખોલવો જોઈએ. (પીટીઆઈ)■

ફડણવીસે
અશોક ખરાત સાથેના સંબંધો અંગે વિષય તરફથી ટીકા થયા બાદ ચાકણકરે શુક્રવારે રાજીનામું આપ્યું હતું. ચાકણકર એનસીપી મહિલા પોંખના અધ્યક્ષ પણ છે. તેમણે શુક્રવારે સુનેત્રા પવારને રાજીનામું આપ્યું હતું. સુત્રોએ જણાવ્યું હતું કે તે પહેલા ચાકણકરે સીએમ ફડણવીસને મળ્યા હતા, જેમણે તેમને રાજીનામું આપવા કહ્યું હતું. સુનેત્રા પવારે નિવેદનમાં જણાવ્યું હતું કે ‘ચાકણકરે વર્તમાન પરિસ્થિતિ અને સ્વ-ચોષિત ધર્મગુરુ અશોક ખરાતની ધરપકડની ચાલી રહેલી તપાસને ધ્યાનમાં રાખીને પદ છોડવાનો નિર્ણય લીધો છે. તપાસ નિષ્પક્ષ અને પારદર્શક રીતે થાય તે માટે મેં તેમનું રાજીનામું આગળની પ્રક્રિયા માટે સીએમને મોકલી આપ્યું છે.’ ચાકણકરની ૧૫ ઓક્ટોબર, ૨૦૨૪ના દિવસે આ પદ પર નિમણૂક કરવામાં આવી હતી. (પીટીઆઈ)■

ખરાતની મુલાકાત
હતું કે ખરાતના સંબંધમાં કેટલાક પ્રધાનો અને અધિકારીઓના નામ સામે આવ્યા છે. તેમને બચાવવાનો પ્રયાસ કરનાર કોઈપણ વ્યક્તિ સામે કડક કાર્યવાહી કરવાની માગ તેમણે કરી છે. ખરાતની મુલાકાત લેનારા પ્રધાનોનાં નામ પણ જાણવાની માગ પણ તેમણે કરી હતી. કોંગ્રેસ નેતાએ દાવો કર્યો હતો કે ખરાતની કથિત પ્રવૃત્તિઓનો ભોગ બનેલી ઘણી મહિલાઓ જાતીય અને નાણાકીય શોષણનો ભોગ બની હતી. મહારાષ્ટ્રમાં અધશ્રદ્ધા વિરોધી કાયદા હોવા છતાં, રાજકીય આશ્રયને કારણે આવા ગુનાઓ થાય છે, એમ તેમણે ઉમેર્યું હતું. ભાજપની આગેવાની હેડગની સરકારે સ્પેશલ ઇન્વેસ્ટિગેશન ટીમ દ્વારા તપાસ શરૂ કરી છે, પરંતુ પીડિતોને ન્યાય ત્યારે જ મળશે જ્યારે સત્તાના હોદ્દા પર રહેલા લોકો સામે કાર્યવાહી કરવામાં આવશે જેઓ કથિત રીતે ખરાત સાથે સંકળાયેલા હતા એમ તેમણે જણાવ્યું હતું. (પીટીઆઈ)■

મરણ ખબર માટેની સૂચના

મૃત્યુનોદો સાંજે ૭-૩૦ સુધી જ સ્વીકારવામાં આવશે

(૧) મરનારનું નામ (૨) તારીખ (૩) ઉંમર (૪) કયાં ગુજરી ગયા છે એ જગ્યા (૫) માતાનું નામ (૬) પિતાનું નામ (૭) ગમે તે ત્રણ સગાઈ (૮) પ્રાર્થનાસભા સ્થળ, તારીખ, સમય. મૃત્યુનોંધ આપનારે ઉપર જણાવ્યા મુજબની વિગતો જ પોતાના લેટરહેડ પર લખીને આપવાની રહેશે. સગાઈરૂપે લખાયેલાં વધારાના નામોની કાપકૂપ થાય તો એ માટે કોઈ સંવાદને સ્થાન રહેશે નહીં. (૫૦ શબ્દથી વધારે નહીં). વિષયશાપક

જૈન મરણ

રાવનપુર તીર્થ જૈન સ્વ. પ્રભાવતીબેન કાંતિલાલ વરધીલાલ દોશી તથા સ્વ. પૂ.કમલવશ વિ.મ.સા.ના સુપુત્ર દિનેશભાઈ (ઉ. વ. ૮૧) તે ખેમીબેન ચીમનભાઈ પરસોતમદાસના જમાઇ. મોના, મનિખા, નિશા, નિરાલી, ધરના પિતાશ્રી. મનિખ, હેમલ, સૌરીન, મીઠીર, ઓજશના સસરા. સ્વ. પૂ. આ. સ્થુલભદ્રસુરીજી મ. સા., સ્વ. એતીભાઈ, સ્વ. કાંતીભાઈ, સ્વ. વિનોદભાઈ અને અરવિંદભાઈ, પ્રદ્યુમનભાઈ, સ્વ. અનોપમાબેન અને નીડપમાબેન, તિલોત્તમાબેન, રમાબેન, ઉર્વશીબેનના ભાઈ તથા ૨૧ માર્ચના દેવલોક પામ્યા છે. પ્રાર્થનાસભા રવિવાર, તા. ૨૨ માર્ચ સવારના ૧૦થી ૧૨. ઠે. ભારતીય વિદ્યાભવન, ગીરગંવર ચોપાટી, મુંબઇ.

જૈન મરણ

રાવનપુર તીર્થ જૈન સ્વ. પ્રભાવતીબેન કાંતિલાલ વરધીલાલ દોશી તથા સ્વ. પૂ.કમલવશ વિ.મ.સા.ના સુપુત્ર દિનેશભાઈ (ઉ. વ. ૮૧) તે ખેમીબેન ચીમનભાઈ પરસોતમદાસના જમાઇ. મોના, મનિખા, નિશા, નિરાલી, ધરના પિતાશ્રી. મનિખ, હેમલ, સૌરીન, મીઠીર, ઓજશના સસરા. સ્વ. પૂ. આ. સ્થુલભદ્રસુરીજી મ. સા., સ્વ. એતીભાઈ, સ્વ. કાંતીભાઈ, સ્વ. વિનોદભાઈ અને અરવિંદભાઈ, પ્રદ્યુમનભાઈ, સ્વ. અનોપમાબેન અને નીડપમાબેન, તિલોત્તમાબેન, રમાબેન, ઉર્વશીબેનના ભાઈ તથા ૨૧ માર્ચના દેવલોક પામ્યા છે. પ્રાર્થનાસભા રવિવાર, તા. ૨૨ માર્ચ સવારના ૧૦થી ૧૨. ઠે. ભારતીય વિદ્યાભવન, ગીરગંવર ચોપાટી, મુંબઇ.

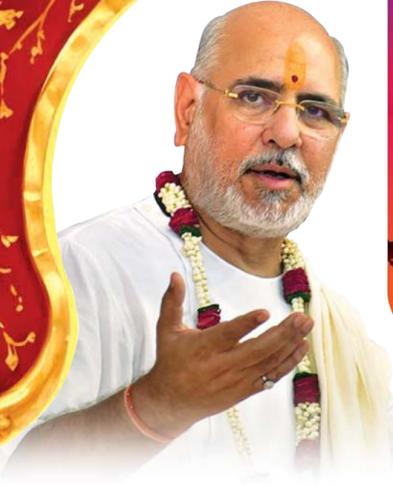
દશા શ્રીમાળી જૈન
વૈસાવર નિવાસી હાલ મુંબઇ સ્વ. જયબેન દેવચંદ શાહના સુપુત્ર કંપેશભાઈ અને જંબર નિવાસી સ્વ. કાંતિલાલ ભાવચંદ કામદારના પુત્રવધૂ પ્રદુલા મનઠર કામદાર (ઉ. વ. ૭૧) તે મનહરભાઈના પત્ની. તે નવીનભાઈ, વીનુભાઈ, બીપીનાભાઈ, જગદીશભાઈ અને મહેશભાઈ, હંસાબેનના ભાભી. દલપતભાઈ, સ્વ. મુકેશભાઈ અને વીનુભાઈના બેન. નીશાના મમ્મી તા. ૨-૧-૩-૨૬ શનિવારના અરિહંતશરણ પામેલ છે. પ્રાર્થનાસભા તથા લૌકિક વ્યવહાર બંધ છે.

વિશા પોરવાડ પરચોળા સમાજ જૈન
કાલીયાવાડી (નવસારી) હાલ મુલુંડ બાબુલાલ ફૂલચંદ શાહના સુપુત્ર કંપેશભાઈ (ઉ. વ. ૭૦) તા. ૨-૧-૩-૨૬ શનિવારના અરિહંતશરણ પામેલ છે. તે અલકાબેનના પતિ. ભાવિકાના પિતાશ્રી. આરુપિના સસરા. મિનેપ અને અભયના મોટાભાઈ. કાંતિલાલ છગનલાલ શાહના જમાઈ. ભાવચાના કાલિદાસ હોલ, પી. કે. રોડ, મુલુંડ (વેસ્ટ), સોમવાર તા. ૨૩ માર્ચ ૨૬ના સવારના ૧૦થી ૧૨. **જામનગર હાલાર વિશા શ્રીમાળી જૈન**
જામનગર નિવાસી હાલ ગ્રાન્ટરોડ, ચંદ્રમણ છબીલાદસ શાહ (ચંદનબેન) (ઉ. વ. ૯૦) તે સ્વ. નાનિબાઈના પતિ. સ્વ. વિનયચંદ, સ્વ. હરકિશાભાઈના બહેન. સ્વ. અચ્યતબેન છબીલાદસ શાહના દીકરી. સ્વ. નિર્મળાબેન તથા ગં. સ્વ. વંદનાબેનના નાણંદ. બિનિતા, અમોલી, નેહલ, સપનાના ફઈ. મીતા તથા રાજેન્દ્ર દેશીના ફઠજી. ૧૫/૩/૨૬ રોજ અરિહંતશરણ પામેલ છે. ૨/૧/૨૦૨૬ એ ઇસ્ટ એન્ડ વેસ્ટ વીલા, ગ્રાન્ટરોડ વેસ્ટ.

ઘોઘારી વિશા શ્રીમાળી જૈન
હણાણ નિવાસી હાલ ભાઈવંદર, હંસમુખરાય કપૂરચંદ શાહ (ઉ. વ. ૭૦) ૧/૭/૨૬ના અવસાન પામેલ છે. તે રંજનબેનના પતિ. ગૌરવ, મિતલ વિશાલકુમાર તથા હિરલ ભાવેશકુમારના પિતા. શ્રધ્ધાના સસરા. સ્વ. શ્રીતિભાઈ, પ્રદીપભાઈ, કિશોરભાઈ, અનિલાભાઈ, કુંડમુખબેન પંકજકુમાર દોશીના ભાઈ. સાસરાપસે ક્રેળીયાક નિવાસી હાલ મલાડ રસિકલાલ યુનીલાલ શાહના જમાઈ. ૨૨/૩/૨૬ના રોજ ૧૦ થી ૧૨. દેવ વાલિદ્ર હોલ, ૬૦ ફિટ રોડ ભાઈવંદર વેસ્ટ.

કચ્છી વિશા ઓશવાળ જૈન
મુંદાના સુરેશ હીરજી શાહ (કનીયા) (ઉ. વ. ૮૦) તા. ૧૯-૦૩-૨૬ અવસાન પામેલ છે. સ્વ. પાનબાઈ હીરજી વેલના સુપુત્ર. સ્મિતાના પતિ. વીરેન, રશ્મિના પિતા. શાંતીલાલ, મણીલાલ, હેમચંદ, ગેલાડા દમચંતી દામજી, ના. બાપર લક્ષ્મી વિજય, ગઢશીલા હંસા દિનેશ, કિશોરના ભાઈ. ન

મુંબઈ સમાચાર આયોજિત માતૃભાષા ભાગવત સપ્તાહ

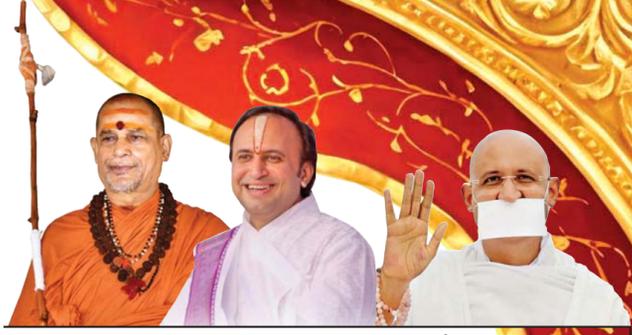

**પરમપૂજ્ય રમેશભાઈ
ઓઝા ભાઈશ્રી**

Supported by:

**SKYLINE
INFRA FORGE
શ્રી સૌરભ મહેતા
(મુખ્ય મનોરથી)**

અનંત શ્રી વિભૂષિત પશ્ચિમમનાથ દ્વારકાશારદાપીઠાધીશ્વર જગદ્ગુરુ શંકરાચાર્ય સ્વામીશ્રી સદાનંદ સરસ્વતીજી મહારાજ
વૈષ્ણવ દ્વયસમ્રાટ વૈષ્ણવાચાર્યશ્રી ૧૦૮ ચંદુનાથજી મહોદયશ્રી (કડી-અમદાવાદ)
રાષ્ટ્રસંત પરમ ગુરુદેવ શ્રી નમ્રમુનિ મહારાજસાહેબનું

માર્ગદર્શન

૨ એપ્રિલથી ૮ એપ્રિલ

સનાતન નગરી:

સ્વ. શ્રી બાળાસાહેબ ઠાકરે કીડાસંકુલ,
(ચીકુવાડી પ્લેગ્રાઉન્ડ) બોરીવલી (પશ્ચિમ)

ભાગવત કથા: બપોરે ૩.૩૦થી ૬.૩૦
પ્રસાદ: સાંજે ૬.૩૦ વાગ્યાથી ૭.૩૦ વાગ્યા સુધી
માતૃભાષા મહોત્સવ અને સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમો:
રાત્રે ૭.૩૦થી ૧૦.૦૦

**gandhar®
Group of Companies
શ્રી રમેશભાઈ પારેખ
(સહ મનોરથી)**

★ તમામ દર્શનાર્થીઓ માટે પ્રસાદની વ્યવસ્થા

★ ૨ લાખ રૂકે. ફૂટના એરકન્ડિશનડ ડોમમાં ભાગવત કથા

૨૦૪ વર્ષની યુવાવયના એશિયાના સૌથી જૂના અખબાર 'મુંબઈ સમાચાર'ની અલૌકિક-અદ્ભુત પહેલ

★ પોથીના મનોરથીઓને વિશેષ પ્રસાદ અને ભાગવત શ્રવણની વ્યવસ્થા

મુંબઈ શહેરમાં જીવતી- જાગતી માતૃભાષાઓનું રક્ષણ અને સંવર્ધન

દરરોજના કાર્યક્રમ

- દિપ્તી ભાગવત
- સંજીવની ભેલાડે
- અજીત પરબ
- નયિકેત દેસાઈ
- પલ્લવી કેળકર
- અને હેમંત બર્વે

★ શ્રી પોથીજી ★ ઝાંખી
★ ઉત્સવ ★ સેવા ★ મનોરથ

- દૈનિક બ્રહ્મ ભોજન
- દૈનિક ફળ સેવા
- દૈનિક ફૂલહાર સેવા
- દૈનિક સ્ટેજ ડેકોરેશન

ઉત્સવ, મનોરથ, ઝાંખી અને અન્ય સેવાઓ માટે સંપર્ક:
વિપુલ પારેખ
૯૩૨૨૫૦૫૦૩૦
યોગેશ પંડ્યા
૭૭૧૦૮૧૬૩૪૦
કિશોર જાની
૯૮૧૯૯૧૦૦૩૯

માતૃભાષાનો આ મહાયજ્ઞ માતૃભાષાના એ સૈનિકો માટે છે જેમણે સમગ્ર જીવન દરમિયાન ભારતની વિવિધ માતૃભાષાની સેવા કરી છે અને હવે આપણી જવાબદારી છે કે એ સૈનિકોની પાછલી જિંદગીની તકેદારી આપણે રાખીએ - સથવારો પૂરો પાડીએ. આ સમગ્ર મહાકુંભનું જે ઉપાર્જન થશે એ ભારતની માતૃભાષાઓના વીર સાહિત્યકારો માનભેર જીવન જીવી શકે એ માટે વપરાશે.

માતૃભાષાના સેનાનીઓના ત્રણ-સ્વીકારનો આ અવસર છે, પછી એ ગુજરાતી હોય, મરાઠી હોય, બંગાળી હોય કે પછી હોય અન્ય કોઈ માતૃભાષાનો સૈનિક. ભાષાકર્મી છે આપણી ભાષાને સમૃદ્ધ કરવાનો પાયો. ભાષા અને સંસ્કૃતિના એ પાયા સાથે આપણે ઊભા છીએ એ દાખવવાનો આ પ્રયત્ન છે. સૌના સહકારની અપેક્ષા સાથે.

Real Estate Partners:

તા. ૨ માતૃભાષા માનવંદના: મરાઠી સંગીત સંઘ્યા

તા. ૩ પદ્મશ્રી કેલાસ ખેરનો 'કેલાસા' કોન્સર્ટ અને કેલાસા લાઈવ

તા. ૪ ગીતા રબારીનો સંગીત જલસો

તા. ૭ કીર્તિદાન ગઢવીનો ડાયરો

આયોજક

મુંબઈ સમાચાર પ્રેરિત માતૃભાષા પ્રતિષ્ઠાન

★ શ્રી નીલેશ દવે

- ★ શ્રી પરાગ શાહ
- ★ શ્રી સંતોષ સિંહ
- ★ શ્રી મુકેશ પટેલ
- ★ શ્રી રાજુ સાવલા
- ★ શ્રી અરવિંદ શાહ
- ★ શ્રી જિજ્ઞેશ ભુતા
- ★ શ્રી જસ્મીન શાહ
- ★ શ્રી જિતેન્દ્ર મહેતા
- ★ શ્રી જગદીશ ઓઝા
- ★ શ્રી ભાર્ગવ પટેલ
- ★ શ્રી નિરવ મહેતા
- ★ શ્રી જિજ્ઞેશ હિરાણી
- ★ શ્રી શોભિત દેસાઈ
- ★ શ્રી મિલન ત્રિવેદી (રાજકોટ)
- ★ શ્રી દુષ્યંત સોની (દુબઈ)

વિશેષ આભાર: ★ શ્રી સંજય ઉપાધ્યાય ★ શ્રી અસીત કુમાર મોદી ★ શ્રી જે. ડી. મજેઠિયા ★ શ્રી સંજય છેલ ★ શ્રી મુકેશ મહેતા ★ શ્રી ભૂપેન્દ્ર મહેતા ★ શ્રી વિપુલ પારેખ ★ શ્રી વિરલ ચિતલિયા ★ શ્રીમતી માધવી ભુતા

રાજ્ય મહિલા આયોગનાં અધ્યક્ષપદ માટે બીડનાં મહિલા નેતાનું નામ ચર્ચામાં

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) મુંબઈ: નાસિકના કથિત બાબા અશોક ખરાતના પ્રકરણ રૂપાલી ચાકણકરને મોંઘું પડ્યું. આ કિસ્સામાં, ચાકણકરે શુક્રવારે મોડી રાત્રે નાયબ મુખ્ય પ્રધાન સુનેત્રા પવારને પોતાનું રાજીનામું સુપરત કર્યું હતું. હવે, જ્યારે બધાનું ધ્યાન કમિશનના ખાલી પદ પર કોની નિમણૂક થશે તેના પર છે, ત્યારે બીડથી એક નામ ચર્ચામાં આવ્યું છે. આ પદ માટે બીડના દિવંગત રાજકીય નેતાની પત્નીનું નામ ચર્ચામાં આવ્યું છે. તેમના સમર્થનમાં સોશિયલ મીડિયા

જ્યોતિ મેટે કોણ છે?
જ્યોતિ મેટે શિવ સંગ્રામના સ્થાપક પ્રમુખ દિવંગત વિનાયક મેટેના પત્ની છે, જેઓ મરાઠા અનામતનો આગ્રહ રાખે છે. જ્યોતિ મેટે એક વહીવટી અધિકારી હતા. તેમણે વિધાનસભા ચૂંટણી લડવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો.

પર પોસ્ટ વાયરલ થઈ છે. અશોક ખરાત એવો દાવો કરતા હતા કે તેઓ આ ચહેરો જોઈને ભવિષ્ય (જુઓ પાનું ૪) ►►

ખરાત કેસમાં છેતરપિંડી કરનારા શિષ્યો સામે પણ કાર્યવાહી થવી જોઈએ: ઉદ્ધવ

મુંબઈ: બળાકારના આરોપમાં પકડાયેલા સ્વ-ઘોષિત ધર્મગુરુ અશોક ખરાત સાથેના સંબંધોને કારણે મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય મહિલા આયોગનાં અધ્યક્ષ રૂપાલી ચાકણકરે રાજીનામું આપ્યું. એક દિવસ પછી શિવસેના (યુબીટી) ના અધ્યક્ષ ઉદ્ધવ ઠાકરેએ શનિવારે કહ્યું હતું કે છેતરપિંડી કરતા ધર્મગુરુને અનુસરી છેતરપિંડી કરનારા શિષ્યો સામે પણ કાર્યવાહી થવી જોઈએ. પત્રકાર પરિષદમાં ઠાકરેએ ખરાત કેસનો ઉલ્લેખ કર્યો અને મહારાષ્ટ્રને કયા સ્તરે લઈ જવામાં આવશે તે અંગે આશ્ચર્ય વ્યક્ત કર્યું. મહારાષ્ટ્ર માનવ બલિદાન નિવારણ અને નાબૂદી અને અઘોરી પ્રથાઓ અને કાળા જાદુ અધિનિયમ ૨૦૧૩ તરફ ધ્યાન દોરી ઠાકરેએ કહ્યું હતું કે 'જો (જુઓ પાનું ૪) ►►

ચાકણકરનું રાજીનામું પૂરતું નથી, મોટા માથા સામે સંપૂર્ણ તપાસ અને કાર્યવાહી જરૂરી: કોંગ્રેસ

મુંબઈ: બળાકારના આરોપી 'ગોડમેન' સાથેના સંબંધોના કારણે રૂપાલી ચાકણકરને મહારાષ્ટ્ર મહિલા આયોગના અધ્યક્ષ પદેથી રાજીનામું આપ્યાના એક દિવસ પછી કોંગ્રેસના નેતા વિજય વેડેટ્ટીવારે શનિવારે જણાવ્યું હતું કે માત્ર તેમનું રાજીનામું પૂરતું નથી. આરોપીઓ સાથે સંકળાયેલા મોટા માથા સામે કાર્યવાહી કરવાની માગ કરી હતી. આ અઠવાડિયાની શરૂઆતમાં નારીકમાં ધરપકડ કરાયેલા સ્વ-ઘોષિત ગોડમેન અશોક ખરાત સાથે જોડાયેલા પ્રભાવશાળી લોકોને બચાવવાના પ્રયાસો ચાલી રહ્યા હોવાનો આરોપ પણ તેમણે કર્યો છે. ખરાત સાથેના સંબંધો અંગે વિપક્ષની ટીકાનો સામનો કરી રહેલા ચાકણકરે શુક્રવારે મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય મહિલા આયોગના અધ્યક્ષ પદેથી નાયબ મુખ્ય પ્રધાન અને (જુઓ પાનું ૪) ►►

ખરાતની મુલાકાત લેનારા પ્રધાનોના નામ જણાવો: વર્ષા ગાયકવાડ

મુંબઈ: કોંગ્રેસનાં સંસદ સભ્ય વર્ષા ગાયકવાડે શનિવારે કહ્યું કે મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય મહિલા આયોગના અધ્યક્ષ રૂપાલી ચાકણકરના રાજીનામાથી અશોક ખરાત કેસનો અંત આવશે નહીં. તેમણે કથિત બળાકારના આરોપમાં ધરપકડ કરાયેલા સ્વ-ઘોષિત ધર્મગુરુ સાથે સંકળાયેલી દરેક વ્યક્તિ સામે તપાસની માગ કરી. ખરાત સાથેના સંબંધો માટે ટીકાનો સામનો કરી રહેલા એનસીપી નેતા ચાકણકરે શુક્રવારે પોતાના પદ પરથી રાજીનામું આપ્યું હતું. વર્ષા ગાયકવાડે વધુમાં જણાવ્યું (જુઓ પાનું ૪) ►►

હવે એસટીની બસોને પ્રતિ લિટર પાંચના ડિસ્કાઉન્ટ પર ડીઝલ મળશે

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) મુંબઈ: મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય માર્ગ પરિવહન નિગમ (એમએસઆરટીસી)ની આર્થિક સ્થિતિ મજબૂત કરવા માટે, સરકારે આવક વધારવા અને ખર્ચ ઘટાડવા માટે અનેક નક્કર પગલાં લીધાં છે. પરિવહન પ્રધાન અને એસટી નિગમના અધ્યક્ષ પ્રતાપ સરનાઈકે જણાવ્યું હતું કે માત્ર ડીઝલ ખરીદી પ્રક્રિયામાં પારદર્શિતા લાવીને, વાર્ષિક આશરે ૨૪૧ કરોડ રૂપિયાની બચત કરવામાં આવશે.

અગાઉ, એસટી બસોને પ્રતિ લિટર ડીઝલ પર આશરે ૨.૭૦ રૂપિયાનું ડિસ્કાઉન્ટ મળતું હતું, જે વધારીને ૩ રૂપિયા કરવામાં આવ્યું છે. હવે, સ્પર્ધાત્મક ટેન્ડર પ્રક્રિયા દ્વારા, પ્રતિ લિટર ૫.૧૩ રૂપિયાનું ડિસ્કાઉન્ટ પ્રાપ્ત થયું છે. આના પરિણામે વાર્ષિક આશરે ૨૪૦થી ૨૪૧ કરોડ રૂપિયાની બચત થશે. આ સાથે, હવે તમામ પ્રકારના ઇંધણ ફક્ત એસટી પેટ્રોલ પંપ પર જ ઉપલબ્ધ થશે. એસટી તેની જમીન પર ઇંધણ વેચશે: એસટી

નિગમ ડીઝલ, પેટ્રોલ, સીએનજી અને એલએનજી જેવા ઇંધણ વેચવાના ક્ષેત્રમાં પણ પ્રવેશ કરશે. જાહેર-ખાનગી ભાગીદારી (પીપીપી) યોજના હેઠળ, ૧૦૦થી ૧૧૦ મલ્ટી-મોડલ ઇંધણ પંપ સ્થાપિત કરવામાં આવશે. આનાથી દર વર્ષે આશરે ૧૦૦ કરોડ રૂપિયાની વધારાની આવક થવાની અપેક્ષા છે. આ પંપ એસટીની ખુલ્લી જમીન પર સ્થાપિત કરવામાં આવશે. હાલમાં, એસટીને આશરે ૧૨,૦૦૦ કરોડ (જુઓ પાનું ૪) ►►

ઈંદોની નમાઝ: મુંબઈમાં ઈંદ નિમિત્તે નમાઝ અદા કરવા માટે વાયએમસીએ ગ્રાઉન્ડ ખાતે મુસ્લિમ સમુદાયના લોકો મોટી સંખ્યામાં એકઠા થયા હતા. અમય ખરાડે)

દારૂને મુદ્દે થયેલા વિવાદમાં મજૂરની હત્યા કરનારા બે ભાઈને જનમટીપ

થાણે: મીરા રોડમાં દારૂ પીવાને મામલે થયેલા વિવાદમાં સાથી મજૂરની હત્યા કરવાના નવ વર્ષ જૂના કેસમાં થાણેની સેશન્સ કોર્ટે બે ભાઈને આજીવન કારાવાસની સજા સંભળાવી હતી. એડિશનલ સેશન્સ જજ આર. એસ. ભાકરેએ ૧૮ માર્ચે આપેલા ચુકાદામાં આરોપી અશોક લાલજિતકુમાર ચૌરસિયા (૩૯) અને તેના મોટા ભાઈ કમલેશકુમાર (૫૩)ને ભારતીય દંડ સંહિયાની કલમ ૩૦૨ (હત્યા) અને ૩૪ (સમાન ઇરાદો) હેઠળ કસ્ટોરવાર ઠેરવ્યા હતા. કોર્ટે બન્ને ભાઈને જનમટીપ અને પાંચ-પાંચ હજાર રૂપિયાનો દંડ ફટકાર્યો હતો. ઘટના મીરા રોડ પરિસરમાં આવેલા એક ગાર્ડનમાં ૨૦ મે, ૨૦૧૭ની રાતે બની હતી. આરોપીઓ, મુતક રાજેન્દ્ર ઉર્ફે રાજન મેથ્રામ અને તેમનો સાથી બિરુ નેટમ દારૂ પીવા બેઠા હતા. ફરિયાદ પક્ષે કોર્ટમાં જણાવ્યું હતું કે બિરુએ વધુ દારૂ મગાવવાનું અશોકને કહ્યું હતું, જેને પગલે તેમની

વચ્ચે ઊગ્ર દલીલો થઈ હતી. વિવાદ વકરતાં આરોપીઓએ લાકડા વડે રાજેન્દ્રને ફટકાર્યો હતો. માથામાં ગંભીર ઇજાને કારણે રાજેન્દ્રનું મૃત્યુ થયું હતું. આ હુમલામાં બિરુ પણ ઘવાયો હતો. ખટલા દરમિયાન ઘટનાની માહિતી આપનાર અને જખમી સાક્ષીદાર જુબાની માટે હાજર રહ્યા ન હોવાથી કોર્ટે સાંચોગિક પુરાવા, તબીબી અહેવાલો અને ફોરેન્સિક તારણો પર આધાર રાખ્યો હતો. કોર્ટે જણાવ્યું હતું કે મૃત્યુનું સંભવિત કારણ માથાની ઇજા (અકુદરતી) છે. પીએમ રિપોર્ટમાં જે ઇજાનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે તે માત્ર લાકડાના ટુકડાથી સંભવિત છે. આ ઇજાઓ મૃત્યુ નિપજાવવા પૂરતી છે. એ સિવાય આરોપીઓ તેમનાં કપડાં પર લાગેલાં ડાઘ અંગે કોઈ ખુલાસો કરી શક્યા નહોતા. આરોપીઓને પણ ઇજા થઈ હતી, પરંતુ એ કઈ રીતે ઘવાયા તે અંગે કોઈ સ્પષ્ટતા આપી શક્યા નહોતા. ફરિયાદ પક્ષે આરોપ સાબિત કરવામાં સફળ થયો હોવાનું નિષ્કર્ષ કોર્ટે કાઢ્યું હતું. (પીટીઆઈ)

નાંદેડમાં બાઈકમાં ઘડાકો?: એટીએસ તપાસમાં લાગી

મુંબઈ: નાંદેડ શહેરમાં એક બાઈક અચાનક અગ્નિગોળામાં ફેરવાઈ ગઈ હતી અને તે જ વખતે ઘડાકા પણ સંભળાયા હોવાથી તંત્ર સાબુઈ થઈ ગયું હતું. આગમાં યુવકનું મોત નીપજ્યું હોવાથી ઘટનાને ગંભીરતાથી લઈ એન્ટી ટેરરિઝમ સ્કવોડ (એટીએસ) અને ફોરેન્સિક ટીમને પણ ઘટનાસ્થળે બોલાવાઈ હતી. પોલીસના જણાવ્યા મુજબ ઘટના શનિવારની સવારે ૯.૩૦ વાગ્યે ગોંદાવરી નદી નજીક વાજેગાંવ બંડારામાં બની હતી. ઘટનામાં મૃત્યુ પામેલા યુવકની ઓળખ શ્યામ બબનરાવ ઘાડગે (૩૧) તરીકે થઈ હતી. કહેવાય છે કે બાઈક અચાનક સળગી ઊઠતાં ઘાડગે ગંભીર રીતે દારૂચો હતો. પરભણીના વતની ઘાડગેને

યુવકનું મોત: ફોરેન્સિક ટીમને પણ બોલાવાઈ નજીકની હોસ્પિટલમાં લઈ જવાયો હતો, જ્યાં તેનું મૃત્યુ થયું હતું. ઘટનાસ્થળેથી ઘાડગેના મોબાઈલ ફોન સાથે એક કાર્ડ મળી આવ્યું હતું, જેને આધારે તેની ઓળખ થઈ હતી. પોલીસના જણાવ્યા મુજબ બાઈક અગ્નિગોળામાં ફેરવાઈ ત્યારે ફટકડા ફૂટતા હોય તેવો અવાજ સ્થાનિકોએ સાંભળ્યો હતો. આ અંગે જાણકારી મળતાં ઘટનાને ગંભીરતાથી લઈ એટીએસ અને ફોરેન્સિક ટીમ પણ ઘટનાસ્થળે પહોંચી હતી. સ્થાનિક પોલીસ સાથે એટીએસ પણ આ મામલે તપાસ કરી રહી છે. પોલીસની એક ટીમ બનાવની જાણકારી આપવા ઘાડગેના પરભણીના ઘરે પહોંચી હતી. (પીટીઆઈ)

આઠવલે બંગાળ ચૂંટણીમાં ઉમેદવાર ઊભા નહીં રાખી ભાજપને સમર્થન આપશે

નાગપુર: કેન્દ્રીય પ્રધાન અને આરપીઆઈ (એ)ના અધ્યક્ષ રામદાસ આઠવલેએ શનિવારે જણાવ્યું હતું કે એમનો પક્ષ આગામી પશ્ચિમ બંગાળની ચૂંટણીમાં ઉમેદવારો ઊભા ન રાખવા અને મતોના વિભાજનને ટાળવા માટે તમામ બેઠકો પર ભાજપને સમર્થન આપવાનું વિચારી રહી છે. જોકે, રિપબ્લિકન પાર્ટી ઓફ ઈન્ડિયા (આઠવલે) આસામ, કેરળ, તમિલનાડુ અને પુડુચેરીમાં ચૂંટણી લડશે, એમ તેમણે નાગપુરમાં એક પત્રકાર પરિષદમાં જણાવ્યું હતું. ૨૯૪ સભ્યોની પશ્ચિમ બંગાળ વિધાનસભાની ચૂંટણી ૨૩ અને ૨૯ એપ્રિલે એમ બે તબક્કામાં યોજાશે. આસામ, કેરળ અને પુડુચેરીમાં ૯ એપ્રિલે મતદાન થશે, જ્યારે તમિલનાડુમાં ૨૩ એપ્રિલે મતદાન થશે. મતગણતરી ચોથી મેએ થશે. આઠવલેએ જણાવ્યું હતું કે આરપીઆઈ (એ) બંગાળ, આસામ, તમિલનાડુ, કેરળ અને પોંડિચેરીમાં પ્રભાવ ધરાવે છે. પક્ષ તમિલનાડુમાં ઓછામાં ઓછી ૨૫ થી ૩૦, આસામમાં ૧૫ થી ૨૦ અને કેરળમાં ૮ થી ૧૦ બેઠકો પર ચૂંટણી લડશે. બુધવારે નાશિકમાં ધરપકડ કરાયેલા બળાકારના આરોપી ગોડમેન અશોક ખરાત વિશેના પ્રશ્નના જવાબમાં આઠવલેએ કહ્યું કે આ ખૂબ જ ગંભીર બાબત છે અને કડક કાર્યવાહીની માગ કરી છે. (પીટીઆઈ)

રોહિત શેટ્ટીના નિવાસસ્થાને ગોળીબાર: શૂટરની પસંદગી કરનારો યુપીમાં પકડાયો

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) મુંબઈ: ફિલ્મમેકર રોહિત શેટ્ટીના જૂહુ ખાતેના નિવાસસ્થાને ગોળીબાર કરવાના કેસમાં મુંબઈ ક્રાઈમ બ્રાન્ચે ઉત્તર પ્રદેશની સ્પેશિયલ ટાસ્ક ફોર્સ (એસટીએફ)ની મદદથી વધુ એક આરોપીને પકડી પાડ્યો હતો. પકડાયેલા આરોપીએ દિલ્હીની તિહાર જેલમાં બેઠાં બેઠાં શેટ્ટીના નિવાસસ્થાને ગોળીબાર માટેના શૂટરની પસંદગી કરી હતી. ઉત્તર પ્રદેશના આગરા ખાતેના મહાવીર નગરથી પકડાયેલા આરોપીની ઓળખ પ્રદીપ મોહન શર્મા ઉર્ફે ગોલુ (૨૩) તરીકે થઈ હતી. ગોલુના સાથી ઉત્તર પ્રદેશથી પકડાયેલા ત્યારથી ગોલુ સંતાતો ફરતો હતો. જૂહુમાં આવેલા શેટ્ટી ટાવર પર ૩૧ જાન્યુઆરીની મધરાતે ગોળીબાર કરવામાં આવ્યો હતો. શૂટર દીપક રમેશચંદ્ર શર્મા (૨૪)એ સેમી ઓટોમેટિક પિસ્તોલમાંથી પાંચ રાઉન્ડ ફાયર કર્યા હતા. ફિલ્મજગત, ઉદ્યોગપતિઓ અને વેપારીઓમાં ખંડણી માટે ધાક જમાવવાને ઇરાદે આ ગોળીબાર કરાયો હતો. આ કેસમાં અત્યાર સુધી ૧૩ આરોપીની ધરપકડ કરાઈ હતી. હવે ગોલુ પકડતાં આરોપીની સંખ્યા ૧૪ પર પહોંચી હોવાનું લલિત પોલીસ અધિકારીએ જણાવ્યું હતું. ગોલુને મુંબઈ વારિષ્ટમાં આવી રહ્યો હોવાથી રવિવારે તેને કોર્ટમાં હાજર કરવામાં આવશે. શેટ્ટી ટાવર પર ગોળીબારના કાવતરામાં આગરા અને પુણે એમ બે મોઝ્યુલનો ઉપયોગ કરાયો હતો. ગોળીબાર માટે શસ્ત્ર અને વાહનની વ્યવસ્થાની જવાબદારી પુણે

મોઝ્યુલને સોંપાઈ હતી, જ્યારે શૂટર સહિત અન્ય આરોપીઓની ગોલવણ આગરા મોઝ્યુલે કરી હતી. કુખ્યાત ગેંગસ્ટર લોરેન્સ બિન્નોઈના વિશ્વાસુ સાગરીત શુભમ લોણકર આ કાવતરાનો માસ્ટરમાઈન્ડ હોવાનું પોલીસનું કહેવું છે. આ કેસમાં પોલીસે અગાઉ યુપી પોલીસની મદદથી પાંચ આરોપીને ઉત્તર પ્રદેશ અને હરિયાણાથી પાંચ આરોપીની ધરપકડ કરી હતી. તેમની પૂછપરછમાં ગોલુનું નામ સામે આવ્યું હતું. તિહાર જેલમાં બંધ ગોલુએ આગરા મોઝ્યુલ સાથે કોઓર્ડિનેશન કર્યું હતું. ગોલુ અગાઉ શુભમ લોણકરનો સાથી હતો. પોલીસનું કહેવું છે કે બાન્દ્રામાં એનસીપીના નેતા બાબા સિદ્દીકીની હત્યાના કેસમાં શિવમ દુબેનું નામ સામે આવ્યું હતું. ફરાર શિવમ દુબેની પોલીસ શોધ ચલાવી રહી છે. શિવમના કહેવાથી ગોલુએ શૂટરની પસંદગી કરી હતી. આ માટે ગોલુએ વિષ્ણુ કુશવાહાને કહ્યું હતું, જેણે શૂટર દીપક શર્માનો સંપર્ક સાધ્યો હતો. ગોળીબાર માટે દીપક તૈયાર થતાં તેને મુંબઈ મોકલવામાં આવ્યો હતો. પ્રાથમિક પૂછપરછમાં ગોલુએ પોલીસને જણાવ્યું હતું કે શિવમ દુબેના કહેવાથી જ તેણે રાજસ્થાનના ગંગનગરમાં રાજુ કટોરિયા પર ગોળીબાર કર્યો હતો. એ કેસમાં પોલીસે પિસ્તોલ સાથે તેની ધરપકડ કરી હતી. ધરપકડ બાદ તેને તિહાર જેલમાં રાખવામાં આવ્યો હતો, જ્યાં રોહિત શેટ્ટીના નિવાસસ્થાન પર ગોળીબાર માટે શૂટરની પસંદગીની જવાબદારી તેને સોંપાઈ હતી. ■

ચેમ્બુરમાં પાલિકાની વોર્ડ ઓફિસમાં નગરસેવિકાના પતિનો ફોટો લાગતા વિવાદ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) મુંબઈ: મુંબઈ મહાનગરપાલિકાના 'એમ-પૂર્વ' વોર્ડમાં ઓલ ઈન્ડિયા મજલિસ-એ-ઈતેહાદુલ મુસ્લિમીન (એઆઈએમઆઈએમ)ના વોર્ડ કમિટીના અધ્યક્ષ ખૈરુનિસા અકબર હુસૈના પતિનો ફોટો તેમની ઓફિસમાં પાર્ટી પ્રમુખ અસદુલ્લીન ઓવેસી સાથે લગાવવામાં આવ્યા બાદ ભારે વિવાદ થયો હતો. ભાજપ દ્વારા તેની સામે વાંધો ઉઠાવવામાં આવતા ફોટો દૂર કરવામાં આવ્યો હતો. એઆઈએમઆઈએમના પાલિકાના ગ્રૂપ લીડર વિજય ઉભાળેએ કહ્યું હતું કે ફોટો પાર્ટીના કાર્યકર્તા દ્વારા લગાવવામાં આવ્યો હતો. જોકે તેની સામે વાંધો લેવામાં આવતા ફોટો તરત હટાવી લેવામાં આવ્યો હતો. એમ-પૂર્વ વોર્ડના ચિત્તા કેમ્પ વિસ્તારના નગરસેવિકા ખૈરુનિસાએ આ મામલાને ખોટી રીતે ચળાવવામાં આવી રહ્યો હોવાનો દાવો કર્યો હતો. પાલિકાની ૨૦૨૬ની ચૂંટણીમાં એઆઈએમઆઈએમએ સાડું એવું પ્રદર્શન કર્યું હતું. ૨૦૧૭ની ચૂંટણીમાં ફક્ત બે જ બેઠક જીતનારા પક્ષના આ વખતે આઠ નગરસેવક ચૂંટાઈ આવ્યા છે. તેને પગલે તેમને પાલિકામાં ગ્રૂપ લીડર પણ બનાવવાનો અધિકારી મળ્યો અને પાલિકાના મુખ્યાલયમાં પક્ષને ઓફિસ માટે જગ્યા પણ ફાળવવામાં આવી છે.

વન વિભાગ માંસાહારી પ્રાણીઓ માટે શિકાર પૂરો પાડશે થાણે: મહારાષ્ટ્રના વન પ્રધાન ગણેશ નાઈકે શુક્રવારે જણાવ્યું હતું કે વાંદરા અને જંગલી ડુક્કર જેવા પ્રાણીઓ દીપાડા અને વાઘ સહિતના માંસાહારી પ્રાણીઓને તેમના કુદરતી નિવાસસ્થાનમાં પૂરતી સંખ્યામાં ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવશે જેથી શિકારી પોલાકની શોધમાં શહેરી વિસ્તારોમાં પ્રવેશ ન કરે. માનવ-પ્રાણી સંઘર્ષના વધતા જતા કિસ્સાઓ પર, નાઈકે કહ્યું, "વાઘ અને દીપાડાની વસ્તી ચાર ગણી વધી છે. આ જંગલી પ્રાણીઓને શહેરી વિસ્તારોમાં પ્રવેશતા અટકાવવા માટે, રાજ્ય વાંદરા, સસલા, જંગલી ડુક્કર અને પશુઓ જેવા પ્રાણીને તેમના નિવાસસ્થાનમાં ઉપલબ્ધ કરશે. આનાથી માંસાહારી પ્રાણીઓ માનવ વસાહતો અને શહેરી વિસ્તારોમાં પ્રવેશતા અટકશે." ■

દારૂને મુદ્દે થયેલા વિવાદમાં મજૂરની હત્યા કરનારા બે ભાઈને જનમટીપ

થાણે: મીરા રોડમાં દારૂ પીવાને મામલે થયેલા વિવાદમાં સાથી મજૂરની હત્યા કરવાના નવ વર્ષ જૂના કેસમાં થાણેની સેશન્સ કોર્ટે બે ભાઈને આજીવન કારાવાસની સજા સંભળાવી હતી. એડિશનલ સેશન્સ જજ આર. એસ. ભાકરેએ ૧૮ માર્ચે આપેલા ચુકાદામાં આરોપી અશોક લાલજિતકુમાર ચૌરસિયા (૩૯) અને તેના મોટા ભાઈ કમલેશકુમાર (૫૩)ને ભારતીય દંડ સંહિયાની કલમ ૩૦૨ (હત્યા) અને ૩૪ (સમાન ઇરાદો) હેઠળ કસ્ટોરવાર ઠેરવ્યા હતા. કોર્ટે બન્ને ભાઈને જનમટીપ અને પાંચ-પાંચ હજાર રૂપિયાનો દંડ ફટકાર્યો હતો. ઘટના મીરા રોડ પરિસરમાં આવેલા એક ગાર્ડનમાં ૨૦ મે, ૨૦૧૭ની રાતે બની હતી. આરોપીઓ, મુતક રાજેન્દ્ર ઉર્ફે રાજન મેથ્રામ અને તેમનો સાથી બિરુ નેટમ દારૂ પીવા બેઠા હતા. ફરિયાદ પક્ષે કોર્ટમાં જણાવ્યું હતું કે બિરુએ વધુ દારૂ મગાવવાનું અશોકને કહ્યું હતું, જેને પગલે તેમની

નાંદેડમાં બાઈકમાં ઘડાકો?: એટીએસ તપાસમાં લાગી

મુંબઈ: નાંદેડ શહેરમાં એક બાઈક અચાનક અગ્નિગોળામાં ફેરવાઈ ગઈ હતી અને તે જ વખતે ઘડાકા પણ સંભળાયા હોવાથી તંત્ર સાબુઈ થઈ ગયું હતું. આગમાં યુવકનું મોત નીપજ્યું હોવાથી ઘટનાને ગંભીરતાથી લઈ એન્ટી ટેરરિઝમ સ્કવોડ (એટીએસ) અને ફોરેન્સિક ટીમને પણ ઘટનાસ્થળે બોલાવાઈ હતી. પોલીસના જણાવ્યા મુજબ ઘટના શનિવારની સવારે ૯.૩૦ વાગ્યે ગોંદાવરી નદી નજીક વાજેગાંવ બંડારામાં બની હતી. ઘટનામાં મૃત્યુ પામેલા યુવકની ઓળખ શ્યામ બબનરાવ ઘાડગે (૩૧) તરીકે થઈ હતી. કહેવાય છે કે બાઈક અચાનક સળગી ઊઠતાં ઘાડગે ગંભીર રીતે દારૂચો હતો. પરભણીના વતની ઘાડગેને

આઠવલે બંગાળ ચૂંટણીમાં ઉમેદવાર ઊભા નહીં રાખી ભાજપને સમર્થન આપશે

નાગપુર: કેન્દ્રીય પ્રધાન અને આરપીઆઈ (એ)ના અધ્યક્ષ રામદાસ આઠવલેએ શનિવારે જણાવ્યું હતું કે એમનો પક્ષ આગામી પશ્ચિમ બંગાળની ચૂંટણીમાં ઉમેદવારો ઊભા ન રાખવા અને મતોના વિભાજનને ટાળવા માટે તમામ બેઠકો પર ભાજપને સમર્થન આપવાનું વિચારી રહી છે. જોકે, રિપબ્લિકન પાર્ટી ઓફ ઈન્ડિયા (આઠવલે) આસામ, કેરળ, તમિલનાડુ અને પુડુચેરીમાં ચૂંટણી લડશે, એમ તેમણે નાગપુરમાં એક પત્રકાર પરિષદમાં જણાવ્યું હતું. ૨૯૪ સભ્યોની પશ્ચિમ બંગાળ વિધાનસભાની ચૂંટણી ૨૩ અને ૨૯ એપ્રિલે એમ બે તબક્કામાં યોજાશે. આસામ, કેરળ અને પુડુચેરીમાં ૯ એપ્રિલે મતદાન થશે, જ્યારે તમિલનાડુમાં ૨૩ એપ્રિલે મતદાન થશે. મતગણતરી ચોથી મેએ થશે. આઠવલેએ જણાવ્યું હતું કે આરપીઆઈ (એ) બંગાળ, આસામ, તમિલનાડુ, કેરળ અને પોંડિચેરીમાં પ્રભાવ ધરાવે છે. પક્ષ તમિલનાડુમાં ઓછામાં ઓછી ૨૫ થી ૩૦, આસામમાં ૧૫ થી ૨૦ અને કેરળમાં ૮ થી ૧૦ બેઠકો પર ચૂંટણી લડશે. બુધવારે નાશિકમાં ધરપકડ કરાયેલા બળાકારના આરોપી ગોડમેન અશોક ખરાત વિશેના પ્રશ્નના જવાબમાં આઠવલેએ કહ્યું કે આ ખૂબ જ ગંભીર બાબત છે અને કડક કાર્યવાહીની માગ કરી છે. (પીટીઆઈ)

પ્રેમલગ્નનાં બે વર્ષમાં જ ઢોરમાર મારી પત્નીની હત્યા: ફરાર પતિ પકડાયો

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) મુંબઈ: પ્રેમલગ્નનાં બે વર્ષમાં જ દાદાના નશામાં ચૂર પતિએ ઢોરમાર મારી પત્નીની કથિત હત્યા કરી હોવાની આંચકાજનક ઘટના વડાલામાં બની હતી. ઘટના બાદ ફરાર થઈ ગયેલા પતિને પોલીસે પકડી પાડ્યો હતો. વડાલા પોલીસે ધરપકડ કરેલા આરોપીની ઓળખ મહેશ નારાયણ વાડ (૩૪) તરીકે થઈ હતી. પત્ની કવિતા મહેશ વાડ (૩૯)ના મૃત્યુ પછી આરોપી ફરાર થઈ ગયો હતો. પોલીસે અધિકારીઓની બે ટીમ તેની શોધમાં લાગી હતી. આખરે સગાને ઘરેથી તેને તાબામાં લેવાયો હતો. પોલીસે ફરિયાદ અનુસાર કવિતા

મહેશ લોદી અને મહેશ વચ્ચે પ્રેમ હતો. બન્નેએ બે વર્ષ અગાઉ પ્રેમલગ્ન કર્યા હતાં. લગ્ન બાદ દંપતી વડાલા પૂર્વમાં ગણેશ નગર ખાતે રહેતું હતું. મહેશને દારૂ પીવાનું વ્યસન હતું, જેને પગલે પતિ-પત્ની વચ્ચે વારંવાર ઝઘડા થતા હતા. ફરિયાદમાં જણાવ્યું હતું કે ૧૩ માર્ચની બપોરે જ મહેશ દાદાના નશામાં ચૂર ઘરે પહોંચ્યો હતો. તે સમયે ફરી મહેશે બેરહેમીથી કવિતાની પીટાઈ કરી હતી. પછી મોબાઈલ ફોન તેના મોઢા પર ફટકારી ઘરમાંથી જતો રહ્યો હતો. પોલીસનું કહેવું છે કે સમયસર સારવાર મળી હોત તો કવિતા બચી ગઈ હોત. તબીબી સારવાર પૂરી પાડવાને

ગેરકાયદે રેતી ઉલેચનારા સામે કાર્યવાહી: ૯૦ લાખની સામગ્રીનો નાશ કરાયો

થાણે: ભિવંડીમાં ગેરકાયદે રેતી ઉલેચવાના રૈક્ટનો પર્દાફાશ કરી રેવેન્યૂ ડિપાર્ટમેન્ટના અધિકારીઓએ બાર્જ સહિતની અંદાજે ૯૦ લાખ રૂપિયાની સાધનસામગ્રીનો નાશ કર્યો હતો. મળેલી માહિતીને આધારે રેવેન્યૂ ડિપાર્ટમેન્ટના અધિકારીઓએ શુક્રવારે કેવાની ખાડીમાં અંપરેશન હાથ ધર્યું હતું. અધિકારીના જણાવ્યા મુજબ કેવાની રેતી બંદર ખાતે ચાલતા ગેરકાયદે રેતી ઉલેચવાના કામમાં સંડોવાયેલા માફિયાઓ વિરુદ્ધ મોટા પાયે કાર્યવાહી કરવામાં આવી હતી. કાર્યવાહી દરમિયાન ૯૦થી ૯૦ લાખ રૂપિયાની સાધનસામગ્રીનો નાશ કરવામાં આવ્યો હતો. જિલ્લા કલેક્ટર શ્રીકૃષ્ણ પંચાલના વડપણ હેઠળની ટીમે રેતી કાઢવામાં ઉપયોગમાં લેવાતા પાંચ સક્સન યુનિટ્સ અને

બદલે ગંભીર જખમી કવિતા પર આરોપીએ ધ્યાન આપ્યું નહતું. કવિતા બેભાન થઈ જમીન પર ફસડાઈ પડ્યા પછી તેને કેઈએમ હોસ્પિટલમાં દાખલ કરાઈ હતી, જ્યાં સારવાર દરમિયાન તેનું મૃત્યુ થયું હતું. ડોક્ટરોનો પણ એવો જ અભિપ્રાય હતો કે મારપીટને કારણે ગંભીર ઇજા પામેલી કવિતાને સમયસર સારવાર મળી ન હોવાથી તેનું મૃત્યુ થયું હતું. કવિતાના મૃતદેહનો પોસ્ટમોર્ટમને અંતેલા આત્મકથા પછી નવી મુંબઈમાં રહેતા કવિતાના ભાઈ

ઘોનીએ બેટ પર ઓટોગ્રાફ આપ્યો, પણ સેમસને ચોખ્ખી ના પાડી દીધી! તેણે આવું કર્યું, કારણકે...

ચેન્નઈ: ભારતનો સ્ટાર ઓપનિંગ બેટ્સમેન તાજેતરમાં ભારતને ટી-૨૦ વર્લ્ડ કપની ટ્રોફી અપાવ્યા પછી હવે દેશને આ ફોર્મેટનું સૌપ્રથમ ટાઇટલ અપાવનાર ક્રિકેટ-લેજન્ડ મહેન્દ્રસિંહ ઘોની સાથે બે મહિના આઇપીએલની મોજ તો માણશે જ તેમ જ તેની સાથે ડ્રેસિંગ-રૂમ શેર કરીને તેની પાસેથી ઘણું નવું શીખશે પણ ખરો, પરંતુ એ પહેલાં જ સેમસને ઘોનીને એવું સન્માન આપ્યું છે જે બદલ અસંખ્ય ક્રિકેટયાહકોએ સોચલ મીડિયામાં સેમસને બિરદાવ્યો છે.

આવી ગયો છે. સીએસકેની ટીમે ૨૮મી માર્ચે શરૂ થનારી આઇપીએલની ૧૯મી સીઝન માટે પ્રેક્ટિસ શરૂ કરી દીધી છે અને શનિવારે એવા જ એક પ્રેક્ટિસ

સેશનના દિવસે સેમસને મહાન ખેલાડી ઘોનીની કદર કરતો એક અભિગમ અપનાવ્યો હતો. એક ઇવેન્ટમાં એમએસ ઘોનીએ એક બેટ પર ઓટોગ્રાફ આપ્યો ત્યાર

બાદ ઇવેન્ટના આયોજકોએ સેમસને પણ ઓટોગ્રાફ માટે વિનંતી કરી હતી. જોકે સેમસને વિનંત્રતાથી ના પાડી દીધી હતી. સેમસનેનો ઇરાદો એવો હતો કે એ બેટ પર સીએસકેના લેજન્ડનો એકલાનો જ ઓટોગ્રાફ શોભે. જોકે પછીથી ઘોનીએ એ બેટ પર સેમસનેનો ઓટોગ્રાફ અપાવ્યો હતો. સેમસને ક્યવાતા મનથી ઓટોગ્રાફ આપ્યો હતો અને એ બેટ પર ઘોની સાથે પોતાનો પણ ઓટોગ્રાફ હોવા બદલ ગૌરવ અનુભવ્યું હતું. સેમસને તાજેતરમાં જ કહ્યું હતું કે તે ઘોની સાથે સીએસકે વતી રમીને તેમ જ ડ્રેસિંગ-રૂમમાં તેની પાસેથી ઘણું નવું શીખશે.

પ્રીમિયર લીગમાં ક્રિકેટિંગ ચેમ્પિયન લિવરપુલની સતત ત્રીજી મેચ જીત્યા પિનાની

લંડન: ફૂટબોલની ઇંગ્લિશ પ્રીમિયર લીગ (ઇપીએલ)માં ક્રિકેટિંગ ચેમ્પિયન લિવરપુલની ટીમ સતત ત્રીજી મેચમાં વિજયથી વંચિત રહી છે જેને લીધે આ ટીમ ચેમ્પિયન્સ લીગમાં ક્વાલિફાય

થવાની તક કદાચ ગુમાવી બેસે એવી એની હાલત છે. શનિવારે બ્રાઇટન સામે લિવરપુલનો ૧-૨ થી પરાજય થયો હતો. બ્રાઇટન વતી બન્ને ગોલ ડેની વેલબેકે અનુક્રમે ૧૪ અને ૫૬મી

મિનિટમાં કર્યા હતા. લિવરપુલનો એકમાત્ર ગોલ મિલોસ કેકેલે ૩૦મી મિનિટમાં નોંધાવ્યો હતો. જોકે એને છેલ્લી ત્રણ મેચમાં માત્ર એક પોઇન્ટ મળ્યો હતો અને હાલમાં પોઇન્ટ્સ

ટેબલમાં પાંચમા સ્થાને છે. ચેલ્સી છઠ્ઠા ક્રમે છે, પણ લિવરપુલથી એક જ પોઇન્ટ દૂર છે. આ લિસ્ટમાં ટોચની પાંચ ટીમને ચેમ્પિયન્સ લીગમાં જવા મળે છે.

કોહલીની આરસીબીના ખેલાડીઓને સાફ શબ્દોમાં સૂચના

▶ 'પ્રેક્ટિસ સેશનમાં આપણે એક મિનિટનો સમય પણ બરબાદ નહીં કરીએ'

બેંગ્લુરુનું એમ. ચિન્નાસ્વામી સ્ટેડિયમ

બેંગ્લુરુ: ૨૦૨૫ની ઇન્ડિયન પ્રીમિયર લીગ (આઇપીએલ)માં પહેલી જ વખત ટાઇટલ જીતનાર રોયલ ચેલેન્જર્સ બેંગ્લુરુ (આરસીબી)નો પીઠ ખેલાડી વિરાટ કોહલી સતત બીજું ટાઇટલ જીતવા માટે પ્રતિબદ્ધ છે અને સાથી ખેલાડીઓને પણ જોશ અપાવવાની તેણે શરૂઆત કરી દીધી છે જેમાં તેણે સાથીઓને કહ્યું છે કે 'દિલોદિમાગથી પ્રેક્ટિસ કરજો. આપણે દરેક પ્રેક્ટિસ સેશનમાં એક મિનિટ પણ બરબાદ નહીં કરીએ.' ૨૦૨૫ની ત્રીજી જૂને અમદાવાદમાં આઇપીએલની ૧૮મી સીઝનની ફાઇનલમાં રજત પાટીદારના સુકાનમાં બેંગ્લુરુએ પંજાબને છ રનથી હરાવીને પહેલી વખત ચેમ્પિયનપદ મેળવ્યું હતું.

આરસીબીએ ગયા વર્ષે અમદાવાદમાં પહેલી વાર આઇપીએલની ટ્રોફી જીતી લીધી ત્યારે ટીમના ભૂતપૂર્વ સુકાની વિરાટ કોહલીએ પત્ની અનુષ્ઠા સાથે સેલિબ્રેશન કર્યું હતું.

ત્યાર બાદ બીજા દિવસે બેંગ્લુરુના એમ. ચિન્નાસ્વામી સ્ટેડિયમની બહાર આરસીબીના સેલિબ્રેશનમાં સહભાગી થવા હજારો લોકોની ભીડ જામી હતી અને એમાં ભાગદોડ થતાં ૧૧ જાણના જીવ ગયા હતા અને ૫૦થી વધુ લોકો ઘાયલ થયા હતા. જોકે એ આપાત્તજનક ઘટના બાદ એમ. ચિન્નાસ્વામી સ્ટેડિયમ ઘણા મહિનાઓ સુધી બંધ રાખવામાં આવ્યું હતું અને ફરી ખૂલવું મુકવામાં આવી રહ્યું છે જ્યાં શનિવાર, ૨૮મી માર્ચે બેંગ્લુરુ અને હૈદરાબાદ વચ્ચેની પ્રથમ મેચ આ સ્ટેડિયમમાં જ રમાવાની છે.

ટીમો આપણી સામે વધુ તાકાતથી રમશે એટલે સ્થિતિ આપણા માટે વધુ કઠિન બની જશે એટલે પ્રેક્ટિસમાં તનતોડ મહેનત કરવા માંડો.' ઝિમ્બાબ્વેનો ક્રિકેટ-લેજન્ડ એન્ડી ફલાવર આરસીબીનો હેડ-કોચ છે. આરસીબીએ વેન્કટેશ ઐયર, મંગેશ ઐયર, જોડાન કોક્સ, વિકી ઓસ્તવાલ અને સાત્વિક દેશવાલ જેવા ખેલાડીઓને આ વખતે સ્કવોડમાં સમાવ્યા છે.

કોહલીએ આરસીબીના ખેલાડીઓને આરસીબીના પ્રથમ પ્રેક્ટિસ સેશન દરમિયાન કહ્યું, 'આપણે ગયા વર્ષે જે હાંસલ કર્યું એ માટે આપણે છેલ્લી બે-ત્રણ સીઝન બહુ મહેનત કરી હતી અને હવે અન્ય

સમાવ્યા છે. રજત પાટીદાર આરસીબીનો સુકાની છે. કોહલી ટીમનો મુખ્ય ખેલાડી ઉપરાંત માર્ગદર્શક પણ છે. તેણે ખેલાડીઓને વધુમાં કહ્યું, 'આપણે ટૂર્નામેન્ટના આરંભ પહેલાંની પ્રેક્ટિસ માટેના આ દિવસોમાં એક મિનિટ પણ બરબાદ નથી કરવાની. આવનારા બે-ત્રણ મહિના આપણે ૧૨૦ ટકા ક્ષમતાથી પ્રકાશ કરવાનું છે.'

આઇપીએલના પાંચ ફાસ્ટેસ્ટ બૉલ કોના નામે છે જાણો છો? એમાં બુમરાહ, શમી, સિરાજ અને બૉલ્ટ નથી!

નવી દિલ્હી: અઠવાડિયા પછી ઇન્ડિયન પ્રીમિયર લીગ (આઇપીએલ)ની નવી સીઝન શરૂ થશે અને એમાં બૉલિંગ ઉપરાંત બૉલિંગના પણ નવા વિક્રમો જોવા મળશે એવી પાકી સંભાવના વચ્ચે આપણે જાણી લઈએ કે ૧૯ વર્ષ જૂની આ ટૂર્નામેન્ટના ઇતિહાસમાં સૌથી ઝડપે બૉલ ફેંકી ચૂકેલા પાંચ બૉલર કોણ-કોણ છે.

ભારતીય બૉલર જરૂર સામેલ છે. (૧) ઓસ્ટ્રેલિયાનો શૉન ટેઇટ ૨૦૧૧ની આઇપીએલમાં રાજસ્થાન રોયલ્સની ટીમમાં હતો અને ત્યારે દિલ્હી ડેરેલ્સ સામેની એક મેચમાં તેણે (સ્પીડોમીટર મુજબ) એક બૉલ કલાકે ૧૫૭.૭૧ કિલોમીટરની ઝડપે ફેંક્યો હતો અને પંદર વર્ષ પછી પણ એ રેકોર્ડ હજી તૂટી નથી શક્યો. આઇપીએલના ઇતિહાસનો એ ફાસ્ટેસ્ટ બૉલ છે.

શૉન ટેઇટ

ભારતનો ઉમરાન મલિક ત્રીજા નંબરે છે

અને મયંક યાદવ ચોથા ક્રમે છે

નવાઈની વાત એ છે કે એમાં હાલના સૌથી લોકપ્રિય ફાસ્ટ બૉલર જસપ્રીત બુમરાહ, મોહમ્મદ શમી, મોહમ્મદ સિરાજ કે ટ્રેન્ટ બૉલ્ટના નામ નથી. જોકે આ પાંચ નામમાં બે

(૨) ન્યૂ ઝીલેન્ડના ફાસ્ટ બૉલર લોર્ડી ફર્ગ્યુસનનો એક બૉલ આઇપીએલમાં સેકન્ડ ફાસ્ટેસ્ટ છે. ૨૦૨૨ માં તે ગુજરાત ટાઇટન્સ

ટીમમાં હતો અને તેણે રાજસ્થાન રોયલ્સ સામેની એક મેચમાં એક બૉલ કલાકે ૧૫૭.૩૦ કિલોમીટરની ઝડપે ફેંક્યો હતો. તેનો એ બૉલ ફાસ્ટેસ્ટ બૉલના લિસ્ટમાં બીજા

નંબરે છે. (૩) જમ્મુ-કાશ્મીરનો યુવાન ફાસ્ટ બૉલર ઉમરાન મલિક યાદ છેને? ૨૦૨૨ની આઇપીએલમાં તેણે ધમાલ મચાવી હતી. દિલ્હી

કેપિટલ્સ સામેની એક મેચમાં સનરાઇઝર્સ હૈદરાબાદના મલિકે એક બૉલ કલાકે ૧૫૭.૦૦ કિલોમીટરની ઝડપે ફેંક્યો હતો. તેને એ જ વર્ષમાં ભારત વતી

કેકેઆરની બોલિંગ ફોજમાં બીજું ગાબડું

▶ હર્ષિત રાણા પછી હવે આકાશ દીપ પણ આઇપીએલની બહાર

કોલકાતા: ત્રણ ટાઇટલ જીતી ચૂકેલા કોલકાતા નાઇટ રાઇડર્સ (કેકેઆર)ની ટીમ ઈજાગ્રસ્ત પેસ બૉલર હર્ષિત રાણાની બાદબાકીના આઘાતમાંથી હજી બહાર નથી આવી ત્યાં આ ટીમને અને એના અસંખ્ય ચાહકોને ઝટકો આપે એવા સમાચાર મળ્યા છે.

સીમ બૉલર આકાશ દીપ પીઠના અસહ દુ ખાવાને કારણે આઇપીએલ-૨૦૨૬ની બહાર થઈ ગયો છે. કેકેઆરે શ્રીલંકાના પેસ બૉલર મથીશા પથિરાનાને ૧૮ કરોડ રૂપિયામાં ખરીદ્યો છે, પરંતુ તે ઈજાને લીધે શરૂઆતની અમુક મેચો નહીં રમે એટલે ટીમને એની પણ ખોટ વર્તાશે.

૨૯ વર્ષનો રાહટ-આર્મ બૉલર આકાશ દીપ છેલ્લે રણજી ટ્રોફીમાં જમ્મુ-કાશ્મીરની સેમિ ફાઇનલમાં રમ્યો હતો. ત્યારે જ તે પૂરી ફિટનેસમાં નહોતો જણાતો. એ મહત્વની મેચમાં તેણે પ્રથમ દાવમાં ૧૩ ઓવર અને બીજી ઇન્નિંગમાં

માં સાત ઓવર બોલિંગ કરી હતી. ડોક્ટરે તેને લગભગ આઠ અઠવાડિયા આરામ કરવાની સલાહ આપી હોવાથી તે આઇપીએલ બાદ જૂનમાં અફઘાનિસ્તાન સામેની એકમાત્ર ટેસ્ટમાં પણ કદાચ નહીં રમે. હર્ષિત રાણા અને આકાશ દીપ આખી આઇપીએલમાં નહીં રમે એટલે અર્જિંક્ય રહાણેની ટીમે વૈભવ અરોરા, કાર્તિક ત્યાગી અને ઉમરાન મલિક પર વધુ મદાર રાખવો પડશે. જોકે બાંગ્લાદેશના પેસ બૉલર મુસ્તફિઝુર રહમાને કેકેઆરે તાજેતરના ટી-૨૦

ન્યૂ ઝીલેન્ડ આજે પહેલી વખત સાઉથ આફ્રિકા સામે સિરીઝ જીતશે?

વેલિંગ્ટન: ન્યૂ ઝીલેન્ડ આઠમી માર્ચે અમદાવાદમાં ટી-૨૦ વર્લ્ડ કપમાં ભારત સામેની ફાઇનલ ન જીતી શક્યું અને પોતાના માટે નવા ઇતિહાસનું સર્જન ન કરી શક્યું, પણ આજે એને એક મોટી સિદ્ધિ મેળવવાની તક તો છે જ. ન્યૂ ઝીલેન્ડ ક્યારેય સાઉથ આફ્રિકા સામે બે કે બે કરતાં વધુ ટી-૨૦ મેચની સિરીઝ નથી જીતી શક્યું. આજે (ભારતીય સમય મુજબ સવારે ૧૧.૪૫ વાગ્યાથી) વેલિંગ્ટનમાં ન્યૂ ઝીલેન્ડ અને સાઉથ આફ્રિકા વચ્ચે સિરીઝની ચોથી ટી-૨૦ રમશે. પહેલી ત્રણમાંથી બે મેચ જીતીને ડિલીઓ ૨-૧ થી આગળ છે. શુક્રવારે ઓકલેન્ડમાં ન્યૂ ઝીલેન્ડે સિરીઝની ત્રીજી ટી-૨૦ મેચ બાવીસ બૉલ અને આઠ વિકેટ બાકી રાખીને જીતી લીધી હતી. કેશવ મહારાજના

સુકાનમાં સાઉથ આફ્રિકાની ટીમ બૉલિંગ મળ્યા બાદ ૨૦ ઓવરમાં નવ વિકેટ માત્ર ૧૩૬ રન બનાવી શકી હતી. કેપ્ટન મિયલ સેન્ટનર, બેન સીઝર્સ અને કાઇલ જેમીસને સૌથી વધુ બે-બે વિકેટ લીધી હતી. ન્યૂ ઝીલેન્ડે જવાબમાં ક્રિકેટકીપર-ઓપનર ટોમ લેથમના અણમત ૬૩ રન અને મંગલવારની બીજી મેચના હીરો ડેવિડ ક્રોનેન્ના ૩૯ રનની મદદથી ૧૬૨ રન ઓવરમાં બે વિકેટ ૧૩૭ રન કરીને આસાન વિજય મેળવી લીધો હતો. કિવી પેસ બૉલર લોર્ડી ફર્ગ્યુસને ચાર ઓવરમાં માત્ર નવ રનના ખર્ચે એક વિકેટ લીધી હતી અને એક કેચ પણ ઝીલ્યો હતો. પહેલી ત્રણમાંથી બે વિકેટમાં ફર્ગ્યુસનની ભૂમિકા હતી. તેણે ઓપનર વિઝાન મુલ્લરની વિકેટ લીધી હતી અને બીજા ટોની ડિઝોર્ઝોનો કેચ ઝીલ્યો હતો.

જાણી લો, આઇપીએલ-૨૦૨૬ની ટીમોમાં કોણ-કોણ છે

સેમસન, ડેવાડ બ્રેવિસ, ઉર્વિલ પટેલ, શિવમ દુબે, જિમી ઓવર્ટન, રામકિન્ન ઘોષ, નૂર અહમદ, ખલીલ અહમદ, અંશુલ કમ્બોજ, ગુરજપતની સિંહ, શ્રેયસ ગોપાલ, મુકેશ ચૌધરી, અકીલ હાસેન, પ્રશાંત વીર, કાર્તિક શર્મા, મેથ્યુ શોર્ટ, અમન ખાન, સરફરાઝ ખાન, મેટ હેન્ડ્રી, રાહુલ યાદવ, ઝેક કોક્સ.

રાજસ્થાન રોયલ્સ (આરઆર) કેપ્ટન: રિયાન પરાગ સંપૂર્ણ સ્કવોડ: રવીન્દ્ર જાડેજા, રિયાન પરાગ, વેભવ સુવર્વંશી, સેમ કરેન, ડોનોવાન ફેરેરા, સંદીપ શર્મા, શુભમ દુબે, લુઆન-ડ્રે મીટોરિયસ, શિમરોન હેટમાથર, યશસ્વી જયસ્વાલ, ધ્રુવ જુરેલ, યુધવિર સિંહ ચરક, જોફા આર્ચર, કુમાર દેશપાંડે, કવેના મફકા, નેન્ડ્રુ બર્ગર, રવિ બિન્નોઈ, સુશાંત એ સાથે જ આ વખતે કયા ૧૦ ખેલાડી, કઈ ટીમની કમાન સંભાળશે એ પણ જાણી લઈએ.

કેપ્ટન: રિયાન પરાગ સંપૂર્ણ સ્કવોડ: રવીન્દ્ર જાડેજા, રિયાન પરાગ, વેભવ સુવર્વંશી, સેમ કરેન, ડોનોવાન ફેરેરા, સંદીપ શર્મા, શુભમ દુબે, લુઆન-ડ્રે મીટોરિયસ, શિમરોન હેટમાથર, યશસ્વી જયસ્વાલ, ધ્રુવ જુરેલ, યુધવિર સિંહ ચરક, જોફા આર્ચર, કુમાર દેશપાંડે, કવેના મફકા, નેન્ડ્રુ બર્ગર, રવિ બિન્નોઈ, સુશાંત એ સાથે જ આ વખતે કયા ૧૦ ખેલાડી, કઈ ટીમની કમાન સંભાળશે એ પણ જાણી લઈએ.

કેપ્ટન: રિયાન પરાગ સંપૂર્ણ સ્કવોડ: રવીન્દ્ર જાડેજા, રિયાન પરાગ, વેભવ સુવર્વંશી, સેમ કરેન, ડોનોવાન ફેરેરા, સંદીપ શર્મા, શુભમ દુબે, લુઆન-ડ્રે મીટોરિયસ, શિમરોન હેટમાથર, યશસ્વી જયસ્વાલ, ધ્રુવ જુરેલ, યુધવિર સિંહ ચરક, જોફા આર્ચર, કુમાર દેશપાંડે, કવેના મફકા, નેન્ડ્રુ બર્ગર, રવિ બિન્નોઈ, સુશાંત એ સાથે જ આ વખતે કયા ૧૦ ખેલાડી, કઈ ટીમની કમાન સંભાળશે એ પણ જાણી લઈએ.

કેપ્ટન: રિયાન પરાગ સંપૂર્ણ સ્કવોડ: રવીન્દ્ર જાડેજા, રિયાન પરાગ, વેભવ સુવર્વંશી, સેમ કરેન, ડોનોવાન ફેરેરા, સંદીપ શર્મા, શુભમ દુબે, લુઆન-ડ્રે મીટોરિયસ, શિમરોન હેટમાથર, યશસ્વી જયસ્વાલ, ધ્રુવ જુરેલ, યુધવિર સિંહ ચરક, જોફા આર્ચર, કુમાર દેશપાંડે, કવેના મફકા, નેન્ડ્રુ બર્ગર, રવિ બિન્નોઈ, સુશાંત એ સાથે જ આ વખતે કયા ૧૦ ખેલાડી, કઈ ટીમની કમાન સંભાળશે એ પણ જાણી લઈએ.

કેપ્ટન: રિયાન પરાગ સંપૂર્ણ સ્કવોડ: રવીન્દ્ર જાડેજા, રિયાન પરાગ, વેભવ સુવર્વંશી, સેમ કરેન, ડોનોવાન ફેરેરા, સંદીપ શર્મા, શુભમ દુબે, લુઆન-ડ્રે મીટોરિયસ, શિમરોન હેટમાથર, યશસ્વી જયસ્વાલ, ધ્રુવ જુરેલ, યુધવિર સિંહ ચરક, જોફા આર્ચર, કુમાર દેશપાંડે, કવેના મફકા, નેન્ડ્રુ બર્ગર, રવિ બિન્નોઈ, સુશાંત એ સાથે જ આ વખતે કયા ૧૦ ખેલાડી, કઈ ટીમની કમાન સંભાળશે એ પણ જાણી લઈએ.

કેપ્ટન: રિયાન પરાગ સંપૂર્ણ સ્કવોડ: રવીન્દ્ર જાડેજા, રિયાન પરાગ, વેભવ સુવર્વંશી, સેમ કરેન, ડોનોવાન ફેરેરા, સંદીપ શર્મા, શુભમ દુબે, લુઆન-ડ્રે મીટોરિયસ, શિમરોન હેટમાથર, યશસ્વી જયસ્વાલ, ધ્રુવ જુરેલ, યુધવિર સિંહ ચરક, જોફા આર્ચર, કુમાર દેશપાંડે, કવેના મફકા, નેન્ડ્રુ બર્ગર, રવિ બિન્નોઈ, સુશાંત એ સાથે જ આ વખતે કયા ૧૦ ખેલાડી, કઈ ટીમની કમાન સંભાળશે એ પણ જાણી લઈએ.

કેપ્ટન: રિયાન પરાગ સંપૂર્ણ સ્કવોડ: રવીન્દ્ર જાડેજા, રિયાન પરાગ, વેભવ સુવર્વંશી, સેમ કરેન, ડોનોવાન ફેરેરા, સંદીપ શર્મા, શુભમ દુબે, લુઆન-ડ્રે મીટોરિયસ, શિમરોન હેટમાથર, યશસ્વી જયસ્વાલ, ધ્રુવ જુરેલ, યુધવિર સિંહ ચરક, જોફા આર્ચર, કુમાર દેશપાંડે, કવેના મફકા, નેન્ડ્રુ બર્ગર, રવિ બિન્નોઈ, સુશાંત એ સાથે જ આ વખતે કયા ૧૦ ખેલાડી, કઈ ટીમની કમાન સંભાળશે એ પણ જાણી લઈએ.

કેપ્ટન: રિયાન પરાગ સંપૂર્ણ સ્કવોડ: રવીન્દ્ર જાડેજા, રિયાન પરાગ, વેભવ સુવર્વંશી, સેમ કરેન, ડોનોવાન ફેરેરા, સંદીપ શર્મા, શુભમ દુબે, લુઆન-ડ્રે મીટોરિયસ, શિમરોન હેટમાથર, યશસ્વી જયસ્વાલ, ધ્રુવ જુરેલ, યુધવિર સિંહ ચરક, જોફા આર્ચર, કુમાર દેશપાંડે, કવેના મફકા, નેન્ડ્રુ બર્ગર, રવિ બિન્નોઈ, સુશાંત એ સાથે જ આ વખતે કયા ૧૦ ખેલાડી, કઈ ટીમની કમાન સંભાળશે એ પણ જાણી લઈએ.

કેપ્ટન: રિયાન પરાગ સંપૂર્ણ સ્કવોડ: રવીન્દ્ર જાડેજા, રિયાન પરાગ, વેભવ સુવર્વંશી, સેમ કરેન, ડોનોવાન ફેરેરા, સંદીપ શર્મા, શુભમ દુબે, લુઆન-ડ્રે મીટોરિયસ, શિમરોન હેટમાથર, યશસ્વી જયસ્વાલ, ધ્રુવ જુરેલ, યુધવિર સિંહ ચરક, જોફા આર્ચર, કુમાર દેશપાંડે, કવેના મફકા, નેન્ડ્રુ બર્ગર, રવિ બિન્નોઈ, સુશાંત એ સાથે જ આ વખતે કયા ૧૦ ખેલાડી, કઈ ટીમની કમાન સંભાળશે એ પણ જાણી લઈએ.

કેપ્ટન: રિયાન પરાગ સંપૂર્ણ સ્કવોડ: રવીન્દ્ર જાડેજા, રિયાન પરાગ, વેભવ સુવર્વંશી, સેમ કરેન, ડોનોવાન ફેરેરા, સંદીપ શર્મા, શુભમ દુબે, લુઆન-ડ્રે મીટોરિયસ, શિમરોન હેટમાથર, યશસ્વી જયસ્વાલ, ધ્રુવ જુરેલ, યુધવિર સિંહ ચરક, જોફા આર્ચર, કુમાર દેશપાંડે, કવેના મફકા, નેન્ડ્રુ બર્ગર, રવિ બિન્નોઈ, સુશાંત એ સાથે જ આ વખતે કયા ૧૦ ખેલાડી, કઈ ટીમની કમાન સંભાળશે એ પણ જાણી લઈએ.

કેપ્ટન: રિયાન પરાગ સંપૂર્ણ સ્કવોડ: રવીન્દ્ર જાડેજા, રિયાન પરાગ, વેભવ સુવર્વંશી, સેમ કરેન, ડોનોવાન ફેરેરા, સંદીપ શર્મા, શુભમ દુબે, લુઆન-ડ્રે મીટોરિયસ, શિમરોન હેટમાથર, યશસ્વી જયસ્વાલ, ધ્રુવ જુરેલ, યુધવિર સિંહ ચરક, જોફા આર્ચર, કુમાર દેશપાંડે, કવેના મફકા, નેન્ડ્રુ બર્ગર, રવિ બિન્નોઈ, સુશાંત એ સાથે જ આ વખતે કયા ૧૦ ખેલાડી, કઈ ટીમની કમાન સંભાળશે એ પણ જાણી લઈએ.

કેપ્ટન: રિયાન પરાગ સંપૂર્ણ સ્કવોડ: રવીન્દ્ર જાડેજા, રિયાન પરાગ, વેભવ સુવર્વંશી, સેમ કરેન, ડોનોવાન ફેરેરા, સંદીપ શર્મા, શુભમ દુબે, લુઆન-ડ્રે મીટોરિયસ, શિમરોન હેટમાથર, યશસ્વી જયસ્વાલ, ધ્રુવ જુરેલ, યુધવિર સિંહ ચરક, જોફા આર્ચર, કુમાર દેશપાંડે, કવેના મફકા, નેન્ડ્રુ બર્ગર, રવિ બિન્નોઈ, સુશાંત એ સાથે જ આ વખતે કયા ૧૦ ખેલાડી, કઈ ટીમની કમાન સંભાળશે એ પણ જાણી લઈએ.

કેપ્ટન: રિયાન પરાગ સંપૂર્ણ સ્કવોડ: રવીન્દ્ર જાડેજા, રિયાન પરાગ, વેભવ સુવર્વંશી, સેમ કરેન, ડોનોવાન ફેરેરા, સંદીપ શર્મા, શુભમ દુબે, લુઆન-ડ્રે મીટોરિયસ, શિમરોન હેટમાથર, યશસ્વી જયસ્વાલ, ધ્રુવ જુરેલ, યુધવિર સિંહ ચરક, જોફા આર્ચર, કુમાર દેશપાંડે, કવેના મફકા, નેન્ડ્રુ બર્ગર, રવિ બિન્નોઈ, સુશાંત એ સાથે જ આ વખતે કયા ૧૦ ખેલાડી, કઈ ટીમની કમાન સંભાળશે એ પણ જાણી લઈએ.

કેપ્ટન: રિયાન પરાગ સંપૂર્ણ સ્કવોડ: રવીન્દ્ર જાડેજા, રિયાન પરાગ, વેભવ સુવર્વંશી, સેમ કરેન, ડોનોવાન ફેરેરા, સંદીપ શર્મા, શુભમ દુબે, લુઆન-ડ્રે મીટોરિયસ, શિમરોન હેટમાથર, યશસ્વી જયસ્વાલ, ધ્રુવ જુરેલ, યુધવિર સિંહ ચરક, જોફા આર્ચર, કુમાર દેશપાંડે, કવેના મફકા, નેન્ડ્રુ બર્ગર, રવિ બિન્નોઈ, સુશાંત એ સાથે જ આ વખતે કયા ૧૦ ખેલાડી, કઈ ટીમની કમાન સંભાળશે એ પણ જાણી લઈએ.

કેપ્ટન: રિયાન પરાગ સંપૂર્ણ સ્કવોડ: રવીન્દ્ર જાડેજા, રિયાન પરાગ, વેભવ સુવર્વંશી, સેમ કરેન, ડોનોવાન ફેરેરા, સંદીપ શર્મા, શુભમ દુબે, લુઆન-ડ્રે મીટોરિયસ, શિમરોન હેટમાથર, યશસ્વી જયસ્વાલ, ધ્રુવ જુરેલ, યુધવિર સિંહ ચરક, જોફા આર્ચર, કુમાર દેશપાંડે, કવેના મફકા, નેન્ડ્રુ બર્ગર, રવિ બિન્નોઈ, સુશાંત એ સાથે જ આ વખતે કયા ૧૦ ખેલાડી, કઈ ટીમની કમાન સંભાળશે એ પણ જાણી લઈએ.

કેપ્ટન: રિયાન પરાગ સંપૂર્ણ સ્કવોડ: રવીન્દ્ર જાડેજા, રિયાન પરાગ, વેભવ સુવર્વંશી, સેમ કરેન, ડોનોવાન ફેરેરા, સંદીપ શર્મા, શુભમ દુબે, લુઆન-ડ્રે મીટોરિયસ, શિમરોન હેટમાથર, યશસ્વી જયસ્વાલ, ધ્રુવ જુરેલ, યુધવિર સિંહ ચરક, જોફા આર્ચર, કુમાર દેશપાંડે, કવેના મફકા, ન

કવર સ્ટોરી વિજય વ્યાસ feedback@bombaysamachar.com

પ્રત્યેક પક્ષની તુષ્ટીકરણ નીતિ-રીતિ વિભિન્ન છે...

... અને આવા જ રાજકારણને લીધે 'યુનિકોર્મ સિવિલ કોડ'ની સારી ભાવના હાસ્યાસ્પદ બની ગઈ છે અને બધા પક્ષ મૌન રહીને આ ખેલ જોઈ રહ્યા છે

ગુજરાત કેબિનેટ સમાન નાગરિક સંહિતા એટલે કે 'યુનિકોર્મ સિવિલ કોડ (યુસીસી)'; ને મંજૂરી આપી દીધી. ગુજરાત સરકાર ૨૫ માર્ચે વિધાનસભામાં સમાન નાગરિક સંહિતા, ૨૦૨૬ બિલ રજૂ કરવાની છે. વિધાનસભામાં ભાજપ પાસે જંગી બહુમતી છે એ જોતાં આ બિલ જંગી બહુમતીથી પસાર થશે તેમાં શંકા નથી. રાજ્યપાલ ભાજપના છે અને રાષ્ટ્રપતિ પણ ભાજપનાં છે એ જોતાં ગુજરાતમાં યુનિકોર્મ સિવિલ કોડ (યુસીસી)ના અમલ આડે કોઈ અવરોધ નથી. હા, સવાલ માત્ર સમયનો જ છે. અત્યારે દેશમાં ઉત્તરાખંડ વિધાનસભામાં યુનિકોર્મ સિવિલ કોડ (યુસીસી) પસાર કરનારું એક માત્ર રાજ્ય છે ને બીજું કોઈ રાજ્ય યુસીસીના અમલની ઉતાવળમાં નથી તેથી ગુજરાત દેશમાં યુસીસીનો ખરડો પસાર કરનારુ બીજું અને યુસીસીનો અમલ કરનારું ત્રીજું રાજ્ય બની જશે એવું લાગે છે.

ગુજરાતના હિંદુ, શીખ, ખ્રિસ્તી, મુસ્લિમ સહિતના તમામ ધર્મનાં લોકો માટે લગ્ન અને લિવ-ઈન રીલેશનશિપ બંનેની નોંધણી ફરજિયાત કરવામાં આવી છે. લગ્ન જ નહીં, પણ લિવ-ઈન રીલેશનમાં પણ પોતાની ઓળખ કે ધર્મ છૂપાવનાર માટે ૧૦ વર્ષ, સુધીની જેલની સજા હોવાથી 'લવ જિહાદ' ને રોકવાની પણ જોગવાઈ છે. કોઈ પણ પુરુષ એક પત્ની હોવા છતાં બીજી પત્ની નહીં રાખી શકે ને ધર્મની આડમાં પત્નીને છૂટી નહીં કરી શકે કેમ કે છૂટાછેડા કોર્ટ મારફતે જ થશે.

ભાજપ આક્ષેપ કરતો કે, કોંગ્રેસે મુસ્લિમ તુષ્ટીકરણ માટે મુસ્લિમ પર્સનલ લો બનાવ્યો અને મુસ્લિમ તુષ્ટીકરણ માટે જ યુસીસી નથી લાવતો. બીજી તરફ, ભાજપ રાજ્યોમાં યુસીસી બનાવી રહ્યો છે તેમાં આદિવાસીઓને બાકાત રાખી રહ્યો છે તો આ આદિવાસી તુષ્ટીકરણ ના થયું? આદિવાસીઓની પરંપરા અને નિયમોને સન્માન આપવાના બહાને કોંગ્રેસે કયો એ જ ધંધો અત્યારે શાસક પક્ષ કરી રહ્યો છે.

ભાજપ કહેતો કે, યુસીસી નહીં લાવીને કોંગ્રેસ મુસ્લિમ મહિલાઓના અધિકારો છિનવી રહી છે તો પોતે આદિવાસીઓને યુસીસીના દાયરથી બહાર રાખીને આદિવાસી મહિલાઓના અધિકારો નથી છિનવી રહ્યો? આદિવાસીઓમાં પણ બહુપતિનત્વની પ્રથા છે અને આદિવાસી પુરુષો એક કરતાં વધારે પત્નીઓ રાખી શકે છે કેમ કે હિંદુ મેરેજ એક્ટ તેમને લાગુ નથી પડતો. આદિવાસીઓને હિંદુ સકસેશન એક્ટ એટલે કે હિન્દુ ઉત્તરાધિકાર અધિનિયમ, ૧૯૫૬ પણ લાગુ પડતો નથી. મતલબ કે, સ્ત્રીઓને પૈતૃક સંપત્તિ કે વારસામાં અધિકારનો સીધો અધિકાર નથી... આદિવાસીઓની પરંપરાઓના આધારે આ નિર્ણય થાય છે માટે ગુજરાતમાં પણ એ અધિકાર નથી.

ઉત્તરાખંડ સિવાય અત્યારે ગોવામાં સમાન સિવિલ કોડનો અમલ થાય છે. ગોવાનો સમાન સિવિલ કોડ અગાઉના પોર્ટુગીઝ શાસનની દેન હતી તેથી ગોવા ભારતમાં બન્યું પછી યુસીસીનો કાયદો બન્યો નથી. ગોવામાં અગાઉના યુસીસીનો અમલ ચાલુ રહ્યો તેનું કારણ એ છે કે ત્યાં હિંદુઓ બહુમતીમાં છે અને ખ્રિસ્તીઓની વસતિ નોંધપાત્ર છે, જ્યારે મુસલમાનો નગણ્ય છે. સમાન સિવિલ કોડનો વિરોધ મુસલમાનો કરે છે કેમ કે મુસ્લિમ પુરુષોને ચાર પત્ની રાખવાના અભરખા છે ને દીકરીઓને સંપત્તિમાં ભાગ નથી આપવો. હિંદુ તથા ખ્રિસ્તીઓ સમાન સિવિલ કોડના તરફદાર હોવાથી મુસ્લિમ તુષ્ટીકરણના ચેમ્પિયન કોંગ્રેસની સરકાર હોવા છતાં ગોવામાં સમાન સિવિલ કોડ સામે હોદા ના થઈ. બાકી મુસ્લિમોની થોડીક પણ વસતિ હોત તો યુસીસી સામે ગણગણાટ થયો હોત ને કોંગ્રેસ સરકારે એ મુસ્લિમોને રાજ રાખવા યુસીસી નાબૂદ કરી દીધો હોત. ઓછી મુસ્લિમ વસતિના કારણે ત્યાં યુસીસી ટકી ગયો.

ખેર, આપણે ગોવાની વાત બાજુ પર મૂકીએ ને ગુજરાતની વાત પર પરત આવીએ. ગુજરાત કેબિનેટ મંજૂર કરેલા યુસીસી બિલમાં તમામ જોગવાઈ ઉત્તરાખંડના કાયદા જેવી જ છે એ જોતાં ગુજરાતનું બિલ ઉત્તરાખંડના યુસીસીની ડીલો કોપી છે.

ઉત્તરાખંડની જેમ ગુજરાતના યુસીસીમાં પણ તમામ ધર્મનાં લોકો માટે લગ્ન, છૂટાછેડા, વારસાઈ, બાધા-ખોરાકી અને દત્તક લેવાની બાબતોમાં એકસરખા નિયમો લાગુ પડશે. ભારતમાં અમલી મુસ્લિમ પર્સન લો મુસ્લિમ મહિલાઓ માટે અન્યાયકારક છે કેમ કે તેમાં મહિલાઓને સંપત્તિમાં હિસ્સો સહિતના અધિકાર નથી, જ્યારે હિંદુ, શીખ, ખ્રિસ્તી વગેરે અન્ય ધર્મની મહિલાઓને આ અધિકાર છે.

ગુજરાતના યુસીસીમાં મુસ્લિમ મહિલાઓને પણ બીજા ધર્મની મહિલાઓ માટેના કાયદા જ લાગુ પડશે તેથી આ અન્યાય દૂર થશે.

મુસ્લિમોમાં સ્ત્રીએ તલાક પછી ફરી એ જ પુરુષ સાથે લગ્ન કરવાં માટે હલાલા, ઈદત વગેરે વાહિયાત નિયમો પાળવા પડે છે. મતલબ કે, બીજા પુરુષ સાથે શરીર સંબંધ બાંધવા પડે છે. સ્ત્રી માટે આવા અત્યંત અપમાનજનક નિયમો કાઢી નાખવામાં આવ્યા છે.

મુસ્લિમોમાં પત્ની, દીકરી, માતા વગેરે સ્ત્રીઓને પિતાની સંપત્તિમાં ભાગ નથી મળતો, પણ ગુજરાતના યુસીસીમાં સ્ત્રી અને પુરુષ બંનેને વારસાઈમાં સમાન હકદાર ગણાવામાં આવ્યા છે. કોઈ વ્યક્તિ વસિયત બનાવ્યા વિના ગુજરી જાય તો તેની સંપત્તિ પર કોનો અધિકાર હશે એ માટે ત્રણ કે ટેગરી છે. તેમાં પત્ની, પુત્ર-પુત્રી, માતા-પિતા પહેલી કેટેગરીમાં છે તેથી દીકરી પણ સંપત્તિમાં દીકરા જેટલી જ ભાગીદાર હશે.

અહીં એક મહત્વની જોગવાઈ લગ્નના એક વર્ષ સુધી છૂટાછેડા નહીં થઈ શકે એ પણ છે. આમ છતાં ગુજરાતના યુસીસીની જોગવાઈઓ ઉત્તરાખંડના જેવી જ છે પણ તેને સાચા અર્થમાં યુસીસી કહી શકાય તેમ નથી. યુસીસીનો મતલબ રાજ્યના તમામ નાગરિકો માટે એકસરખા કાયદા કે નિયમો એવો થાય પણ નથી ઉત્તરાખંડનો યુસીસી તમામ નાગરિકોને લાગુ પડતો કે ગુજરાતનો યુસીસી પણ તમામ નાગરિકોને લાગુ નથી પડવાનો.

ઉત્તરાખંડની જેમ ગુજરાતમાં પણ આદિવાસીઓને યુસીસીના દાયરથી બહાર રાખવામાં આવ્યા છે. ઉત્તરાખંડની વસતિમાં અનુસૂચિત જનજાતિ એટલે કે આદિવાસી સમુદાયની વસતિ માત્ર ચાર ટકા જ છે તેથી તેના તરફ બહુ લોકોનું ધ્યાન નહોતું ખેંચાયું, પણ ગુજરાતમાં આદિવાસીઓની વસતિ ૧૫ ટકાથી વધારે છે. રાજ્યના ૧૫ ટકાથી વધારે લોકોને લાગુ નહીં પડતો કાયદો યુનિકોર્મ સિવિલ કોડ કઈ રીતે કહેવાય ? ગુજરાતના યુસીસીએ શાસક પક્ષના બેવડાં ધોરણોને ફરી છતાં

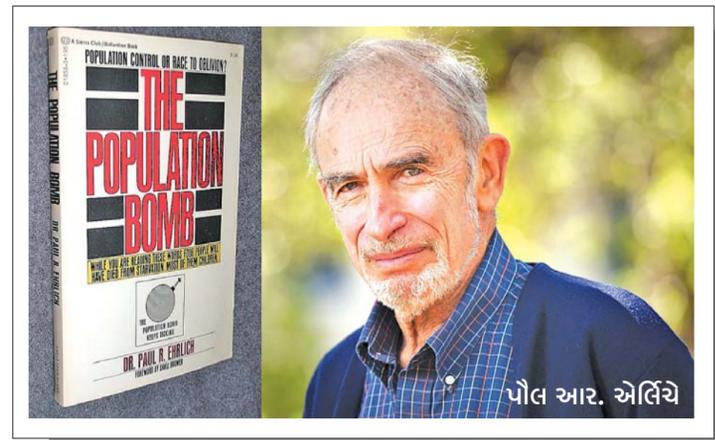
કયાં છે. જમ્મુ અને કાશ્મીરને વિશેષ દરજ્જો આપતી બંધારણની કલમ ૩૭૦નો ભાજપ એમ કહીને વિરોધ કરતો કે એક દેશમાં બે કાયદા ના ચાલે જ્યારે અહીં તો એક રાજ્યમાં જ બે કાયદા હશે. ૮૫ ટકા વસતિ માટે અલગ કાયદો ને ૧૫ ટકા વસતિ માટે અલગ કાયદો એ કઈ રીતે ચાલે?

પહેલાં ભાજપ યુનિકોર્મ સિવિલ કોડની વાત કરતો ત્યારે સૌને આ વાત ન્યાયસંગત લાગતી કેમ કે એક દેશમાં ધર્મના આધારે નાગરિકો માટે અલગ અલગ કાયદા ભારતના બંધારણે આપેલા સમાનતાના અધિકારનો ભંગ કરનાર છે. હવે ભાજપ પોતે યુસીસી બનાવી રહ્યો છે ત્યારે સમુદાયના આધારે અલગ અલગ કાયદા બનાવી રહ્યો છે. પહેલાં ઉત્તરાખંડ ને હવે ગુજરાત... ધર્મના આધારે સમાન કાયદા બનાવવા પણ સમુદાયના આધારે ભેદભાવ કરી દેવામાં આવ્યો છે તો ભાજપ કઈ રીતે કોંગ્રેસથી અલગ થયો?

મોર્નિંગ મ્યૂસિંગ રાજ ગોસ્વામી feedback@bombaysamachar.com

એક ડરામણી આગાહીનું પુનર્મૂલ્યાંકન 'પોપ્યુલેશન બોમ્બ' થી માનવ સંભાવના સુધી...

વિચારક પૌલ આર. એર્લિચે 'પોપ્યુલેશન બોમ્બ' શબ્દ એટલા માટે પસંદ કર્યો કે તેમના મતે વસતિ વૃદ્ધિ એક ટિક-ટિક થતા ટાઈમ બોમ્બ જેવી છે, જે કોઈપણ ક્ષણે ફાટી શકે છે. આ વિસ્ફોટ યુદ્ધ કે હથિયાર તરીકે નહીં, પરંતુ દુષ્કાળ, સંસાધનોની અછત અને પર્યાવરણના વિનાશ રૂપે દેખાશે એવું એમનું દઢપણે માનવું હતું.

૧૯૭૦ના દાયકામાં દુનિયાના માથે વધતી વસતિની ચિંતા મોટી હતી. અનેક પર્યાવરણવિદો ચેતવણી ઉચ્ચારતા હતા કે વસતિ વધારો નિયંત્રિત કરવામાં નહીં આવે તો ભવિષ્યમાં અનેક સંકટ ઊભાં થશે. તેમની ચિંતા એ હતી કે ત્રીજા વિશ્વમાં ઊંચા પ્રજનન દરના કારણે વિકાસશીલ દેશોમાંથી અમેરિકા અને પશ્ચિમના દેશો તરફ મોટાપાયે સ્થળાંતર થશે અને તેના કારણે સંસાધનો અને પર્યાવરણ પર દબાવ વધશે, જે વિનાશ નોતરશે. પ્રલયની આવી આગાહી કરવાવાળા વિચારકોમાં મોખરે હતા અમેરિકાની 'સ્ટેનફોર્ડ યુનિવર્સિટી'ના પ્રોફેસર પૌલ આર. એર્લિચે. વસતિ વિસ્ફોટના કારણે ભવિષ્યમાં પૃથ્વી પર અકાળ પડશે અને સામાજિક ઊથલ-પાથલો થશે તેવી તેમની ભવિષ્યવાણી એટલી ડરામણી હતી કે દુનિયાભરના પર્યાવરણવિદો તેમના 'અનુયાયી' થઈ ગયા હતા. તેમણે ત્યાં સુધી કહ્યું હતું કે વસતિ પર નિયંત્રણ નહીં આવે તો અમુક સમાજોનું 'દાયકાઓની અંદર જ' પતન નિશ્ચિત છે. જોકે એવું ન થયું. ઊલટાનું આજે વિકસિત દેશો ઘટતા જન્મદરની સમસ્યા સાથે સંઘર્ષ કરી રહ્યા છે. ભારત-ચીન જેવા મોટી વસતિવાળા દેશો વિશ્વના વિકાસનું એન્જિન બની રહ્યા છે. પૌલ એર્લિચે દુનિયાની વસતિને ડબલ થતી જોઈ એટલું જ નહીં, વધુ વસતિવાળા ત્રીજા વિશ્વના દેશોને વિકાસની હરણફાળ ભરતાં પણ જોયા. તે ૯૩ વર્ષના હતા, જે હમણાં ૧૩ માર્ચના અવસાન

પામ્યા ત્યારે દુનિયાભરના મીડિયાએ તેમને 'મોટા પેડલા ભવિષ્યવેતા' તરીકે યાદ કર્યા હતા. એર્લિચેનો જન્મ ૧૯૩૨માં થયો હતો. નાનપણથી જ પર્યાવરણમાં દિલચસ્પી હતી. આગળ જતા એ જીવવિજ્ઞાનમાં ભણ્યા હતા. ૧૯૬૯માં, કેલિફોર્નિયાની કોમનવેલ્થ કલબમાં એર્લિચે વસતિ વધારા પર એક પ્રવચન આપ્યું હતું. રેડિયો પર તેનું પ્રસારણ પણ કરવામાં આવ્યું હતું. તેમને એ પ્રવચન બદલ એટલી વાહવાહી મળી હતી કે એક અમેરિકન પ્રકાશક અને એક પર્યાવરણવાદી કલબે તેમને આ વિષય પર પુસ્તક લખવા માટે પ્રેર્યા. અને એ રીતે તેમનું એક પ્રસિદ્ધ અને વિવાદાસ્પદ પુસ્તક 'ધ પોપ્યુલેશન બોમ્બ' આવ્યું. પુસ્તકમાં તેમણે ચેતવણી આપી હતી કે જો વસતિ વૃદ્ધિ આ જ ગતિએ ચાલુ રહેશે, તો પૃથ્વીના મર્યાદિત સંસાધનો માનવજાતની જરૂરિયાતો પૂરી કરી શકશે નહીં. આ પુસ્તક માત્ર વૈજ્ઞાનિક અભ્યાસ નહોતું, પરંતુ એક જોરદાર ચેતવણી હતી; એક એવી ચેતવણી જેને તેમણે 'બોમ્બ'ના રૂપ દ્વારા વધુ પ્રભાવશાળી બનાવી હતી. એર્લિચે 'પોપ્યુલેશન બોમ્બ' શબ્દ એટલા માટે પસંદ કર્યો કે તેમના મતે વસતિ વૃદ્ધિ એક ટિક-ટિક થતા ટાઈમ બોમ્બ જેવી છે, જે કોઈપણ ક્ષણે ફાટી શકે છે. આ વિસ્ફોટ યુદ્ધ કે હથિયાર તરીકે નહીં, પરંતુ દુષ્કાળ, સંસાધનોની અછત અને પર્યાવરણના વિનાશ રૂપે દેખાશે, એવો તેમનો વિશ્વાસ હતો. ૧૯૬૦ના દાયકામાં, જ્યારે

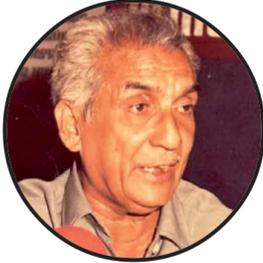
વિશ્વની વસતિ ઝડપથી વધી રહી હતી અને વિકાસશીલ દેશોમાં ખાદ્ય ઉત્પાદન મર્યાદિત હતું, ત્યારે આ ભય વાસ્તવિક લાગતો હતો. તે સમયના સંદર્ભમાં એર્લિચેનો અભિગમ એક જવાબદાર વૈજ્ઞાનિકની ચિંતાનું પ્રતિબિંબ હતો, પરંતુ સમય સાથે સ્પષ્ટ થયું કે તેમની ઘણી આગાહીઓ સાચી સાબિત થઈ નહોતી. તેમણે અનુમાન લગાવ્યું હતું કે ૧૯૭૦ અને ૧૯૮૦ના દાયકામાં, ખાસ કરીને ભારત જેવા દેશોમાં, મોટા પાયે દુષ્કાળ અને ભૂમરશીથી લાખો લોકોનાં મોત થશે. એવું પણ ન થયું. માનવજાતની નવીનતા અને વૈજ્ઞાનિક પ્રગતિએ આ દિશા બદલી. કૃષિ ક્ષેત્રમાં હરિત ક્રાંતિએ ખાદ્ય ઉત્પાદનને આગ્રહાર્ય સ્તરે વધારી દીધું. સુધારેલા બીજ, ખાતર, સિંચાઈ અને આધુનિક કૃષિ પદ્ધતિઓએ બતાવ્યું કે માણસ સમસ્યાનો ઉકેલ શોધવામાં સક્ષમ છે. સાથે સાથે શિક્ષણના પ્રસાર, ખાસ કરીને મહિલાઓના શિક્ષણ અને શહેરીકરણના કારણે જન્મદર ધીમે ધીમે ઘટવા લાગ્યું જેનાથી વસતિ વૃદ્ધિની ગતિ પણ નિયંત્રિત થઈ. એટલે એ પણ સ્પષ્ટ થયું કે એર્લિચે માનવ સમાજની અનુકૂળ સાધવાની ક્ષમતાને ઓછી આંકી હતી. વૈશ્વિક વેપાર અને પુરવઠા પ્રણાલીના વિકાસને કારણે એક વિસ્તારમાં અછત હોય તો બીજા વિસ્તારમાંથી સંસાધનો મેળવવા શક્ય બન્યું. એટલે તેમણે કહેલો 'વિસ્ફોટ' એ રીતે થયો નહીં. છતાં પણ, તેમની ચેતવણી સંપૂર્ણપણે ખોટી હતી એવું કહેવું યોગ્ય નથી. આજે આપણે જળવાયુ પરિવર્તન,

જેવું વૈવિધ્યનો ઘટાડો અને કુદરતી સંસાધનોના અતિશય શોષણ જેવી સમસ્યાઓનો સામનો કરી રહ્યા છીએ, જે તેમની ચિંતામાં રહેલી સચ્ચાઈ તરફ ઇશારો કરે છે. આમેય સમય જતાં વસતિ પ્રત્યેનો દષ્ટિકોણ પણ બદલાયો છે. આજે વસતિને માત્ર સમસ્યા નહીં, પરંતુ સંભાવિત શક્તિ તરીકે જોવામાં આવે છે. મોટી વસતિનો અર્થ માત્ર વધુ વપરાશ નથી, પરંતુ વધુ માનવીય મૂડી પણ છે. દરેક વ્યક્તિ તેની સાથે જ્ઞાન, કુશળતા અને નવીનતા લાવે છે. યુવા વસતિ ધરાવતા દેશો 'ઉમેગ્રાફિક ડિવિડન્ડ'નો લાભ લઈ શકે છે, જે આર્થિક વિકાસને ગતિ આપે છે. વધુ લોકો એટલે વધુ વિચારો, વધુ ઉદ્યોગસાહસ અને વધુ ઉકેલો; અને એ જ કારણ છે કે ભારત જેવા અનેક દેશોએ પોતાની વસતિને પોતાની તાકાતમાં ફેરવી છે. તે સિવાય, મોટી વસતિ એક વિશાળ બજાર પણ ઊભું કરે છે, જે ઉદ્યોગ, વેપાર અને સેવાઓના વિસ્તરણને પ્રોત્સાહન આપે છે. ભારત અને ચીન આ જ બાબત પર પશ્ચિમના વિકસિત દેશોને હેરાંપે છે. સ્પર્ધા વધવાથી નવીનતા પણ વધે છે. ઈતિહાસ સાબિત કરે છે કે માનવ પ્રગતિનો મોટો હિસ્સો વધતી વસતિ અને તેની સાથે આવતા પડકારોથી પ્રેરિત રહ્યો છે. સમસ્યાઓ વધે છે ત્યારે તેમના ઉકેલો શોધવાની પ્રેરણા પણ વધે છે. અહીં એ સમજવું જરૂરી છે કે વસતિ ત્યારે જ વરદાન બની શકે જ્યારે તેને યોગ્ય દિશામાં વિકસાવવામાં આવે. શિક્ષણ, આરોગ્ય, રોજગાર અને સંસાધનોનું સંતુલિત સંચાલન ન હોય, તો એ જ વસતિ ભાર બની શકે. એટલે મૂળ પડકાર સંખ્યાનો નથી, પરંતુ ગુણવત્તા અને સંચાલનનો છે. એર્લિચેના અભિગમમાં આ દ્રષ્ટિકોણની કમી હતી. ખેર, એર્લિચેને યાદ રાખવાનો આધાર તેમની સાચી-ખોટી આગાહીઓ ન હોવો જોઈએ. તેમનું યોગદાન એ છે કે જ્યારે કોઈને વિચાર નહોતો આવતો ત્યારે તેમણે દુનિયાને વસતિ વધારા અંગે વિચારવા મજબૂર કરી હતી અને આપણને યાદ અપાવ્યું કે પૃથ્વીના સંસાધનો મર્યાદિત છે. તેમનો 'પોપ્યુલેશન બોમ્બ' ભલે ફાટ્યો ન હોય, પરંતુ તેણે માનવજાતને સમયસર સચેત જરૂર કરી. આજે જ્યારે આપણે વસતિને એક અવસર તરીકે જોઈ રહ્યા છીએ, ત્યારે પણ એર્લિચેની ચેતવણી એટલી જ પ્રાસંગિક છે. તેમની સાચી શ્રદ્ધાંજલિ એ જ હશે કે આપણે તેમની વાતોને અતિશયોક્તિ ગણાવીને નકારી ન કાઢીએ, પરંતુ તેમાંથી શીખ લઈએ અને એવું સંતુલન સ્થાપિત કરીએ જ્યાં વસતિ- માનવ વિકાસ અને પૃથ્વીના સંરક્ષણ વચ્ચે સુમેળ જળવાઈ રહે.

દર સપ્તાહે વાંચો વિશેષ વાંચન સામગ્રી ધર્મવેજ તરૈતાજા ઈન્ટરવર્ષિ પુસ્તક લાક્ષ્મી મેટિની વીક એન્ડ ઉત્સવ દરરોજ કંઈક નવું- દરરોજ કશું અનોખું!

આજે આટલું જ feedback@bombaysamachar.com

આજે, ૧૭-૦૩-૧૯૮૭એ એમના નિર્વાણ દિને હું શોભિત દેસાઈ, એમની જ કેટલીક અતિમૂલ્યવાન ગઝલો તમારી સામે મૂકી, મારા પિતાતુલ્ય શાપર સાહેબશ્રી શૂન્ય પાલનપુરીને વંદન કરી રહ્યો છું. તમારી પાસે આ ગઝલો રવિવારે બાવીસ તારીખે આવશે. સનાતનમાંથી ચપટી મૂરી થે.

શૂન્ય પાલનપુરી

૧૯-૧૨-૧૯૨૨થી સદાકાળ

સુરાને ખબર છે, પિછાણે છે પ્યાલી, અરે ખુદ અતિથિ ઘટા ઓળખે છે; ન કર ડોળ સાકી, અજાણ્યા યવાનો, મને તારું સૌ મયકદા ઓળખે છે.

મેલો 'યાં છે પાલવમાં ઘરતીનાં આંસુ, કરુણાના તોરણ સજાવી રહ્યો છું, ઊડી ગઈ છે નોંદર ગગન-સર્જકોની, મને જ્યારથી તારલા ઓળખે છે.

અમે તો સમંદર ઉલેર્યો છે પ્યાર, નથી માત્ર છબછબિયાં કીધાં કિનારે, મળી છે અમોને જગા મોતીઓમાં, તમોને ફકત બદબુદા ઓળખે છે.

તબીબોને કહી દો કે માથું ન મારે, દરદ સાથે સીધો પરિચય છે મારો, હકીકતમાં હું એવો રોગી છું જેને, બહુ સારી પેટે દવા ઓળખે છે.

દિલે 'શૂન્ય' એવા મેં જન્મને સહ્યા છે, કે સૌ પ્રેમીઓ મેળવે છે દિલાસો, છું ધીરજનો મેરુ, ખબર છે વફાને, દયાનો છું સાગર, ક્ષમા ઓળખે છે.

(૩) જીવનમાં આમ જો કે પ્રલોભન અનેક છે, જળમાં કમળ જેવી વિકસવાની ટેક છે. પાંપણ ઝુકી ગઈ છે એ શરણાગતિ નથી, સૌંદર્ય હજૂરે પ્રણયનો વિવેક છે.

આંખો ભરીને બેઠી છે દરબાર દર્દનો, દિલમાં કોઈની યાદનો રાજ્યાભિષેક છે. આપો હૃદયમાં સ્થાન તો ખોટું નથી કશું, માણસ તરીકે 'શૂન્ય' મજાનો છે નેક છે.

એ ઓર વાત છે કે નથી મોહ નામનો, બાકી તમારો 'શૂન્ય' તો લાખોમાં એક છે. હું નથી પૂછતો, આ સમય! કે હજી તું ગુજારીશ દિલ પર સિતમ કેટલા? એટલું પ્રેમથી માત્ર કહી દે મને, જોઈએ તારે આખર જન્મ કેટલા?

ઓ ખુદા! આ ફરેબોની દુનિયામહી, પ્રેમ તારો ખરેખર કસોટી જ છે સાફ કહી દે કે રાજી તને રાખવા, પૂજવા પડશે મારે સનમ કેટલા?

(૪) તોફાનને સમર્પી, અણણાજતી મહત્ત, તું વાતનું વતેસર ના કર, ક્ષમા કરી દે! હોડીનું એક રમકડું, તૂટ્યું તો થઈ ગયું શું? મોજાંની બાળહક છે, સાગર! ક્ષમા કરી દે!

ઓ ખુદા! આ ફરેબોની દુનિયામહી, પ્રેમ તારો ખરેખર કસોટી જ છે સાફ કહી દે કે રાજી તને રાખવા, પૂજવા પડશે મારે સનમ કેટલા?

દર્દની લાગણીના ઘણા રૂપ છે, માત્ર આંસુ જ હોવા જરૂરી નથી, સ્મિત થઈને ફરકતા હશે હોઠ પર, વ્યક્ત થઈ ના શકે એવા ગમ કેટલા?

પ્રેમ ઈર્ષાધી પર ક્યાંક હોતો નથી, શબ્દથી વાત કેટલું વતેસર થશે, હોઠ સીવીને યુપચાપ જોયા કરો, મૌન પેદા કરે છે ભરમ કેટલા?

સ્વાર્થની આ તો છે ભક્તિ-લીલા બધી, આત્મ-પૂજા વિના શૂન્ય આરો નથી, એક ઈશ્વરને માટે મમત કેટલી, એક શ્રદ્ધાને માટે ધરમ કેટલા!

(૫) તું એક છે અને હું એક 'શૂન્ય' છું પરંતુ, મારા જ સ્થાન પર છે નિશ્ચિત જગતનાં પૂલ્યો; એથી જ આ ગુમાની! જો હું કહું કે તું પણ મારી દયા ઉપર છે નિભર, ક્ષમા કરી દે!

હરદમ લથડતા ધ્યાસ વધુ યાલશે નહીં આ પાંગળો પ્રવાસ વધુ યાલશે નહીં લાગે છે 'શૂન્ય' મૌનની સરહદ નજીક છે વાણીનો આ વિલાસ વધુ યાલશે નહીં.

હર ધ્યાસ એક મુસીબત, હર ધ્યાસ એક વિમાસણ, પળપળની યાતનાઓ, પળપળની વેદનાઓ! તારું દીધેલ જીવન, મૃત્યુ સમું ગણું તો, મારી એ ઘૃષ્ટતાને ઈશ્વર, ક્ષમા કરી દે!

કાંટાઓનું બિછાવી બિસ્તર કહે છે દુનિયા, પોઠી જા હસતાં હસતાં ફૂલોની સેજ માની; અર્થાત્ જુલમીઓના જુલમોના ઘાવ સહેવા, પહેરી ઉદારતાનું બખતર, ક્ષમા કરી દે!

કાંટો છે લાગણીનો, વજનો છે બુદ્ધિ કેરાં, તોલું છું એ થકી હું જગની દરેક વસ્તુ; હે મિત્ર! તારા દિલનો પણ તોલ મેં કર્યો છે, આવે છે એની તોલે પથ્થર, ક્ષમા કરી દે!

તું એક છે અને હું એક 'શૂન્ય' છું પરંતુ, મારા જ સ્થાન પર છે નિશ્ચિત જગતનાં પૂલ્યો; એથી જ આ ગુમાની! જો હું કહું કે તું પણ મારી દયા ઉપર છે નિભર, ક્ષમા કરી દે!

હરદમ લથડતા ધ્યાસ વધુ યાલશે નહીં આ પાંગળો પ્રવાસ વધુ યાલશે નહીં લાગે છે 'શૂન્ય' મૌનની સરહદ નજીક છે વાણીનો આ વિલાસ વધુ યાલશે નહીં.

આજે આટલું જ

વલો કચ્છ feedback@bombaysamachar.com

ગિરિરાજ

માર્ય મોટિવેશન ફોમ માંડવી બંદર...

બંદરથી શહેર માંડવીમાં એક અનોખું અને પ્રેરણાદાયી કાર્ય છેલ્લાં કેટલાંક વર્ષોથી શાંતિપૂર્વક આગળ વધી રહ્યું છે. એક એવું કાર્ય, જે માણસાઈની વ્યાખ્યાને વિસ્તૃત કરે છે અને જીવનના સાચા અર્થને જીવંત બનાવે છે. સમાજમાં દાનની અનેક પરંપરાઓ પ્રવર્તે છે. ક્યાંક અન્નક્ષેત્રો ચાલે છે, ક્યાંક ગરીબોને વસ્ત્રદાન થાય છે, તો ક્યાંક જરૂરિયાતમંદોને દવાઓ આપવામાં આવે છે. માણસની ભૂખ અને પીડા પ્રત્યે સંવેદના દાખવવી એ માનવ ધર્મની ઓળખ છે. ઘણીવાર આપણે ભૂલી જઈએ છીએ કે આ ધરતી માત્ર માણસ માટે જ નથી, પરંતુ ઉડતાં પંખીઓ, નિભર પ્રાણીઓ અને મૌન જીવ પણ જીવનના સમાન હકદાર છે.

આવી જ સંવેદનાને હૃદયમાં સ્થાન આપીને માંડવીના ગોસ્વામી પરિવારે પક્ષીઓ માટે જે કાર્ય કર્યું છે, તે અનોખું છે. દાદા શંકરગીરીથી શરૂ થયેલી આ સેવાભાવનાની પરંપરા આજે તેમનાં સંતાનો દ્વારા જીવનશૈલી બની ગઈ છે. સંસ્કારનો સાચો અર્થ એ જ છે કે વડીલોના મૂલ્યો સંતાનોના વર્તનમાં જીવંત રહે અને અહીં આ વાત પૂર્ણ રીતે સાબિત થાય છે.

શહેરના જ્યોતેશ્વર પાર્કમાં ૬૦૦ વારના પ્લોટ પર ગોસ્વામી પરિવારે 'શ્રી સોમનાથ પક્ષીઘર' નામે એક અનોખી પહેલ શરૂ કરી છે. સામાન્ય રીતે લોકો પક્ષીઓ માટે નાનાં માટીનાં માળાં, પીવીસી પાઈપ, પૂર્ણ કે પ્લાસ્ટિકથી બનાવેલા ઘરડાં બાંધતા હોય છે, અથવા ગામડાંમાં કોઈ સાર્વજનિક ચબૂતરો જોવા મળે છે, પરંતુ માંડવીમાં જે બની રહ્યું છે તે આ બધાથી અલગ અને હટકે છે. અહીં ભવિષ્યમાં એવું કાયમી અને આલીશાન પક્ષીઘર ઊભું થશે, જ્યાં ૫૦૦થી વધુ પોપટ, ૫૦૦થી વધુ કબૂતરો, હજારો ચકલીઓ અને બીજાં અનેક નાનાં-મોટાં પક્ષીઓ રહી શકે.

હાલમાં પણ આ પ્લોટમાં વિવિધ પક્ષીઓ અને પ્રાણીઓ માટે રોજિંદા ભોજનની વ્યવસ્થા કરવામાં આવે છે. ચણા, અનાજ, સીઝન મુજબ ફળફૂટ અને શુદ્ધ પાણી આ બધું અહીં નિયમિત રીતે પીરસવામાં આવ્યું છે જેનો અંદાજ કાઢીએ તો લાખોમાં આંકડા પ્રાપ્ત થાય. પરંતુ સેવાભાવીઓ કહે છે અમે સેવા કોઈ ગણતરીથી નથી કરતા એટલે ગણતરી રજૂ કરવામાં

પણ અજુગતું લાગે પણ જ્યાં હજારોની સંખ્યામાં પક્ષીઓને ચણા ખાતા જોઈએ એટલે આમેય સાદી ગણતરીથી અંદાજ આવી જ જાય! જાણે પ્રકૃતિના આ નિર્દોષ જીવ માટે એક અન્નક્ષેત્ર જ ચાલી રહ્યું હોય તેવી લાગણી થાય. રોજનો આ ઉપક્રમ સાંભળવામાં સહેલો લાગે, પરંતુ તેની પાછળ શ્રદ્ધા,

સન્દે ધારાવાહિક feedback@bombaysamachar.com

અનિલ રાવલ

રાધાએ વહેલી ઊઠીને બારીની બહાર જોયું. રાતવાળું ડ્રશ્ય ફિલ્મની પટ્ટીની જેમ એની નજર સામેથી સરકી ગયું. એને રોના ચીકે કહેલા શબ્દો યાદ આવ્યા: 'વો વેસ્ટ બંગાલ કે માલદા સે ઘૂસ ચૂકા હૈ...વો એકેલા નહીં હોગા...'

ધરમશાળામાં કોઇ હોય તો એની માહિતી જગદીશ પાસેથી જ મળી શકે...પણ જગદીશ જ ભળેલો હોય તો...અથવા કોઇ ભળતા જ નામે એની જાણ બહાર રહેતું હોય તો...ત્રણેય પ્રકારના વિચારોનો એક જ જવાબ હતો...જગદીશ.

રાધા નીચે કાઉન્ટર પર ગઇ. જગદીશ ઢાબડો ઓઢીને બેઠો હતો. રાધાએ ટેબલ પરની ઘંટડી વગાડી...ટીંગ ટીંગ. જગદીશ ટક્રાર થઇ ગયો.

'હાં, બોલો...' જગદીશ રાતનો બદલો લેવા માગતો હોય એમ અકડાઇને બોલ્યો.

'ચા પીવી છે...મલશે...?' રાધાએ એકદમ મીઠા સૂરમાં પૂછ્યું. 'હમણાં લઇ આવું.' જગદીશ જોશમાં આવી ગયો. સૂર બદલી નાખવાથી મૂળ રાગ નથી બદલાઇ જતો. અને આ તો પ્રેમનો આલાપ હતો... રાધા સિક્કતથી કામ લઇ રહી હતી, પણ જગદીશ અવાજથી અભિનય તો નહોતો કરતો ને...

જગદીશ રૂમનો દરવાજો ખખડાવ્યો. રાધાએ જગદીશને નિકટ લાવવાની અધિરાઇએ દરવાજો તરત જ ખોલી નાખ્યો. 'ગરમાગરમ ચા...જલ્દી પીઓ...' જગદીશે કિટલીમાંથી ચા કપમાં કાઢતા કહ્યું.

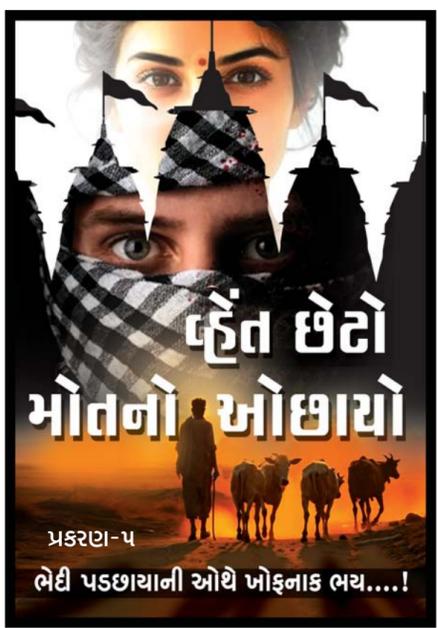
'તું પણ પીને...' રાધા બોલી. જગદીશ જાણે રાધાના કહેવાની રાઇ જોતો હોય એમ ચા લઇને પીવા માંડ્યો. એક સિપ માર્યા બાદ બોલ્યો: 'તમે કાલે રાતે એમ કેમ પૂછ્યું કે હમણાં ગયો તે કોણ હતો...?'

'મેં બારીમાંથી કોઇને ઝડપથી બહાર નીકળતા જોયો. મને લાગ્યું કે હું અહીં એકલી છું એટલે કોઇની નજર બગડી હોય...' રાધા બોલીને જગદીશની નજર પારખવા લાગી.

'ના, ના, એવો ડર રાખવાની તમારે કોઇ જરૂર નથી...હું છુંને...'. બોલવામાં વધારે પડતી છૂટ લેવાઇ ગઇ એવું ધારીને ઓણે વાત ફેરવી: 'મારો મતલબ કે અહીં બધું સેફ છે.'

'ધરમશાળામાં કોઇ એકલો માણસ ઉતર્યો છે?' રાધાએ પૂછ્યું. 'તમારા સિવાય કોઇ એકલું નથી.' જગદીશનો જવાબ સ્માર્ટ હતો...પણ જગદીશ સાચો છે કે ખોટો એની ખાતરી કરવી પડશે.

રાધા મંદિરમાં સીધુ આપવા માટે કિરિયાણાની દુકાને ગઇ. રાધા બોલતી ગઇ એમ દુકાન માલિક ગુપ્તાજી વિસ્તર બનાવતો ગયો...પછી ઓણે એના માણસ શંકરને કહ્યું: 'લો વજન કરને લગો ફટાફટ.' સામાન ઝોખાઇ ગયો. શંકરે એક થેલામાં સામાન મૂકીને ગુપ્તાજી સામે જોયું.

પહોંચ ગયા.' પેલા માણસે કહ્યું. ભક્તોને પોતાના હાથે સીધુસામાન ફૂલ, ફળ, સુકોમેવો ગોપાલાનાં ચરણોમાં મૂકવાની ઇચ્છા હોય, પણ કિરિયાણાની દુકાનમાં કામ કરતા માણસને આવી કેમ જરૂર પડે...એને તો રોજનું થયું...હશે એને પુણ્ય પોતાના ખાતામાં જમા કરાવવું હશે.

'દૂધ લે લો દૂધ...' રાધવનો પરિચિત અવાજ રાધાને કાને પડ્યો. 'હમણાં જ હું સીધુસામાન ઉપર આપી આવી...' રાધાએ એનાથી પીછો છોડાવવાના ઇરાદે કહ્યું. 'દૂધના પ્રસાદ ઉપર તમારું નામ હશે રાધાજી...વાત પુણ્ય કમાવાની છે...' રાધવે કહ્યું.

ઓહ તો આ માણસ મારું નામ પણ જાણે છે. 'કીક છે...આપી દો...' રાધા બોલી. 'બોજ ભલે તમે ઉઠાવો, પણ મને સાથે રાખો...' રાધવે કહ્યું. બંને ઉપર ગયાં...સેવકને જોઇને રાધવે હથેળીમાં તમાકુ ચોળીને આપી...

'દેવીજી, આપ આપ કે હાથોં સે ગોપાલા કે લિયે જો પ્રસાદ તૈયાર કર રહે હૈ...ઉનકો દે દેજિયે.' રાધાને આ ચમત્કાર સમજાવ્યો નહીં, પણ રસોડાની રેડી કરવાનું સરળ થઇ ગયું. રસોઇ ઘરમાં મુખ્ય મારાજના હાથમાં દૂધનો ઘડો સોંપ્યો...વિવિધ પ્રકારના પ્રસાદની મિશ્ર સોડમથી એ પ્રસન્ન થઇ ગઇ...સાથે વિશાળ રસોડાનો નકશો એની ફોટોગ્રાફિક મેમરીમાં અંકિત થઇ ગયો. બહાર આવીને જોયું તો રાધવ અને સેવક ગપ્પા મારી રહ્યા હતા. રાધા દાદર ઊતરી ગઇ. આ માણસ છે કોણ...? મારું નામ જાણે છે...એને એ પણ ખબર પડી ગઇ કે હું રસોઇ ઘરમાં છેક અંદર સુધી જવા માગું છું...લાગે છે ઓણે જ મારો પ્રવેશ સરળ કરી આપ્યો... 'જે કામ દસની નોટ ન કરે તે કામ ચૂટકી તમાકુ કરે...પ્રેમભરી ચૂટકી કા કમાલ...સિફિ હથેલી બદલતી રહેતી હૈ... પ્રેમ વહી રહેતા હૈ...' રાધવ બોલ્યો.

ઘણીવાર સામેવાળાને એનું નામ ન પૂછો તો એને ભારે આઘાત લાગતો હોય છે.

રાધાએ નામ સુધ્ધાં નહીં પૂછીને રાધવને આંચકો આપી દીધો. ઘણીવાર સામેવાળાને એનું નામ ન પૂછો તો એને ભારે આઘાત લાગતો હોય છે. 'લો દૂધના પૈસા...' રાધા પૈસા આપીને ચાલવા લાગી. રાધવ અને રાધા બંનેના દિમાગમાં શંકા સળવળી...બંનેને પોતપોતાનાં કારણોને લઇને કહાનીને ઢીલી રાધવ વિશે ઘણું જાણવા માગતી હતી, પણ એને પૂછીને નહીં...બીજા પાસેથી બાતમી મેળવીને અને પુરોહિત તૈયાર થઇ રહ્યો હતો. રાધાએ નામ સુધ્ધાં નહીં પૂછીને રાધવને આંચકો આપી દીધો. ઘણીવાર સામેવાળાને એનું નામ ન પૂછો તો એને ભારે આઘાત લાગતો હોય છે. 'લો દૂધના પૈસા...' રાધા પૈસા આપીને ચાલવા લાગી. રાધવ અને રાધા બંનેના દિમાગમાં શંકા સળવળી...બંનેને પોતપોતાનાં કારણોને લઇને કહાનીને ઢીલી રાધવ વિશે ઘણું જાણવા માગતી હતી, પણ એને પૂછીને નહીં...બીજા પાસેથી બાતમી મેળવીને અને પુરોહિત તૈયાર થઇ રહ્યો હતો. રાધાએ નામ સુધ્ધાં નહીં પૂછીને રાધવને આંચકો આપી દીધો. ઘણીવાર સામેવાળાને એનું નામ ન પૂછો તો એને ભારે આઘાત લાગતો હોય છે. 'લો દૂધના પૈસા...' રાધા પૈસા આપીને ચાલવા લાગી. રાધવ અને રાધા બંનેના દિમાગમાં શંકા સળવળી...બંનેને પોતપોતાનાં કારણોને લઇને કહાનીને ઢીલી રાધવ વિશે ઘણું જાણવા માગતી હતી, પણ એને પૂછીને નહીં...બીજા પાસેથી બાતમી મેળવીને અને પુરોહિત તૈયાર થઇ રહ્યો હતો. રાધાએ નામ સુધ્ધાં નહીં પૂછીને રાધવને આંચકો આપી દીધો. ઘણીવાર સામેવાળાને એનું નામ ન પૂછો તો એને ભારે આઘાત લાગતો હોય છે. 'લો દૂધના પૈસા...' રાધા પૈસા આપીને ચાલવા લાગી. રાધવ અને રાધા બંનેના દિમાગમાં શંકા સળવળી...બંનેને પોતપોતાનાં કારણોને લઇને કહાનીને ઢીલી રાધવ વિશે ઘણું જાણવા માગતી હતી, પણ એને પૂછીને નહીં...બીજા પાસેથી બાતમી મેળવીને અને પુરોહિત તૈયાર થઇ રહ્યો હતો. રાધાએ નામ સુધ્ધાં નહીં પૂછીને રાધવને આંચકો આપી દીધો. ઘણીવાર સામેવાળાને એનું નામ ન પૂછો તો એને ભારે આઘાત લાગતો હોય છે. 'લો દૂધના પૈસા...' રાધા પૈસા આપીને ચાલવા લાગી. રાધવ અને રાધા બંનેના દિમાગમાં શંકા સળવળી...બંનેને પોતપોતાનાં કારણોને લઇને કહાનીને ઢીલી રાધવ વિશે ઘણું જાણવા માગતી હતી, પણ એને પૂછીને નહીં...બીજા પાસેથી બાતમી મેળવીને અને પુરોહિત તૈયાર થઇ રહ્યો હતો. રાધાએ નામ સુધ્ધાં નહીં પૂછીને રાધવને આંચકો આપી દીધો. ઘણીવાર સામેવાળાને એનું નામ ન પૂછો તો એને ભારે આઘાત લાગતો હોય છે. 'લો દૂધના પૈસા...' રાધા પૈસા આપીને ચાલવા લાગી. રાધવ અને રાધા બંનેના દિમાગમાં શંકા સળવળી...બંનેને પોતપોતાનાં કારણોને લઇને કહાનીને ઢીલી રાધવ વિશે ઘણું જાણવા માગતી હતી, પણ એને પૂછીને નહીં...બીજા પાસેથી બાતમી મેળવીને અને પુરોહિત તૈયાર થઇ રહ્યો હતો. રાધાએ નામ સુધ્ધાં નહીં પૂછીને રાધવને આંચકો આપી દીધો. ઘણીવાર સામેવાળાને એનું નામ ન પૂછો તો એને ભારે આઘાત લાગતો હોય છે. 'લો દૂધના પૈસા...' રાધા પૈસા આપીને ચાલવા લાગી. રાધવ અને રાધા બંનેના દિમાગમાં શંકા સળવળી...બંનેને પોતપોતાનાં કારણોને લઇને કહાનીને ઢીલી રાધવ વિશે ઘણું જાણવા માગતી હતી, પણ એને પૂછીને નહીં...બીજા પાસેથી બાતમી મેળવીને અને પુરોહિત તૈયાર થઇ રહ્યો હતો. રાધાએ નામ સુધ્ધાં નહીં પૂછીને રાધવને આંચકો આપી દીધો. ઘણીવાર સામેવાળાને એનું નામ ન પૂછો તો એને ભારે આઘાત લાગતો હોય છે. 'લો દૂધના પૈસા...' રાધા પૈસા આપીને ચાલવા લાગી. રાધવ અને રાધા બંનેના દિમાગમાં શંકા સળવળી...બંનેને પોતપોતાનાં કારણોને લઇને કહાનીને ઢીલી રાધવ વિશે ઘણું જાણવા માગતી હતી, પણ એને પૂછીને નહીં...બીજા પાસેથી બાતમી મેળવીને અને પુરોહિત તૈયાર થઇ રહ્યો હતો. રાધાએ નામ સુધ્ધાં નહીં પૂછીને રાધવને આંચકો આપી દીધો. ઘણીવાર સામેવાળાને એનું નામ ન પૂછો તો એને ભારે આઘાત લાગતો હોય છે. 'લો દૂધના પૈસા...' રાધા પૈસા આપીને ચાલવા લાગી. રાધવ અને રાધા બંનેના દિમાગમાં શંકા સળવળી...બંનેને પોતપોતાનાં કારણોને લઇને કહાનીને ઢીલી રાધવ વિશે ઘણું જાણવા માગતી હતી, પણ એને પૂછીને નહીં...બીજા પાસેથી બાતમી મેળવીને અને પુરોહિત તૈયાર થઇ રહ્યો હતો. રાધાએ નામ સુધ્ધાં નહીં પૂછીને રાધવને આંચકો આપી દીધો. ઘણીવાર સામેવાળાને એનું નામ ન પૂછો તો એને ભારે આઘાત લાગતો હોય છે. 'લો દૂધના પૈસા...' રાધા પૈસા આપીને ચાલવા લાગી. રાધવ અને રાધા બંનેના દિમાગમાં શંકા સળવળી...બંનેને પોતપોતાનાં કારણોને લઇને કહાનીને ઢીલી રાધવ વિશે ઘણું જાણવા માગતી હતી, પણ એને પૂછીને નહીં...બીજા પાસેથી બાતમી મેળવીને અને પુરોહિત તૈયાર થઇ રહ્યો હતો. રાધાએ નામ સુધ્ધાં નહીં પૂછીને રાધવને આંચકો આપી દીધો. ઘણીવાર સામેવાળાને એનું નામ ન પૂછો તો એને ભારે આઘાત લાગતો હોય છે. 'લો દૂધના પૈસા...' રાધા પૈસા આપીને ચાલવા લાગી. રાધવ અને રાધા બંનેના દિમાગમાં શંકા સળવળી...બંનેને પોતપોતાનાં કારણોને લઇને કહાનીને ઢીલી રાધવ વિશે ઘણું જાણવા માગતી હતી, પણ એને પૂછીને નહીં...બીજા પાસેથી બાતમી મેળવીને અને પુરોહિત તૈયાર થઇ રહ્યો હતો. રાધાએ નામ સુધ્ધાં નહીં પૂછીને રાધવને આંચકો આપી દીધો. ઘણીવાર સામેવાળાને એનું નામ ન પૂછો તો એને ભારે આઘાત લાગતો હોય છે. 'લો દૂધના પૈસા...' રાધા પૈસા આપીને ચાલવા લાગી. રાધવ અને રાધા બંનેના દિમાગમાં શંકા સળવળી...બંનેને પોતપોતાનાં કારણોને લઇને કહાનીને ઢીલી રાધવ વિશે ઘણું જાણવા માગતી હતી, પણ એને પૂછીને નહીં...બીજા પાસેથી બાતમી મેળવીને અને પુરોહિત તૈયાર થઇ રહ્યો હતો. રાધાએ નામ સુધ્ધાં નહીં પૂછીને રાધવને આંચકો આપી દીધો. ઘણીવાર સામેવાળાને એનું નામ ન પૂછો તો એને ભારે આઘાત લાગતો હોય છે. 'લો દૂધના પૈસા...' રાધા પૈસા આપીને ચાલવા લાગી. રાધવ અને રાધા બંનેના દિમાગમાં શંકા સળવળી...બંનેને પોતપોતાનાં કારણોને લઇને કહાનીને ઢીલી રાધવ વિશે ઘણું જાણવા માગતી હતી, પણ એને પૂછીને નહીં...બીજા પાસેથી બાતમી મેળવીને અને પુરોહિત તૈયાર થઇ રહ્યો હતો. રાધાએ નામ સુધ્ધાં નહીં પૂછીને રાધવને આંચકો આપી દીધો. ઘણીવાર સામેવાળાને એનું નામ ન પૂછો તો એને ભારે આઘાત લાગતો હોય છે. 'લો દૂધના પૈસા...' રાધા પૈસા આપીને ચાલવા લાગી. રાધવ અને રાધા બંનેના દિમાગમાં શંકા સળવળી...બંનેને પોતપોતાનાં કારણોને લઇને કહાનીને ઢીલી રાધવ વિશે ઘણું જાણવા માગતી હતી, પણ એને પૂછીને નહીં...બીજા પાસેથી બાતમી મેળવીને અને પુરોહિત તૈયાર થઇ રહ્યો હતો. રાધાએ નામ સુધ્ધાં નહીં પૂછીને રાધવને આંચકો આપી દીધો. ઘણીવાર સામેવાળાને એનું નામ ન પૂછો તો એને ભારે આઘાત લાગતો હોય છે. 'લો દૂધના પૈસા...' રાધા પૈસા આપીને ચાલવા લાગી. રાધવ અને રાધા બંનેના દિમાગમાં શંકા સળવળી...બંનેને પોતપોતાનાં કારણોને લઇને કહાનીને ઢીલી રાધવ વિશે ઘણું જાણવા માગતી હતી, પણ એને પૂછીને નહીં...બીજા પાસેથી બાતમી મેળવીને અને પુરોહિત તૈયાર થઇ રહ્યો હતો. રાધાએ નામ સુધ્ધાં નહીં પૂછીને રાધવને આંચકો આપી દીધો. ઘણીવાર સામેવાળાને એનું નામ ન પૂછો તો એને ભારે આઘાત લાગતો હોય છે. 'લો દૂધના પૈસા...' રાધા પૈસા આપીને ચાલવા લાગી. રાધવ અને રાધા બંનેના દિમાગમાં શંકા સળવળી...બંનેને પોતપોતાનાં કારણોને લઇને કહાનીને ઢીલી રાધવ વિશે ઘણું જાણવા માગતી હતી, પણ એને પૂછીને નહીં...બીજા પાસેથી બાતમી મેળવીને અને પુરોહિત તૈયાર થઇ રહ્યો હતો. રાધાએ નામ સુધ્ધાં નહીં પૂછીને રાધવને આંચકો આપી દીધો. ઘણીવાર સામેવાળાને એનું નામ ન પૂછો તો એને ભારે આઘાત લાગતો હોય છે. 'લો દૂધના પૈસા...' રાધા પૈસા આપીને ચાલવા લાગી. રાધવ અને રાધા બંનેના દિમાગમાં શંકા સળવળી...બંનેને પોતપોતાનાં કારણોને લઇને કહાનીને ઢીલી રાધવ વિશે ઘણું જાણવા માગતી હતી, પણ એને પૂછીને નહીં...બીજા પાસેથી બાતમી મેળવીને અને પુરોહિત તૈયાર થઇ રહ્યો હતો. રાધાએ નામ સુધ્ધાં નહીં પૂછીને રાધવને આંચકો આપી દીધો. ઘણીવાર સામેવાળાને એનું નામ ન પૂછો તો એને ભારે આઘાત લાગતો હોય છે. 'લો દૂધના પૈસા...' રાધા પૈસા આપીને ચાલવા લાગી. રાધવ અને રાધા બંનેના દિમાગમાં શંકા સળવળી...બંનેને પોતપોતાનાં કારણોને લઇને કહાનીને ઢીલી રાધવ વિશે ઘણું જાણવા માગતી હતી, પણ એને પૂછીને નહીં...બીજા પાસેથી બાતમી મેળવી

ઈન્વેસ્ટમેન્ટ વર્લ્ડ

જયેશ ચિતલિયા feedback@bombaysamachar.com

શરબજારમાં કોવિડ-૧૯ ના સમયમાં એક વિશાળ વર્ગ શરબજારમાં પ્રવેશવા મજબૂર થયો હતો, કેમ કે લોકોએ નોકરીઓ ગુમાવી અને સ્વરોજગાર પણ ગુમાવ્યા, ઘરે બેસી જવું પડ્યું, કારણ કે બધે લોકડાઉન હતું. ઘેરબેઠાં લાખો લોકોએ શરબજારમાં ટ્રેડિંગ કરવાનો ઉપાય કે વિકલ્પ અજમાવાનો શરૂ કર્યો અને એ થોડો સમય બાદ આવેલી બજારની તેજીમાં કમાતા પણ થયા.

આમ એક વિશાળ વર્ગ શરબજારમાં 'લગે રહો મુનાભાઈ'ની જેમ લાગી ગયો. એ પછી તો યુવા વર્ગ પણ બજારમાં પ્રવેશતો ગયો અને એક્ટિવ થઈ ગયો, જેમણે મોબાઈલ એપ મારફત જ સોદા કરવા માંડ્યા, આઈપીઓમાં અરજી કરવા લાગ્યા અને થોડો વખત બાદ તો આ જેન-ઝી વર્ગ ડેરિવેટિવ્સ જેવાં જોખમી સાધનો ઓપન-ફ્યુચર્સ (એફ એન્ડ ઓ)માં ટ્રેડિંગ કરતો પણ થઈ ગયો.

બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો આ નવા વર્ગે મહદઅંશે બજારમાં તેજ જોઈ હતી. મંદીના દર્શન કર્યા જ નહોતા.

રશિયા-યુક્રેન યુદ્ધ વખતે કરેક્શન જોયા પછી, પણ ઈરાન-ઈઝરાયલ યુદ્ધ આ વર્ગને બજારના હેવી કરેક્શન અને કેશ કેવા હોય એ સમજાવી દીધું. આવા રોકાણકારોની સંખ્યા લાખો-કરોડોમાં છે, એક અભ્યાસ મુજબ કોવિડ બાદ શરબજારમાં પ્રવેશનારની સંખ્યા પાંચ કરોડ જેટલી વધી છે અર્થાત્ પાંચેક કરોડ નવા રોકાણકારો માર્કેટમાં આવ્યા.

આમ એક દાયકામાં ભારતીય શરબજારે મહદઅંશે બુલિશ ટ્રેન્ડ જોવાથી રોકાણકારોનો બહુ મોટો વર્ગ ગ્લોબલ ક્રાઈસિસ-કેશ કે ભારે મંદીને જોવા-સમજવામાંથી મુક્ત રહી ગયો. આવા સમયમાં મૂડીધોવાણ કેવું થાય છે તેનો ગંભીર અહેસાસ આ વર્ગને ભાગ્યે જ થયો હતો. આ વર્ગે હર્ષદ મહેતા અને કેતન પારેખ-ડોટકોમના સમયની ઘટનાઓ વિશે વાંચ્યું, સાંભળ્યું અને ટીવીના માધ્યમથી જોયું પણ હશે, પરંતુ વાસ્તવિક અહેસાસ તેમને ૨૦૨૬ના આ સમયમાં જોવા સાથે અનુભવવા મળ્યો છે. આ ઘટના જેન-ઝી ઈન્વેસ્ટર્સ માટે બહુ મહત્વનો બોધપાઠ

જે અગાઉ કેશ તથા ક્રાઈસિસના અનુભવોમાંથી પસાર થયા નથી એવી... નવી પેઢીના રોકાણકારો માટે વર્તમાન બોધપાઠ

શરબજારમાં એક બહુ મોટો વર્ગ કોવિડ બાદ બજારમાં પ્રવેશ્યો, જેને રોકાણકારોની નવી પેઢી- આજના સમયમાં જેન-ઝી પણ કહેવાય છે, જેમણે મહદઅંશે બજારને તેજીમાં અને વૃદ્ધિમાં જોયું છે. હાલની માર્કેટ જેવા ગાબડાં કે ગ્લોબલ ક્રાઈસિસ જોયા નથી. આ વર્ગ સહિત તમામ વર્તમાન સંજોગોમાંથી શું શીખી શકે?

આ શરબજાર છે, ભાઈઓ... હાલ તો લાખો ઈન્વેસ્ટર્સ ટ્રેડિંગ - ઈન્વેસ્ટમેન્ટ એપ્સ મારફત શરૂઆત કરતા થઈ ગયા છે. આઈપીઓમાં અરજી કરી લિસ્ટિંગ બાદ તરત નીકળી જવું એ તેમની માટે રમત જેવું થઈ ગયું છે. ઓછી મૂડી સાથે મોટા નફા માટે ઓપન-ફ્યુચર્સ સહો કરવામાં તેમને મજા આવે છે.

જોકે ઈરાન યુદ્ધના પગલે સર્જાયેલા ગ્લોબલ સંજોગોની અસરોએ આ વર્ગને વિચારતા કરી દીધો છે કે આ શરબજાર છે, જ્યાં ગમે ત્યારે કંઇપણ થઈ શકે. અલબત્ત, કોઈ પણ સ્થિતિ કાયમી હોતી નથી. યુદ્ધ તો અગાઉ પણ થઈ ચૂક્યાં છે. માત્ર જેન-ઝી કે

નવા લોકો માટે આ ઘટના નવી છે. આની અસર થોડા સમય બાદ ઘટશે ને પછી બજાર રિકવર થશે - વધશે એ નક્કી, જેમ દર કેશ યા ક્રાઈસિસ બાદ થાય છે તેમ... હવે આ જેન ઝી વધુ સમજ-ધીરજ અને પરિપક્વતા ધરાવતા થશે એવી આશા ચોક્કસ રાખી શકાય. ભારતીય મૂડીબજાર-શરબજાર માટે આ તંદુરસ્ત નિશાની ગણાય.

હેવે ધ્યાનમાં રાખવા જેવી વાત...

વર્તમાન સંજોગોમાં જેન-ઝી ઈન્વેસ્ટરે શું ધ્યાનમાં રાખવું એ સમજાવે. આમ તો આ વાત બધાને જ લાગુ પડે છે, પરંતુ જેમણે માર્કેટની તેજી-મંદીની કમસે કમ બે સાર્થક જોઈ નથી તેમની માટે આ સમજવું વધુ મહત્વનું છે. આ સમયમાં એસેટ એલોકેશન પર ધ્યાન વધુ જરૂરી બની જાય. હાલ પેનિક કરતા પેશન્સ રાખવા, વોલેટિલિટીના માહોલમાં શિસ્ત રાખવી. એ જ રીતે સમાચારોના આધારે વારંવાર નિર્ણય બદલતા રહેવું નહીં, માર્કેટ પ્રત્યે ઝાડું ઈમોશનલ

પણ ન બનવું. સામાન્ય રીતે ઈક્વિટી માર્કેટ બગડે ત્યારે અને ક્રાઈસિસ કે વોરના સમયમાં ગોલ્ડ વધુ ધ્યાન ખેંચે છે, જેથી ગોલ્ડમાં રોકાણનું પ્રમાણ થોડું વધારી શકાય. પણ ફિઝિકલ કરતાં ડિમેટ ગોલ્ડ વધુ બહેતર. એકસાથે રોકાણ કરવાને બદલે નાની-નાની રકમ સાથે એટલે કે SIP માર્ગે રોકાણ કરવાનું રાખવું. માત્ર કવાલિટી સ્ટોકસ (ફંડામેન્ટલ્સ આધારિત) પસંદ કરવામાં સાર રહેશે.

કરેકશનમાં ખરીદી માટે કેશ હાથ પર રાખવા. અમુક સેક્ટર્સ પર યુદ્ધ દરમિયાન પણ બહુ અસર થતી નથી, જેમ કે FMCG (ફાસ્ટ મુવિંગ કન્સ્યુમર્સ ગુડ્સ), ફાર્મા, યુટિલિટીઝ અને સંરક્ષણ ક્ષેત્ર, આવા સેક્ટરમાંથી મજબૂત સ્ટોકસ સિલેક્ટ કરાય. આવા સમયમાં વધુ પડતું સફ્ટો કરવાથી દૂર રહેવું, ઈતિહાસ સાક્ષી છે કે યુદ્ધમાં ઘટેલું બજાર પછીથી રિકવર થાય છે, પણ તેને લાંબો સમયગાળો આપવો આવશ્યક છે.

હં... ખરેખર? પ્રકુલ શાહ

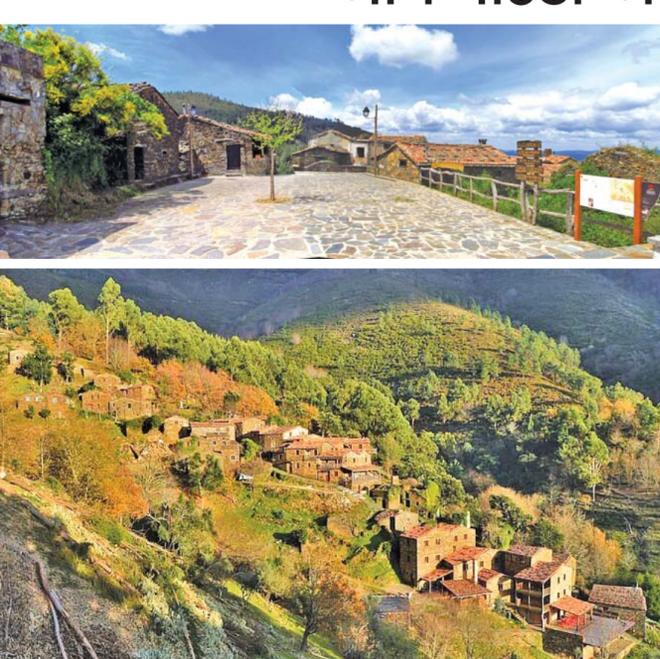
આપણે પરિવાર, સ્વજનો અને મિત્રો સાથે રહીએ. આપણામાંથી મોટાભાગના પાર્ટી, મેગાવડા અને મહેફિલના માણસો છે. એકલતા સૌને ખાવા ધસી આવે. બે-પાંચ દિવસ એકલા રહેવાનું આવે તો એકદમ અકળાઈ જઈએ.

આથી જોઈએ રહેવાની કલ્પના જ ન થઈ શકે. સવાલ થાય કે એવી તો કેવીક ઘાસ મારે છે જોઈએ મહાશય? એ જાણવા માટે છેક પોર્ટુગલમાં ડોકિયું કરવું પડશે. એમાં પોર્ટુગલના મધ્ય ભાગમાં આવેલા હરિયાળા સેરા દા ઉસા પર્વતમાળાની ગોદમાં વસેલા ગામ તાલાસ્નાલ (Talasnal) જવું પડે. આ એકદમ અનોખું ગામ છે જેની વસતિ છે એક જણાની. એટલે અહીં રહેનારી એકમાત્ર વ્યક્તિ છે આપણા જોઈએભાઈ.

આવું કઈ શક્ય છે? આવું કેવી રીતે બન્યું? આજે દુનિયાનાં અન્ય ગામોથી બિલકુલ અલગ તરી આવતા આ ગામમાં એક સમયે ૧૨૦થી વધુ માણસો રહેતા હતા, પરંતુ આજે આ ઐતિહાસિક શિસ્ત (schist-'sfude કે રેસાદાર ખનિજો ધરાવતો રૂપાંતરિત ખડક) પથ્થરથી બનેલા ગામમાં એકલો જોઈએ જ વસવાટ કરે છે.

હાલ જોઈએની ઉપસ્થિતિ તાલાસ્નાલના ધબકારને થોડું જીવંત રાખે છે. બાકી અહીંની વર્ગાવાળી પથ્થરની ગલીઓ, સ્લેટ પથ્થરની બનેલાં મકાનો અને જંગલોથી ઢંકાયેલા સુંદર ઢોળાવ ધરાવતું આ ગામ પ્રવાસીઓ માટે સ્વાન જેવું ગજબનાક સ્થળ છે. અહીં બીડ, ટ્રાકિંગ, કોલાહલ કે પ્રદૂષણ નથી. શાંતિ અને કુદરતી સૌંદર્યની શોધનારાઓ માટે તો તાલાસ્નાલ પૃથ્વી પરનું સ્વર્ગ છે સ્વર્ગ.

તાલાસ્નાલ પોર્ટુગલના શિસ્ત ગામોના નેટવર્કનો ભાગ છે. આ બધાં ગામો વિશિષ્ટ પથ્થરની સ્થાપત્યશૈલી અને ગ્રામીણ સંસ્કૃતિની જાળવણી માટે જાણીતા છે. જોકે ૧૯૦૦ના શરૂઆતી દાયકામાં તાલાસ્નાલની શિક્ષક એકદમ અલગ હતી. અહીં શાળા, ઓલિવ તેલ બનાવવાનો ધંધો અને સારા એવા પ્રમાણમાં માનવ વસ્તી હતી, પરંતુ

૧૯૮૦ના દાયકામાં સ્થિતિએ જાણે શીપાસન કર્યું. મોટા ભાગના લોકોએ વધુ સુવિધા અને કામધંધાની શોધમાં શહેરો ભણી દોટ મૂકી. આજે તો અહીં માત્ર જોઈએ રહે છે. તે ગામનો બાર ચલાવે છે. અથવા કહો કે નાનકડા બારમાં કામ કરે છે. સાથોસાથ અને અહીં ફરવા આવતા પ્રવાસીઓને આવકાર આપે છે. આજકાલ દુનિયાભરના લોકો ખાસ કરીને જોઈએને મળવા, તેના બારમાં વાઇન પીવા અને એક એવા ગામનો અનુભવ કરવા આવે છે, જે લગભગ એક જ માણસ દ્વારા જીવંત રાખવામાં આવ્યું છે. હા, પ્રવાસીઓને આકર્ષવા માટે તાલાસ્નાલમાં સ્લેટ પથ્થરથી બનેલી ઇમારતો, જંગલનાં દૃશ્યો અને ગ્રામીણ વારસાની શાંતિપૂર્ણ ઝાંખી મળે છે. અહીં મકાનો, ઇપરં અને રસ્તાઓ બધું જ સ્થાનિક સ્લેટ પથ્થરથી બનાવેલું છે, જે ગામને અનોખો દેખાવ આપે છે. કહી શકાય કે સમય જાણે અહીં અટકી ગયો છે. આ બધું પ્રવાસીઓને મંત્રમુગ્ધ કરે છે. તાલાસ્નાલમાં ગામની ગલીઓમાં રખડવું,

પથ્થરની સાંકડી ગલીઓમાં ફરતા ફરતા જૂનાં મકાનો અને છુપાયેલા ખૂણાઓ શોધવા ઉપરાંત હાઈકિંગ અને બાઈકિંગ કરી શકાય. પાહાડ જંગલોની સુંદરતા માણી શકાય. આ તાલાસ્નાલ નામના ગામમાં ફરવું એટલે પોર્ટુગલના ભૂતકાળની જીવંત તસ્વીરમાં પ્રવેશ કરવો. અને એકમાત્ર રહેવાસી જોઈએને મળવું. ■

નિધિ ભટ્ટ પ્રકૃતિ

feedback@bombaysamachar.com

જંગલ સફારી છે રોમાંચક, પણ...

આવા વન્યસૃષ્ટિના પ્રવાસ દરમિયાન ઉત્સુકતા અને ઉત્તેજનામાં થઈ જતી કેટલી ભૂલ મોંઘી સાબિત થઈ શકે છે માટે અમુક મુદ્દા નિશ્ચિતપણે ધ્યાનમાં રાખવા જરૂરી છે

કોઈ પણ જંગલ સફારી એક રોમાંચક પરિમાણ ઉમેરે છે. તે આપણને પ્રકૃતિને નજીકથી અનુભવવાની પણ તક આપે છે. જોકે, આવા પર્યટન દરમિયાન ઘણી સાવચેતીઓ રાખવી જરૂરી છે. જો તમે જંગલ સફારી ધરાવતા સ્થળની સફરનું આયોજન કરી રહ્યા છો તો ચોક્કસ સામાન્ય ભૂલો ટાળવાનું ભૂલશો નહીં. સાહસિક ઉત્સાહીઓ માટે જંગલ સફારી એક ઉત્તમ અને ઉત્તેજક વિચાર છે. જ્યારે જંગલી પ્રાણીઓ નજીકથી પસાર થાય છે ત્યારે હૃદય રોમાંચિત થઈ જાય. પ્રાણી અને પક્ષીઓને સમીપથી જોવા- સાંભળવાનો લોભ એવો પ્રબળ હોય છે કે વધુ પડતો ઉત્સાહ જોખમી બની શકે છે. આવી ઉત્તેજનાથી એ ફક્ત વન્યજીવન જ નહીં, પરંતુ પોતાની જિંદગી માટે પણ જોખમ ઊભું કરી શકે છે... જંગલ સફારીમાં પર્યટક કુદરતી સૌંદર્યને તેના શુદ્ધ સ્વરૂપમાં જોવા માગે છે. જોકે વન્યજીવનની એક ઝલક જોવા માટે ગાઢ જંગલોમાંથી પસાર થવું પડે અને એ દરમિયાન લિમિન બૂલો થઈ શકે, જેમકે... ફોટોગ્રાફી કરતી વખતે થતી ભૂલ...

લોકો ઘણીવાર જંગલ સફારી દરમિયાન વન્યજીવનના ફોટા અને વીડિયો કેપ્ચર કરવા માગે છે. પરિણામે વ્યક્તિ વારંવાર પોતાનાં વાહનમાંથી બહાર નીકળવાનો પ્રયાસ કરે અથવા વાહનમાંથી ખૂબ આગળ ઝૂકીને જોવાની ભૂલ કરે એ ટાળવી જોઈએ. વધુમાં, તમારા કેમેરા પરનો ફ્લેશ તેજસ્વી કે તીવ્ર ન હોવો જોઈએ, કારણ કે આ વન્યજીવનને ચોક્કસી શકે છે પછી એની પ્રતિક્રિયા પર્યટક માટે ખતરનાક સાબિત થઈ શકે છે. મોટેથી બોલવું...

જંગલ સફારી દરમિયાન ઉત્સાહ અને ઉત્તેજનામાં પર્યટક ઘણીવાર મોટેથી બોલે કે ભૂમો પાડવા લાગે છે અને એમના આવા વર્તનથી પ્રાણીઓ ડરી શકે છે, જેના કારણે પોતાના બચાવ ખાતર પણ એ સામે આક્રમણ કરી શકે, જે તમારા કે સાથી પર્યટકોના જીવ માટે ખતરો બની શકે છે.

તીવ્ર સુગંધિત પરફ્યુમનો ઉપયોગ જંગલ સફારી વખતે તીવ્ર સુગંધવાળી કોઈપણ વસ્તુનો ઉપયોગ કરવાનું ટાળો, કારણ કે જો પરફ્યુમ તીવ્ર હોય તો એની ગંધ- સુગંધ વન્ય જીવને અકળાવી મૂકે છે. પરિણામે એ તમને નુકસાન પહોંચાડી શકે છે.

પ્રાણીઓને ખોરાક આપવો જંગલ સફારી દરમિયાન પ્રાણીઓને ખોરાક આપવો એ એક ભૂલ છે જે તમારે સંપૂર્ણપણે ટાળવી જોઈએ. સૌ પ્રથમ, આપણો માનવ ખોરાક પ્રાણીઓ માટે યોગ્ય નથી અને તે તેમના માટે હાનિકારક બની શકે છે. બીજું, આમ કરવાથી પ્રાણીઓ તમારી ખૂબ નજીક આવી શકે, જે તમારી સલામતી માટે ગંભીર ખતરો ઊભો કરી શકે છે.

આ વધારાની સાવચેતીઓ પણ ધ્યાનમાં રાખજો... વન્ય સફારી વખતે તમારા હાથ અને પગ સારી રીતે ઢંકાયેલા રહે તેવા ડ્રેસ પહેરો. માથા પર ટોપી કે ફેલ્ટ કેપ પહેરવી જોઈએ. વધુ પડતા તેજસ્વી અથવા વાઇબ્રન્ટ રંગોના કપડાં પહેરવાનું ટાળો, કારણ કે ચળકતો વાઈબી અથવા લાલ કલર પણ વન્યજીવને અકળાવી શકે છે...

તમારા ગાઈડ- માર્ગદર્શક તમને સંવેદનશીલ વિસ્તારમાં શાંત રહેવાની સૂચના આપે ત્યારે તેમની સૂચનાઓને ધ્યાનથી સાંભળો અને તેનું કડક પાલન કરો... તમારા મોબાઇલ ફોનને સાઇલન્ટ મોડ પર રાખો, કારણ કે પ્રાણીઓ અવાજ અવાજ અને હલનચલન પ્રત્યે ખૂબ સંવેદનશીલ હોય છે. ■

ટેક વ્યૂહ વિરલ રાહોડ

feedback@bombaysamachar.com

ટર૦ વર્લ્ડકપની મેચ અમદાવાદના નરેન્દ્ર મોદી સ્ટેડિયમમાં રમાઈ ગઈ, જેમાં ભારતીય ક્રિકેટ ટીમે એનો વિજયોત્સવ પણ મનાવ્યો. સ્ટેડિયમમાં મેચ જોવાની મજા અલગ હોય છે, પણ સ્ટેડિયમમાં બેસીને પણ મોબાઈલ સ્ક્રીન પર લાઈવ મેચ જોવાના પણ હોય છે, જ્યારે આવા લોકોને પૂછવામાં આવ્યું ત્યારે એમણે મસ્ત જવાબ આપ્યો કે 'સ્ક્રીન પર જે તે ખેલાડીઓના રેકોર્ડ, સ્ટ્રાઈક રેટ, ગ્રાફિક્સ અને એક અલગ કલેરિટી સાથે જોવાની મજા પડે છે...'

મેદાન પર ખેલાડી આવે એટલે દૂર રહેલી સ્ક્રીનમાં ખાસ એ બધું એટલું વંચાતું નથી હોતું. ટેર-ટેર મૂકેલી સ્ક્રીનમાં ક્યારેય લાઈટિંગના ઈસ્ક્યુ આવે છે. વાત તો બિલકુલ સાચી છે. લાઈવ મેચને સ્ક્રીન પર જોવાનો પણ આનંદ હોય છે. થોડી-થોડી વારે આખું સ્કોરબોર્ડ આવે, રીપ્લાય આવે અને એ પણ ઝૂમ થઈને આવે. હા, જોડેરાતનો ત્રાસ સહન કરવો પડે.

હવે આ બધી મજા પાછળ અનેક એવા કેમેરામેનની મહેનત હોય છે. આગામી સમયમાં આઈપીએલ ટુર્નામેન્ટ ચાલુ થવાની છે. જેમાં હવેમાં લટકતા કેમેરામાંથી વિઝ્યુઅલ જોવાની પણ મજા પડશે. ક્રાઉન્ડ પર બ્રાઉન્ડી પાસે ફરી એક કેમેરા રીમોટવાળા રમકડા પર જાણે ફીટ કર્યો હોય એમ ફરતો હોય છે, જે અગત્યનાં દૃશ્યો ઝડપે છે...

આટલું જોયા-જાણ્યા બાદ ક્યારેક તો સવાલ થયો જ હશે કે આટલા કેમેરાના વિઝ્યુઅલ રેકોર્ડ થતા હોય તો સ્ક્રીન પર એક જ પિક્ચર કેમ અને કેવી રીતે દેખાય છે? કેમેરામેન અને પ્રોન કેમેરા સહિત સ્ક્રીન પર એકથી

વધારે વિઝ્યુઅલ કેમ નથી દેખાતા? આનો જવાબ છે લાઈવ સ્ટ્રિમિંગ ટેકનોલોજી. હા, આ ફેસબુક, ઈન્સ્ટાગ્રામ કે યુટ્યુબ લાઈવ કરતાં તદ્દન અલગ ખેલ છે. વર્લ્ડકપ કે આઈપીએલની ફાઈનલ મેચ હોય તેના આગલા દિવસે એક જે તે ચેનલની આખી ટીમ આવે છે. મેદાનનો સર્વે કરે છે અને પછી શરૂ થાય છે અસલી ટેક સેટઅપ. મેદાનમાં પણ લેપટોપ સામે બેસીને એ જ મેચ જોઈ શકો સ્ક્રીન પર જે નજર સામે જ રમાઈ રહી છે. આની પાછળ જવાબદાર છે લાઈવ સ્ટ્રિમિંગ ટેકનોલોજી. મોબાઈલ કેમેરા અહીં સ્ટ્રિમરનું કામ કરે છે, જ્યારે કેમેરામેન ફીડ (વિઝ્યુઅલને ટેકનિકલ ભાષામાં ફીડ કહેવાય) મોકલે છે. સ્ટ્રિમરનું કામ દરિયામાં ચાલતી સ્ટીમર જેવું હોય છે, જે રીતે કોઈ સ્ટીમર વ્યક્તિ કે વસ્તુને એક કિનારાથી બીજા કિનારે પહોંચાડે છે એમ કેમેરામાંથી ગ્રાઉન્ડની જે તે સાર્ટના વિઝ્યુઅલસ મળે છે. આ વિઝ્યુઅલસ ગ્રાઉન્ડથી થોડે દૂર આવેલા ઓબી (ઓનલાઈન બ્રોડકાસ્ટિંગ) ટ્રકમાં જાય છે અને ત્યાંથી તેને રીલે એટલે કે બ્રોડકાસ્ટ કરવામાં આવે છે. આ જ કારણ છે કે, સ્ટેડિયમમાં રમાતી મેચની ઓવરમાં ૧૦થી ૮ સેકન્ડ પછી તે ટીવી કે મોબાઈલ સ્ક્રીન પર દેખાય છે. વર્લ્ડકપની મેચ વખતે વારંવાર ગૂગલ પિક્સલના ફોનથી વીડિયો કેવા આવે છે એ દેખાડવામાં આવતા હકીકત એ છે કે, એમાં ચોક્કસ સમયે ચોક્કસ શોર્ટ રેકોર્ડ થતા અને પછી ઓવર પૂરી થાય કે ડ્રિફ્ટેક આવવાનો હોય ત્યારે એ શોર્ટ પ્લે થતા. આ માટે એકથી વધારે મોનિટર પર આવા વીડિયો ફિલ્ટર

થતા રહે છે, જે કેમેરાનો બેસ્ટ એંગલ હોય એને પ્લે કરાવવામાં આવે છે. આ ઉપરાંત જે તે કેમેરામેન પણ હેડફોનથી ઓડિયો પ્લેટફોર્મ પર કનેક્ટ હોય છે જેની બીજી લાઈન મિક્સર સાથે કનેક્ટ હોય છે. એટલે મોનિટર સ્ક્રીન પર બેઠેલી વ્યક્તિ જ્યારે ઓર્ડર કરે ત્યારે એ કેમેરામેન સ્ટેન્ડબાય રહે છે. આને લેપિંગ કહેવાય છે. ટીવી સ્ક્રીન પર જે રીતે એડ આવે ત્યારે નીચે નાની પટ્ટી કે સ્કોલ શરૂ થાય એવું કામ મેચમાં જ્યારે કોઈ બેટ્સમેન આવે ત્યારે દેખાય છે. એનો ફોટો અને રેકોર્ડ આવે છે. આ કામ વીડિયો ગ્રાફિક્સ દ્વારા થાય છે જ્યાં સ્ક્રીન એક કેન્વાસ છે અને ગ્રાફિક્સથી સ્ક્રીન કલરફુલ થાય છે. આને લાઈવ વિડિયો ગ્રાફિક્સ પણ કહેવાય છે.

આવી રીતે ટેકનોલોજી સાથે ઘણી કંપની જોડાયેલી હોય છે જેની પાસે આવી લાઈવ ટેકનોલોજીના રાઈટ્સ હોય છે. આ ડેટા સર્વર પર અપલોડ થાય છે, જ્યાંથી તે હજારો/લાખો યુઝર્સ સુધી પહોંચે છે. એ પછી જેટલા ડિવાઈસ પર એ વિઝ્યુઅલસ પ્લે થાય છે એના પરથી એ ડિવાઈસની ગણતરી કરવામાં આવે છે અને પછી તેને સ્ક્રીન પર ડિસ્પ્લે કરવામાં આવે છે. ■

આઉટ ઓફ બોક્સ ટેકનોલોજીની દુનિયામાં જ્યારે માર્કેટની શોધ થઈ એ સમયે એ પ્લાસ્ટિકનું નહીં લાકડાનું બનાવાયું હતું. ૧૯૬૪માં તેનું મોડલ તૈયાર કરવામાં આવ્યું હતું...

સર્જકના સથવારે રમેશ પુરોહિત
feedback@bombaysamachar.com

લીલેરી સીમમાં ટહુકા રોપનાર કવિ હેમન્ત દેસાઈ

ગુજરાતી ગઝલ છઠ્ઠા-સાતમા દાયકામાં પરંપરા મુજબ લખાઈ રહી હતી ત્યારે આપણને કાવ્યના જાણકાર કસબીઓમાં મળ્યા એમાં મુખ્ય નામ હેમન્ત દેસાઈનું છે. કવિ અને બીજાની કવિતાના પોતને ઉજાગર કરનાર વિવેચક તરીકેની પ્રતિષ્ઠા પ્રાપ્ત કરનાર હેમન્ત દેસાઈ ગઝલ, ગીત, ખંડકાવ્ય, સોનેટ વગેરે કાવ્ય પ્રકારોના જાણકાર હતા.

હેમન્તભાઈ ગુલાબભાઈ દેસાઈનો જન્મ વલસાડ જિલ્લાના ગંધાર નામે ગામમાં ૨૭ માર્ચ, ૧૯૩૪માં થયો હતો. ચાર દિવસ પછી એમની ૯૨મી જન્મજયંતી છે. શિક્ષણના ક્ષેત્રે આગવું અને અનન્ય પ્રદાન કરનાર આ કવિનું ૨ ઓક્ટોબર, ૨૦૧૧ના રોજ સત્યોતેર વર્ષની વયે દુઃખદ અવસાન થયું. હેમન્તભાઈનું મૂળ વતન વલસાડ. માધ્યમિક શિક્ષણ વલસાડમાં પૂરું કરીને નવસારીની કોલેજમાં એક વર્ષ અભ્યાસ કરીને અમદાવાદ એમ.એ. પીએચ.ડી થયા હતા. ઈ.સ. ૧૯૬૨થી તેમણે ભાષા-સાહિત્યનું અધ્યાપન કર્યું હતું. કારકિર્દીના અંત સમયે સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીના ગુજરાતી ભવનમાંથી રીડરપદથી નિવૃત્ત થયા હતા.

ઘણાં કવિઓએ હેમન્ત દેસાઈ પાસે પીએચ.ડી કરતા હતા એમાં પ્રદીપ રાવલ, હરેશ તથાગતનો સમાવેશ થાય છે. એમના જમાનામાં જે ગઝલો લખાતી હતી તેનાથી એ વાકેફ હતા અને તે અંગેની સમસ્યાઓની ચર્ચા કરતા રહેવાનું એમને ગમતું.

હેમન્ત દેસાઈ મુશાયરાઓમાં સ્વસ્થતાથી પેશ થતાં અને સફળ થતા કારણ કે એમની પાસે પોતીકો અવાજ હતો.

આ કવિએ પ્રેમ, સ્નેહ અને મહોબતનાં ગીતો અને ગઝલો આપ્યાં છે. તેમના પહેલા કાવ્યસંગ્રહ 'ઈગિત'માં છંદોબદ્ધ કાવ્યો, ગીતો સહિત કુલ ૧૨ ગઝલો છે. કોઈએ એક ગઝલ ગુલબંકી છંદમાં હોવાનું નોંધ્યું છે. આ સંગ્રહ ૧૯૬૧માં આવ્યો હતો. આ પછી ૧૯૭૫માં 'મહેક નજરોની, ગહેક સપનોની' સંગ્રહમાં ૪૪ ગઝલ હતી. ત્યાર પછી 'સોનલમુખ' ૧૯૭૬માં આવે છે જ્યારે 'વરદાન ફૂલનું' ૧૯૮૫માં તથા 'સહજતયા' ૨૦૦૧માં આવે છે. આ બંને તેમના સ્વતંત્ર ગઝલ સંગ્રહો છે. ઈ.સ. ૧૯૫૩થી તેમણે

કાવ્યો લખવાની શરૂઆત કરી ત્યારે છંદોબદ્ધ કૃતિઓ તરફ તેમની સર્જનગતિ રહી હતી. હેમન્ત દેસાઈને ૧૯૫૮માં કુમારચન્દ્રક પ્રાપ્ત થયો હતો. ધીરે ધીરે છંદોબદ્ધ કાવ્યોને બદલે ગીત અને ગઝલ તરફનું વલણ વધ્યું હતું. આ અંગેની સ્પષ્ટતા કરતા કવિએ કહ્યું છે કે:

જે હતો ને છું તે પરખાયો ગઝલમાં
હું મને પણ કેંક સમજાયો ગઝલમાં
કાવ્યયાત્રાના અનેક મુકામ પર પોતાની આગવી છાપ અંકિત કરતા કરતા એમણે સંપાદન વિવેચન અને સંશોધનની કામગીરી ચાલુ રાખી હતી. 'સુદામાચરિત' ગુજરાતી કવિતાયન ૧૯૮૭,

લીલેરી સીમમાં રોપાયા ટહુકા', 'ફૂણાં સમણાં, સૂની ડાળ' તેમનાં સંપાદિત પુસ્તકો છે.

એમણે 'ગુજરાતી ખંડકાવ્ય: સ્વરૂપ, સિદ્ધિ અને વિસ્તાર', 'અર્વાચીન કવિતામાં પ્રકૃતિ નિરૂપણ', 'કવિતાની સમજ', 'કાવ્યસંગતિ', 'કવિતાનો રસસ્વાદ', 'તરંગ' અને 'કલ્પના' 'કાવ્યસમ્મન', 'કાવ્ય ઘટના', 'કાવ્યસંભવ', વગેરે ગ્રંથો એમણે આપીને ગુજરાતી કવિતા સાહિત્યને સમૃદ્ધ કર્યું છે.

પરંપરાગત ગઝલના મુખ્ય પ્રવાહમાં ભળીને પ્રેમને મુખ્ય વિષય બનાવીને ગઝલો કહી છે. આમ તેમની ગઝલમાં પ્રણય, પ્રકૃતિ, જીવન ફિલસૂફી, પુમારી, પુદારી, પ્રિયતમાના વખાણ અને વિરહના સુરાપાના ભાવો એમની ગઝલમાં વિનાઆયાસ આવ્યા છે.

કવિ, વિવેચક, સંશોધક અને સંપાદક તરીકેની ૩૫ વર્ષની શિક્ષણ અને કાવ્યની તપસ્યાના પરિણામે તેઓને ૧૯૫૮માં કુમારચન્દ્રક, ૧૯૮૭નો અખિલ ભારતીય કલાપી એવોર્ડ, ૧૯૮૨નો શ્રી રમણલાલ જોષી પારિતોષિક, 'કવિતાની સમજ'ને ગુજરાત સરકારનું પ્રથમ પારિતોષિક, ૧૯૮૨માં 'શબ્દાશ્રય'ને ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદનું રમણલાલ જોષી વિવેચન પારિતોષિક અને અ. ક. ત્રિવેદી સુવર્ણચંદ્રદ આદિ પુરસ્કાર એનાયત થયા હતા.

હેમન્તભાઈ જ્યાં જ્યાં રહ્યા છે ત્યાં ત્યાં મિત્રોની મહેફિલો અને કાવ્યની મર્મસ્પર્શી ચર્ચાનો માહોલ સર્જ્યો હતો. કવિ રાજેન્દ્ર શાહ અને કવિ જયંત પાઠક જેવા મિત્રોના સંસર્ગમાં કવિતામાં નોંધપાત્ર ખેડાણ કર્યું.

કવિ હરીન્દ્ર દવે સંપાદિત 'મધુવન' સંગ્રહમાં હેમન્તભાઈની ચાર ગઝલો લેવામાં આવી હતી તેમાંની એક બે ગઝલોને માણીએ: આ રૂપ અને રંગના વહાલ મેલ, મન!
જોયું ઘણું જોયા તણા બયાલ મેલ, મન!
જો રંગની જ હોય મઝા તો બીજા નથી?
હોરી ગઈ વીટી હવે ગુલાલ મેલ, મન

શિલ્પિ પર આભ ને ઘરતીનું આભાસી મિલન જોવું
હકીકતથી કંઈ જુદું જ જવાતું જીવન જોવું
નજરથી એ જ મોટી થાપ કે ભોળું વદન જોવું

અને સાકાર થાતું જિન્દગીનું ત્યાં સ્વપ્ન જોવું
અહીં પુદ હું જ બદલાઉં કદી બદલાય ના દુનિયા
રદીક જેવા જગતનાં કાફિયા જેવું જીવન જોવું

ચરણ રુકે ત્યાં સ્વાગત ઝીલતાં દુનિયામાં ફૂલ્ય કરવાનું
પોતાના ઘરમાં જાણે મહેમાન હોવું - માણસ હોવું
સરસ બાજુ મળી હોવા છતાં હું હાર પામું છું
અને હાથ પછીથી એ રમતનો સાર પામું છું
તમારું રૂપ તો બહાનું બન્યું છે ફક્ત મહોબતનું
બહુ સદ્ભાવ્ય છે કે દિલ હું પુશ્કોદાર પામું છું
છો કેટલાં સહુણાં મધુરાં સ્વભાવના
ટહુકો છો તમે તો હું હૃદયની ગહેક છું

વાતાવરણના કેફથી જ મૌન છું, વળી -
મારા જવાબ તે જ તમારા સવાલ છે
કબૂલું છું પ્રણયમાં એક મોટી ભૂલ થઈ ગઈ કે
તમે મારા તરફ જોયું ને મારાથી હસાયું ના
થયું તો એવું થયું છે કે કે ઈલાજ નથી
નભે છે જિન્દગી ફૂલોની સારવાર પર

આભની આછી ઉદાસી ક્યાં જશે?
સાંજ પડવા પર બધો આધાર છે.

મારા જવાની સાંજ તને યાદ તો હશે
આંગણનો લીમડો એ ગઝલ ગૂંજતો હશે

તમારે રૂસણાં લેવાં હશે; તો તે ય લઈ લેજો
તમે રાધા થયો ત્યારે અમેયે કહાન થઈ જાશું

અશ્રુ બનીને આંખથી ટપકી રહ્યાં હતાં,
જે વેણ મેં અજાણે તમોને કહ્યા હતા.

સુખનો આશુ પટેલ
પાસવર્ડ feedback@bombaysamachar.com

આપણે આજુબાજુની વ્યક્તિઓ વિશે પણ વિચારવું જોઈએ...

થોડા સમય અગાઉ ગુજરાતના પ્રવાસ વખતે એક પરિચિત યુવાનને મળવાનું થયું. તે પત્ની સાથે મળવા આવ્યો હતો. એ દરમિયાન તેણે બે વખત પોતાના મોંમાં ગુટખા નાખ્યા. તેના દાંત સડી ચૂક્યા હતા. એ જોઈને તેને કહ્યું કે 'તારે ગુટખા ખાવાનું બંધ કરવું જોઈએ નહીં તો ભવિષ્યમાં બહુ હેરાન થવું પડશે.'

એ જ વખતે તે યુવાનની પત્નીએ વ્યથિત સ્વરે મને વિનંતી કરી કે 'તમે આમને સમજાવો કે ગુટખા ખાવાનું બંધ કરો. થોડા મહિનાઓ અગાઉ જ તેમના પિતરાઈ ભાઈનું ગુટખાના વ્યસનને કારણે મૃત્યુ થયું. તેને કેન્સર થયું હતું અને તેની સારવાર પાછળ બેકામ પૈસા ખર્ચવા છતાં તે બચી શક્યો નહીં. અમારા ઘરમાં બધાને આમની પણ બહુ ચિંતા થાય છે, પણ તે કોઈનું સાંભળતા નથી.'

આ સાંભળીને પેલા યુવાને હસતાંહસતાં કહ્યું કે 'હું તો વર્ષોથી ગુટખા ખાઉં છું. મને કોઈ તકલીફ થઈ નથી. ઊલટું, મેં ઘરના દબાણથી બે વાર ગુટખા છોડવાની કોશિશ કરી ત્યારે મને બ્લડ પ્રેશરનો પ્રોબ્લેમ થયો હતો. મારા જે મિત્રોએ ગુટખા છોડી દીધા તેમને પછી કેન્સર થયું. મારા પિતરાઈ ભાઈ પણ ગુટખા છોડ્યા પછી જ કેન્સરમાં મૃત્યુ પામ્યો.'

મને તેના પર દયા પણ ઊપજી અને તેના પર હસવું પણ આવ્યું. મેં તેને કહ્યું કે 'ગુટખા છોડવાને કારણે નહીં, પણ વર્ષોથી ગુટખા ખાવાને કારણે તેને કેન્સર થયું હોય છે.'

તે યુવાને દલીલ કરી કે 'તો તો ગુટખા ખાતા હોય એ બધાને કેન્સર થાય ને! બધા માણસોનાં શરીર અલગઅલગ હોય. મારા એ દૂરના કાકાને કોઈ જ વ્યસન નહોતું છતાં તેમને કેન્સર થયું હતું, જ્યારે અમારા ઘણા વડીલોએ આખી જિંદગી તમાકુ ખાધું

છતાં તેમને કોઈ તકલીફ ન થઈ!'

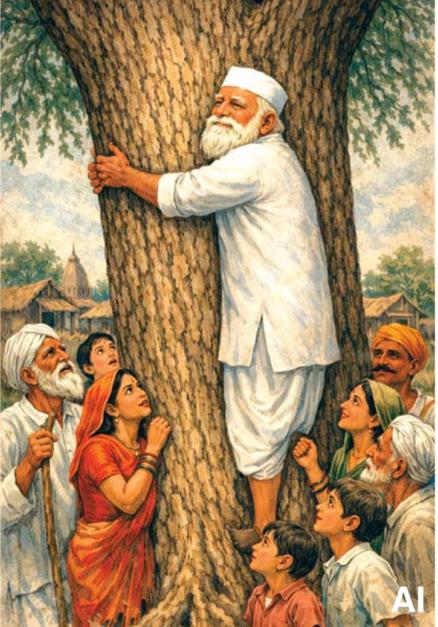
મેં તેને સમજાવવાની કોશિશ કરી જોઈ કે તમાકુ ન ખાતા હોય તેમને બીજાં કારણોસર કેન્સર થઈ શકે, પણ તમાકુ ખાતા હોય તેમને કેન્સર થવાની શક્યતા તો ખૂબ જ વધી જાય.'

જવાબમાં પેલો કહે : 'અમારા પર કેટલું ટેન્શન છે એની તમને ખબર નથી! તમારા પર આટલું ટેન્શન હોય તો તમને પણ વ્યસન થઈ જાય! અને એક વાર વ્યસન લાગે પછી એ છોડવાનું સહેલું નથી. હું હવે વ્યસન છોડી શકું એમ નથી. નાનો હતો ત્યારથી આ વ્યસન થઈ ગયું છે અને સાચું કહું તો કોરોનાના સમયમાં મને આર્થિક ફટકો પડ્યો એ પછી એના આધારે જ ટકી શક્યો છું. બાકી મેં આત્મહત્યા કરી લીધી હોત.'

મેં તે યુવાનને ગઈ સદીના મહાન સમાજસેવક રવિશંકર મહારાજના જીવનનો એક કિસ્સો કહ્યો... રવિશંકર મહારાજ ગુજરાતના જુદાજુદા વિસ્તારોમાં ફરતા રહેતા અને કુરિયાજો, વ્યસનો તથા અંધશ્રદ્ધાગ્રસ્ત લોકોને એ બદીઓમાંથી બહાર લાવવાની કોશિશ કરતા રહેતા. એક વાર તે એક ગામમાં ગયા. નાનકડી સભા ભરીને લોકોને સમજાવવા લાગ્યા કે 'વ્યસન તમારા જીવનને બહુ મોટું નુકસાન પહોંચાડે છે. તમારે વ્યસનો છોડી દેવા જોઈએ.'

રવિશંકર મહારાજની વાત સાંભળીને ગામલોકો ગલ્લાંતલ્લાં કરવા માંડ્યાં. બધાએ વ્યસન ન છોડવા માટે જાતજાતનાં બહાનાં આગળ ધર્યાં. જો કે એ બધાનો સૂર એક જ હતો કે આ વ્યસન અમને એવું વળગ્યું છે કે લાખ કોશિશ કરવા છતાં એ અમને છોડતું જ નથી...!

રવિશંકર મહારાજ એ વખતે એક ફળિયામાં બેઠા હતા. એ ફળિયાના છેડે ઘર હતું. એ ઘરની બહાર ઓસરી હતી અને એ ઓસરીના બંને છેડે વૃક્ષના ઘડમાંથી બનાવેલા લાકડાના થાંભલાથી

ટકો ઊભો કરાયો હતો. તેઓ અચાનક ઊભા થઈ ગયા અને દોડીને એક થાંભલા પાસે જઈને એને વળગી પડ્યા. ગામ લોકોને કંઈ સમજાયું નહીં. તેમને બહુ નવાઈ લાગી,

પરંતુ તેમને વધુ નવાઈ ત્યારે લાગી જ્યારે રવિશંકર મહારાજ મોટા સાદે ભૂમો પાડવા લાગ્યા કે 'મને કોઈ આ થાંભલાથી છોડાવો. આ થાંભલાએ મને પકડી લીધો છે અને મને છોડતો નથી!'

બધા આશ્ચર્યચકિત થઈ ગયા. તેમણે કહ્યું, 'અરે, મહારાજ! થાંભલાએ તમને ક્યાં પકડ્યા છે? તમે એ થાંભલાને પકડ્યો છે. તમે થાંભલો છોડી દો એટલે તમે છૂટા જ છો!'

રવિશંકર મહારાજે થાંભલાને છોડતા કહ્યું, 'હું પણ તમને એ જ સમજાવવા માગું છું. વ્યસને તમને નથી પકડ્યા, તમે વ્યસનને પકડ્યું છે. વ્યસન તમને નથી છોડતું એવું નથી, તમે પુદ વ્યસનને નથી છોડતા!'

રવિશંકર મહારાજની વાત ગામ લોકોને સમજાઈ અને મોટા ભાગના ગામલોકોએ ત્યારે ને ત્યારે વ્યસન છોડવાની પ્રતિજ્ઞા લીધી.

આ કિસ્સો સાંભળીને પેલો ગુટખાગ્રસ્ત યુવાન હસ્યો : 'વાત તો સાચી છે, પણ મને આ વ્યસનથી સાહકોલોજીકલ સપોર્ટ મળે છે એટલે હું આ વ્યસન છોડવાનો વિચાર પણ કરી શકતો નથી.'

આવા યુવાનોને જોઈ ત્યારે તેમનાથી વધુ દયા તેમના કુટુંબના સભ્યોની આવે છે. આવા લોકો પોતાના વ્યસનને પોતાના જીવનથી અને પોતાના કુટુંબથી પણ વધુ મહત્વ આપે છે. અને પછી કેન્સરનો ભોગ બને ત્યારે તેમના કુટુંબ માટે દુઃખના પાસવર્ડ સમા બની જાય છે.

દરેક માણસે પોતાની આજુબાજુની વ્યક્તિઓ વિશે વિચારીને જીવવું જોઈએ. પોતાની આજુબાજુની વ્યક્તિઓને સુખ ન આપી શકીએ તો વાંધો નહીં, પણ દુઃખ તો ન જ પહોંચાડવું જોઈએ.

મિજાજ સંજય છેલ
મસ્તી feedback@bombaysamachar.com

વાસી 'કવિતા દિવસ' મુબારક : કટાક્ષથી કવિપત્રો સુધી....

ગઝલ ને પઝલમાં બહુ ઉલ્લઝવું નહીં. (છેલવાણી)
આપણા દેશમાં કવિ કે લેખકને 'ગરીબ' કહેવા અથવા 'ગરીબ' સમજવાની એક જાતની વણલખી સાર્વજનિક ટેવ છે. કહેવાય છે કે મા લક્ષ્મી અને મા સરસ્વતી વચ્ચે વેર છે માટે મા સરસ્વતીના પુત્રો પર મા લક્ષ્મી ક્રૂપા નથી કરતી. કદાચ એટલે જ મોટાભાગના લેખકો, કવિઓ, પૈસાવાળાઓની સરખામણીમાં કડકા, વંચિત ને સુખ સાક્ષી વિનાના હોય છે.

જોકે આ દેશમાં હજુ સુધી એવી સુવિધા નથી કે તમે પૈસાવાળાઓને તમે 'મૂર્ખ' કહી શકો! આપણે ત્યાં કવિ-લેખકને ભિંદાસ 'ગરીબ' કહેવાનો રિવાજ છે પણ શેઠિયાઓને 'મૂર્ખ' કહેવાનો રિવાજ નથી.

આ શબ્દો છે હિંદીના વ્યંગકાર શરદ જોશીના...આ હમણાં એટલે યાદ આવ્યું કે ગઝકાલે જ 'વિશ્વ કવિતા દિવસ' ઉજવાય ગયો. જો કે આમ તો કવિતાઓ માટે કંઈ કોઈ એક દિવસ જ થોડો હોય? કવિતાઓ તો રોજ લખાતી કે ઉજવાતી હોય છેને? (આ જ્ઞાન અમને હમણાં જ 'મહિલા દિવસ' પર લાધ્યું જ્યારે ઘણી મહિલાઓએ કહ્યું કે દરરોજ 'મહિલા દિવસ' જ હોય છે...કે હોવો જોઈએ!)

જોકે જીવનમાં કવિતા ક્યાં નથી? રસ્તો કોસ કરતી કોઇ યુવતીની અલ્લહ અદાથી લઇને માના હાલરડાંમાં કવિતા છે. કોઇ બેકાર પુરુષ, શહેરની સડક પર દિશાહીન ભટકતો હોય ત્યારે એના એક એક નિસાસામાં કવિતા છે.

સિગરેટના પહેલા કશમાં કે શરાબના આખરી જામના છેલ્લી બુંદમાં કવિતા છે. લોકડાઉનમાં માઇલો સુધી હાઇ-વે પર ચાલતી ભૂખી ભીડમાં કવિતા છે. એકલી વ્યક્તિના ઘરે અચાનક વાગતી ડોરબેલમાં કવિતા છે. સંસદમાં શોરગુલના ખેલમાં કવિતા છે. કવિતા - કુરુક્ષેત્રની ગીતામાં છે. કવિતા-દંગામાં મરેલા માણસની લાવારિસ ચિતામાં છે. કવિતા- અત્રત્રસવર ફેલાયેલું ચિત્ર છે.

આજકાલ ભારતમાં કવિતાઓનો હોલસેલ યુગ ચાલે છે. ફેસબુક,

ટ્વિટર (નવું નામ X) જેવા સોશ્યલ મીડિયામાં જેને જુઓ તેની પાસે એક કવિતા રેડી પડી છે.

ગઝલો ને ગીતો કિંવતલના માપે લખાઇ રહ્યાં છે. અગાઉ 'ચાણક્ય'ના નામે જાતજાતનાં સુવાક્યો માર્કેટમાં ફરતાં, હવે 'ગુલઝાર' કે 'વાલિબ'ના નામે કોઇપણ ગમે તેવાં કાવ્યો ઠપકારી નાખે છે.

જર્મન મહાકવિ રિલ્કેને ૧૯૦૨માં ૧૯ વરસના યુવાકવિ ફ્રાંઝ કાપુસોએ પોતાની કવિતાઓ વાંચવા મોકલેલી ને 'કવિ તરીકે આગળ આવવા શું કરવું?'- એની સલાહ માગેલી. ત્યારે રિલ્કેએ તેને ૧૦ પત્ર લખેલાં, જે પછી 'લેટર્સ ટુ યંગ પોએટ' નામના પુસ્તક દ્વારા જગવિખ્યાત થયેલા, જેને આજે લેડી ગાગા જેવી સિંગર પણ વારંવાર ટકે છે અને હા, પહેલાં તો રિલ્કેએ યુવાકવિને 'પે મલા-પેમલી'ની ચોકણી ચિંબાવલી રોમેન્ટિક કવિતાઓથી દૂર રહેવા ખાસ ચેતવેલો!

ઈન્દરવલઃ નાનો સિતમગર- જ્યારે મોટા કેરો ભય આવે ને ત્યારે દિલથી માને કે પોતે છે, સ્વતંત્રતાનો પૂજક! (ઓડેન)

યુવાકવિને લખેલ પત્રોમાં રિલ્કે કહે છે:

તારા અંતરમાં ઊંડો જા ને પોતાના અસ્તિત્વને શોધ. ત્યાં જ કવિતા અને જીવનનું ઝરણું છે... એનાથી વિશેષ મારી પાસે કોઈ સલાહ નથી. કવિ માટે એકલતાથી મોટી કોઈ મૂડી નથી. એ એકાંતને સાચવ ને એમાં કુબીને તારી અંદરની વેદનામાંથી જે બહાર આવશે, પછી એ કવિતા વિશે તારે કોઈને પૂછવું નહીં પડે કે કવિતા સારી છે કે ખરાબ છે.

કવિ રિલ્કેનો ફ્રાંઝ સાથેનો પત્રવ્યવહાર મૃત્યુ લગી એટલે કે ૧૯૦૨થી ૧૯૦૮ સુધી ચાલતા રહ્યો. પેલો યુવાકવિ ફ્રાંઝ પોતે કંઈ મોટો કવિ ના બની શક્યો, પણ રિલ્કેના મોત બાદ એના પત્રોનું પુસ્તક, ૧૯૨૮માં પ્રગટ કરીને કવિ રિલ્કે સાથે, સાહિત્યજગતમાં અમર જરૂર થઇ ગયો. આ છે કવિના શબ્દોની તાકાત. ચલો, ફરી જોઈએ શરદ જોશીના નિબંધ 'કવિતાએ ઓર

કારખાને'ના વ્યંગને, જેમાં 'વેપારી અને કવિ'ની બડી નટખટ તુલના કરી છે:

'જેમ જરૂરિયાત પૂરતા પૈસા કવિ-લેખકો પાસે હોય છે, તેમ સ્વાર્થ પૂરતી બુદ્ધિ શેઠિયાઓ પાસે પણ હોય છે. આઝાદી પછી કવિ-લેખકોએ પુસ્તકો લખ્યા, સંપાદન કર્યું અને બીજા બાજુ લક્ષ્મીજીનાં સંતાનોએ ધંધા શરૂ કર્યા, કારખાનાંઓ ઊભા કર્યાં. મોટાભાગના લેખકો, કવિઓની અંદરની સાચી અનુભૂતિ કે લાગણી ઓછી હતી એટલે એમનાં પુસ્તકો મોંઘાં તો થયાં, પણ જોઈએ એટલા વેંચાયા નહીં. એમને ખ્યાતિ મળી, પરંતુ પ્રકાશકે એમનું શોષણ પણ કર્યું.

પછી લેખકો, કવિઓ સત્તાના ખોળામાં જઈને બેસી ગયા અને સરકારી લાઈબ્રેરીમાં પોતાનું પુસ્તક મૂકવા, સરકારી ઇનામો કે યુનિવર્સિટીમાં ફેલોશિપ વગેરે લેવાનાં આહુડિયા રચવા માંડ્યા. ત્યાં સુધી કે નવું લખવા માટે પણ એમને સરકારી મદદની જરૂર પડવા લાગી. બરાબર એ જ વખતે ઓછી બુદ્ધિને લીધે મા લક્ષ્મીના પુત્રોના કારખાનાઓ ફેલ થવા લાગ્યા, મિલો બંધ પડવા માંડી. મતલબ કે કવિતા સંપાદનના જેવી જ દયનીય હાલત, હવે કારખાનાઓની પણ થવા માંડી.

એટલે હવે લેખકો, કવિઓની ગરીબીની વાત સ્વીકાર કરતી વખતે મને શેઠ લોકોને મૂર્ખ કહેવાની પણ મંજૂરી આપો! આઝાદી પછી એકબાજુ અમુકને કવિ, લેખક બનવાનો ચસ્કો લાગ્યો અને બીજા તરફ એ શેઠિયાઓ જે પેઢીઓથી વ્યાજ પર વ્યાજ ચઢાવી અને મકાનો બનાવીને ભોંટી આપી ભાડા પાઈને આખસુ જીવન જીવતા હતા. પણ આ દેશમાં રિવાજ એવો કે લેખકને 'ગરીબ' કહી શકો, પણ શેઠિયાને નહીં!

એક કવિતા સંપાદનના ફલોપ થવાથી દેશનું એટલું નુકસાન નહીં થાય, જેટલું એક કારખાનું નિષ્ફળ જવાથી થાય છે! પણ શું કરીએ? લક્ષ્મીના પુત્રોને 'મૂર્ખ' કહેવાની સગવડ જ નથી, આ દેશમાં!

રિલ્કેના ગંભીર પત્રો કે શરદ જોશીની હળવી મજાક બાજુએ મૂકીએ પણ સૌને 'વાસી કવિતા દિવસ' મુબારક. તમારાં કાલિલ કમીના જીવનમાં, તમારી અંદરનો કવિ જીવતો રહે બસ એટલું કરજો.

એન્ડ ટાઇટલ્સ: આદમ: એક કવિતા સંભળાવું? ઇલ: આ નહીં બીજી કોઈ... ■

કલોઝ અપ ભરત ઘેલાણી
feedback@bombaysamachar.com

હસતાં હુઆ એક નૂરાની ચહેરા...

જેની પાછળ છૂપાયેલી હોય છે કેવી કેવી અસહ્ય આધિ- વ્યાધિ? એનો યથાર્થ ચિતાર આપતો શાબ્દિક એક્સ-રે...

કોઈ એક પરગત ખેલાડી એની કરિયરમાં અવલ સ્થાને પહોંચવાના સહી માર્ગે હોય અને ત્યાં અચાનક એને કોઈ એવી ઈજા થાય છે કે એણે એ સ્પોર્ટ્સ- એ ગેમ છોડવી પડે થોડા મહિના માટે- એકાદ વર્ષ માટે ને કદાચ હંમેશાને માટે એની તીવ્ર અનિચ્છા છતાં ત્યારે એ વખતે એક ખેલાડીની વેદના સમજી શકાય છે... ખેલજગતમાં અનેક સિદ્ધિ- પ્રસિદ્ધ મેળવનારા ખેલાડીની અફલાતૂન કરિયર પર આમ અચાનક પૂર્ણવિરામ મુકાઈ જતું હોય છે. આને આપણે 'પ્રોફેશનલ હઝાર્ડ' કહીએ છીએ, પણ ક્યારેક વિભિન્ન ક્ષેત્રની જાણીતી વ્યક્તિઓ-સેલિબ્રિટીસનેય કોઈ અણધાર્યા કારણસર પોતાના પ્રોફેશન વ્યવસાય છોડવો પડે છે.

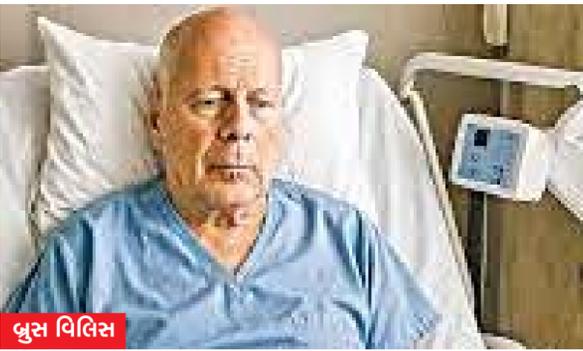
આનું બહુ જાણીતું અને તાજું ઉદાહરણ છે હોલિવૂડનો કિંગ્ઝ કલાકાર બ્રુસ વિલિસ... અનેક સુપરહીટ ફિલ્મોનો આ ૭૧ વર્ષીય અદાકાર અત્યાર સુધી રૂપેરી પદ્મ પર સક્રિય રહીને બોક્સ ઓફિસના રેકોર્ડ્સ તોડી રહ્યો હતો. બ્રુસે અનેક ટેલિવિઝન શો ઉપરાંત આજ સુધીમાં ૧૨૪ જેટલી ફિલ્મ કરી છે અને એની આ ચાર-પાંચ ફિલ્મ રિલીઝની તૈયારીમાં હતી ત્યાં અચાનક એની ધૂંધાધાર કેરિયર પણ બ્રેક લાગી ગઈ, કારણ કે એ 'અફેસિયા' (APHASIA) નામની બીમારીની અડકેટમાં આવી ગયો હતો. આ સુપર હીરોની જિંદગીમાં એક એવો વિલન પ્રવેશી ગયો છે કે 'એક્શન હીરો' તરીકે પંકાયેલો આ હીરો આજે ત્રણેક વર્ષથી તદ્દન નિષ્ક્રિય થઈ ગયો છે..

'અફેસિયા' (APHASIA) નામની આ એક એવી મગજની વિકૃતિ છે કે જેમાં એનો ભોગ બનતી વ્યક્તિની વાતચીત તેમજ લખવા-વાંચવાની ક્ષમતાને સારી એવી શક્તિ પહોંચે છે. લખવા શબ્દો એ બરાબર સમજી ન શકે-બોલવામાં એને ઠીકથી રજૂ ન કરી શકે એ જે વ્યક્ત કરવા ઈચ્છે એ એવું અસ્પષ્ટ હોય કે સામેવાળા સમજી ન શકે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો એની સંદેશવ્યવહારની શક્તિ ખોરવાઈ જાય છે. 'વાચાધાત' તરીકે પણ ઓળખાતી મગજની આવી વિકૃતિમાં અમેરિકન એક્ટર બ્રુસ વિલિસ એવો સપડાયો છે કે 'હાઈ હાઈ' ફિલ્મ સિરીઝને લીધે વિખ્યાત થઈ ગયેલા આ મદાના હીરોએ ફિલ્મ કેરિયરમાંથી કમને- કટાણે નિવૃત્તિ લેવી પડી છે. પોતે સંવાદ બરાબર વાંચી ન શકે- ચહેરાના હાલવાવ સાથે તાલમેળ કરી એને યથાર્થ સ્ક્રીન પર પેશ ન કરી શકે તો એવા અભિનયનો કોઈ અર્થ રહેતો નહોતો. તમે આવા બહુકા અદાકારની આજની સાવ અસહાય અવસ્થાની વીડિયો ક્લિપ 'યુટ્યૂબ' પર જોશો તો તમે પણ વિચલીત થઈ જશો....

આમ અચાનક આ રીતે કોઈની સક્રિય કેરિયર ખોરવી નાખે એવી આ અટપટી બીમારી 'અફેસિયા' વિશે અમદાવાદના સુપ્રસિદ્ધ સાઈકોલોજિસ્ટ ડૉ. પ્રશાંત ભીમાણી કહે છે : 'આપણી વાત વ્યક્ત કરતી વખતે -બોલતી વખતે ભાષાની જે ન ધારેલી ગરબડ સર્જાય એને 'અફેસિયા' કે 'અફેસિયા' કહે છે. તબીબી દ્રષ્ટિએ તો એના અનેક પ્રકાર છે, પરંતુ સમજવામાં સરળ રહે એ માટે એનું આ રીતે વર્ગીકરણ કરી શકાય. એક આ વિકારથી ગ્રસ્ત વ્યક્તિ લાંબું લાંબું બોલ્યા જ કરે, જેનો કોઈ ચોક્કસ અર્થ ન નીકળે. એની એ ભાષાકીય અભિવ્યક્તિ અર્થહીન હોય (Fluent Aphasia). બીજા પ્રકારમાં દરદી બહુ ટૂંકુ બોલે. વાક્યને બદલે શબ્દથી કામ ચલાવે કે સાવ અધૂરું બોલે જેમકે એને કહેવું હોય કે 'હું બહાર જાઉં છું' તો એ વાત તોડીને આમ કહેશે: 'હું' . 'બહાર' (Nonfluent Aphasia). આવી વાણી વિકૃતિના બીજા કેટલાક પ્રકારમાં એમની વાત - વાણી એવી વેર-વિખેર થઈ ગઈ હોય કે પોતે જાણતો હોવા છતાં દરદી પોતાની વાત બોલીને સમજાવી નથી શકતો. એક પ્રકાર તો એવો વિચિત્ર છે કે અફેસિયાગ્રસ્ત વ્યક્તિ ઈચ્છા ન હોવા છતાં એ સતત અપશબ્દો-ગાળા બોલ્યાં જ કરે..!'

આવી તકલીફ થવાનું કારણ કોઈ પણ કારણસર મગજને ઈજા પહોંચી હોય કે પછી મગજમાં રક્તભ્રમણ અટકી ગયું હોય કે પછી અન્ય કોઈ કારણસર સ્ટ્રોક પશ્ચાત્તનો હુમલો થાય તો 'અફેસિયા'ની વિકૃતિ સર્જાઈ શકે. આવી વ્યાધિવાળાની માનસિક તેમજ તબીબી સારવાર કરવી પડે, જે બહુ લાંબી ચાલે છે.

પખાલિયા પહેલાં- ૨૮ ફેબ્રુઆરીના 'રેર ડિસીઝ ડે' વખતે અનેક અજાણ્યાં જલદી ન જોવાં મળે એવાં કેટલાક દુર્લભ રોગની વિગતો બહાર આવી છે .

બ્રુસ વિલિસ

જીવનના ઉત્તરાર્ધ -વૃદ્ધાવસ્થા દરમિયાન માણસને કુદરતી રીતે જ પાર્કિન્સન કે અલ્ઝાઈમર જેવી વ્યાધિ વળગે છે, પણ અમેરિકન હીરો બ્રુસ વિલિસને એ વળગેલા 'અફેસિયા' જેવી એક અન્ય વ્યાધિ 'ઓનોમેટોમેનિયા' છે. કાબેલ અદાકાર નસિરુદ્દીન શાહે પણ સ્વીકાર્યું છે કે એને 'ઓનોમેટોમેનિયા' પજવે છે..

આ 'ઓનોમેટોમેનિયા' એટલે એક એવી માનસિક અવસ્થા, જેનાથી ગ્રસ્ત વ્યક્તિ જાણતાં - અજાણતાં એકના એક શબ્દો કે વાક્યો કે ગીતની કડી કે પોતાના મનપસંદ સંવાદ સુધ્ધાં અર્થહીન બોલ્યાં કરે- ગણગણાવ્યાં કરે. આ અવસ્થા વિશે નસિરુદ્દીન કહે છે કે મને ખુદને ખબર હોતી નથી કે હું શું અને શા માટે આવી હરકત દિવસ તો ઠીક, રાતનાય ઊંઘમાં કરતો રહું છું. !

નિષ્પણાત મનોચિકિત્સકો આવા એકધારા બહાડાટનું અર્થઘટન આ રીતે કરે છે : 'કોઈ પણ કારણસર મનમાં પેસી ગયેલાં શબ્દ-સંવાદ વારંવાર બોલવાની કુટેવ દૂર કરવા અસરગ્રસ્તને માનસચિકિત્સકની સારવાર આપવી પડે. મનમાં અજાણે ધરબાયેલી કોઈ વાતને લીધે આવું થઈ શકે. એ કારણ શોધીને આવા બહાડાટને શાંત પાડી શકાય.'

આ સદીના મહાનાયક એવા અમિતાભ બચ્ચનને કારણે જે બીમારી વિશે આજે સામાન્ય લોકો પણ પરિચિત થઈ ગયા છે એ છે : 'માયસ્થેનિયા ગ્રેવિસ'. આ એક એવી ન્યુરોમસ્ક્યુલર વ્યાધિ છે, જેમાં શરીરના ચેતાતંતુ અને સ્નાયુ વચ્ચેનો સંપર્ક તૂટી જાય છે. પરિણામે યાનો કપ કે પાણીનો ત્રાસ સુધ્ધાં ઊંચકી ન શકાય કે પછી આંખના પલકારા પણ મારવા અશક્ય બની જાય. અમિતજીને તો ઘણી વાર પોતાના શર્ટના બટન પણ બીડવામાં તકલીફ થતી..

બીજી તરફ, એક સાથી પાંચ-સાત વિલનને એકલે હાથે ફટકારતા સલમાન 'ભાઈ' દાંત અને જડબામાં અચાનક થતા તીવ્ર દુખાવાથી ત્રાહિમામ પોકારી ગયા હતા. તબીબી ભાષામાં 'ટ્રાઈજેનિમલ ન્યુરાલ્જિયા' તરીકે ઓળખાતી આ 'સ્પુસાઈડલ ડિસીઝ' માં એની યાતના એવી આકરી હોય છે કે એનાથી ગ્રસ્ત વ્યક્તિની આપવાત કરવાની પ્રબળ ઈચ્છા થઈ જાય છે. દેશમાં એની સારવારથી ખાસ ફાયદો ન થવાથી સલમાને અમેરિકા જઈને એની સર્જરી કરાવી પછી એ બીમારીમાંથી એને થોડીક રાહત મળી હતી.

આમ તો 'ડિમેન્શિયા' પણ 'અલ્ઝાઈમર' જેવી જ વૃદ્ધાવસ્થા વખતે વળગતી બિમારી છે. રિશી કપૂરના અવસાન પછી રણધીર કપૂરને 'ડિમેન્શિયા'ની વ્યાધિ લાગુ પડી ગઈ છે. એ વારંવાર ભૂલી જાય છે કે નાના ભાઈ રિશીનું અવસાન થયું છે. રણધીર કપૂર ભત્રીજા રણબીરને ઘણી વાર કહે છે કે : 'તારા ડેડી ક્યાં છે. એને ફોન લગાડ -મારે વાત કરવી છે!'

અહીં 'ડિમેન્શિયા' તથા 'અફેસિયા' વચ્ચેનો એ ભેદ છે કે 'અફેસિયા' એ બોલતી વખતે થતી અભિવ્યક્તિની ગરબ છે. બીજી તરફ, 'ડિમેન્શિયા' એ સ્મૃતિભંજની અવસ્થા છે. વધતી જતી ઉંમરે મગજના કોષોના ઘસારાને લીધે યાદ ન રહેવાની પરિસ્થિતિ સર્જાય છે. મગજના આ બન્ને વિકારની સારવાર લાંબી ચાલે, છતાં એમાંથી મુક્તિ મળશે કે નહીં એ ચર્ચાસ્પદ છે.

અમિતાભ બચ્ચન

હરિતિક રોશન

સલમાન ખાન

સામિથા પ્રભુ

અમિતજી સલમાનની જેમ બોલિવૂડની સ્ક્રીન પર 'ગ્રીક ગોડ' જેવી સુદૃઢ-મોહક કાયા ધરાવતો હરિતિક રોશન પણ એક આધિ વ્યાધિથી પરેશાન છે. હરિતિક પોતાના જ એક્શન સીન્સ કરવાનો આગ્રહ રાખે છે. પરિણામે કેટલીક વાર એ ઈજાગ્રસ્ત પણ થાય છે. આવા જ એક સ્ટેટ દેશ દરમિયાન ઈજા થતાં એના મગજમાં લોહીના ગૂદા જામવા શરૂ થઈ ગયા પછી એને માથાનો અસહ્ય દુખાવો શરૂ થઈ ગયો, જેને તબીબી ભાષામાં 'ક્રોનિક સબડ્યુરલ હેમેટોમા' કહે છે. લાંબી સારવાર પછી એણે બ્રેન સર્જરી કરાવવી પડી પછી માથાના સતત દુખાવામાંથી એને સદભાગ્યે રાહત મળી-જે જલદી બધાને મળતી નથી.

દક્ષિણની સુપર તારિકા સામંથા રૂથ પ્રભુ, જેણે તાજેતરમાં ડિવોર્સ પછી ફરી મેરેજ કર્યા એ પણ એક દુર્લભ ગણાય એવી 'માયોસાઈટિસ'ની બીમારીથી પીડાઈ છે. આ એક ઓટો ઈમ્યુન ડિસઓર્ડર છે, જેમાં શરીરની રોગપ્રતિકારક શક્તિ ભૂલથી પોતાના જ કોષો પર હુમલો કરે છે. આના કારણે શરીરના સ્નાયુ પર સોજા આવે છે અને બેસવા ઊઠવાની ક્રિયા અત્યંત પીડાદાયક બની જાય છે. લાંબી સારવાર અને જીવનશૈલીમાં આકરા ફેરફાર કરવાથી આ રોગમાં રાહત મળે છે..

આ જ રીતે યુવા અદાકાર વરુણ ધવન પણ એક અજાણી વ્યાધિથી ભોગ બન્યો છે. કાનની અંદર કોઈ પણ કારણસર થતી 'વેસ્ટિબ્યુલર હાઈપોફીઝિયોસિસ' બીમારીને લીધે શરીર પર સંતુલન રહેતું નથી. દુખાવા સાથે સતત ચક્કર પણ આવે છે. આની સારવાર પણ લાંબી ચાલે છે.

આ બધા વચ્ચે, 'મિસ યુનિવર્સ' એવી આપણી રૂપસુંદરી હરનાઝ કૌલ સંખુ પણ એક વિચિત્ર બીમારીમાં સપડાઈ હતી. અચાનક એનું જેટ સ્પીડ વજન વધી ગયું ત્યારે તબીબી પરીક્ષણ પછી જાણવા મળ્યું છે કે હરનાઝ 'સોલિટરી' નામના 'ઓટોઈમ્યુન' ડિસઓર્ડરના વિકારથી પીડાઈ રહી હતી, જેમાં આપમેળે વજન વધવા માંડે.

આ બીમારીઓનો ભોગ આજકાલ અનેક યુવતી બની રહી છે. એની કોઈ દવા નથી. મન મક્કમ કરીને ડાયેટિંગ કરવું એ જ એની એક માત્ર અસરકારક સારવાર છે! ■

કેનવાસ અભિમન્યુ મોદી
feedback@bombaysamachar.com

શું ધર્મ એક પિરાટ ટેકનોલોજી છે?

ધર્મને આપણી જરૂર છે કે આપણને ધર્મની?

ધર્મ એક બહુપરિમાણીય વિભાવના છે, જે દાર્શનિક પૂછપરછ અને વ્યવહારિક આવશ્યકતાના તાણવાણા દ્વારા જોડાયેલી છે.

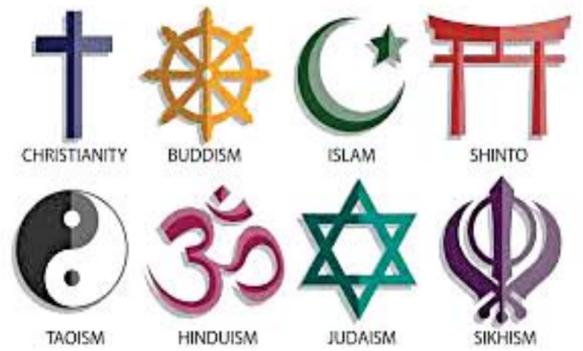
તેમ છતાં, તેના દાર્શનિક આધાર ઉપરાંત, ધર્મ માનવ સમાજમાં સાંસ્કૃતિક ઓળખ, નૈતિક સંહિતા અને સામાજિક સંસ્થાઓને આકાર આપવામાં વ્યવહારિક ભૂમિકા ભજવે છે.

જરૂર કરતાં વધુ આપવામાં આવે અને જરૂરિયાતની અનુભૂતિ ન થઈ હોય તો પણ તેની પાસે બહુવિધ સ્ત્રોતોનો ખડકલો કરી દેવામાં આવે તો તેનું પતન નિશ્ચિત છે. જિજ્ઞાસા સિવાય પણ ઉત્તું ઈચ્છાઓ હોવી જોઈએ. જિંદગી જીવવાની ઈચ્છા છે, જિંદગી સારી રીતે જીવવાની ઈચ્છા છે, પણ એ જિંદગીને ભરચક બનાવીને મુક્તિ મેળવવાની પ્યાસ કેટલામાં? નંબર વન રહેવું અને સર્વોત્કૃષ્ટ બનવાની તરસ જાગૃત કરવી એ બંનેમાં ફરક છે. મોટા ભાગના લોકો નંબર વન મેળવવામાં જ આયત્નું પસાર કરી નાખે છે, પણ એ આગળ પહોંચવાની કશ્મકશમાં જ કોઈ શક્તિ સાથે તાદાત્મ્ય સાધવાની ઈચ્છા થાય એવું બને. એ ઈચ્છાની શોધ અને તેનો જવાબ એટલે ધર્મ. જે જરૂરિયાતમાંથી જન્મે છે. આકાશમાં ઊંચે જોઈને કંઈક રહસ્યમય તકાત સાથે અનુસંધાન સ્થાપવું એ માનવીની જરૂરિયાત છે અને એના જવાબરૂપે થયેલી શોધ ધર્મ છે. જરૂરિયાત એ શોધની માતા છે એવું આપણે સાંભળ્યું છે.

-તો શું ધર્મ એ માનવજાતની શોધ છે? ધર્મ એક આધિષ્ઠા છે?

ના, ધર્મ મનુષ્ય નામના સંપ્રદાયની ઉત્તમ ટેકનોલોજી છે. યસ, રિલિજિયન ઇઝ ટેકનોલોજી. કઈ રીતે?

માણસના માત્ર જરૂરમાં હજાર જાતના બેક્ટેરિયા હોય છે. દુનિયામાં જેટલા માણસો નથી એનાથી વધુ સૂક્ષ્મ જીવાણુઓ આપણી હૃદયેળીમાં છે. એક જીવતો માણસ અનેક જીવોની વસાહત છે. આવી અગણિત વસાહતો થઈને સમાજ બનાવે છે. આવા ઘણા સમાજો કેટકેકાણે ઊભા થયા અને માનવજાતિનું ગઠન થયું. ઉત્ક્રાંતિ પામેલી આ જાતિ પૃથ્વી નામના ગ્રહમાં વસે છે જે છેલ્લા થોડા સમયથી યંદ્ર કે મંગળ સુધી પહોંચવાની કોશિશ કરી રહી છે. વાત એ છે કે ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ કરીને માણસ મોટી છલાંગ લગાવવા માંગતો હોય છે. એક જગ્યાએથી બીજી જગ્યાએ પહોંચવા માંગતો હોય છે. જ્યારે ધર્મ આ માણસોને માત્ર

એકબીજા સાથે જોડતું નથી, પણ માણસ કુદરત અને બ્રહ્માંડનો એક ભાગ છે તેનું પણ ભાન કરાવે છે. કઈ ક્યાં વિના જગત સાથે જોડાણ કરી આપતી મહા વ્યવસ્થા એટલે કે ધર્મ બીજા અર્થમાં ટેકનોલોજી જ થઈ.

સીધી વાત છે. આપણને ધર્મની જરૂર છે, પરંતુ એક પણ ધર્મને માણસની જરૂર નથી. જે ધર્મને માણસોની જરૂર પડે એને ધર્મ ન કહેવાય. આદિમાનવ દિનરાત ખાવાનું શોધતો અને હલેનો માણસ પૈસો-પાવર ગોતે છે. આ શોધવાની દડમજલ ક્યાં પછી જો માણસને બધું મળી જાય તો એના પછી શું? અને જો નથી મળતું તો શું? આવા પ્રાથમિક સવાલના સંતોષકારક જવાબમાં ધર્મ એન્ડ્રી મારે છે. ધર્મ ન હોત તો આ સવાલો નિરતર રહી જતા માણસ ગાંડો

થઈ ગયો હોત. અલૌકિક શક્તિને પોતાની જિંદગીમાં પ્રાણપ્રતિક્ષા કર્યા સિવાય માણસ પાસે કોઈ છૂટકો જ ન હતો. ધર્મ છે તો દુનિયામાં આટલી શાંતિ છે. ધર્મ છે તો ડરના માર્યા પણ માણસ બીજાનું અહિંત કરતા પહેલા ૧૦ વખત વિચારે છે. ધર્મ છે તો માણસ આગળ-પાછળનું કે આગલા જન્મ અને પાછલા જન્મનું વિચારીને પોતાનો વર્તમાન ચોખ્ખો રાખે છે. આ ધર્મ જ ન હોય તો? હાહાકાર મચી જાય એ ચોક્કસ.

માનવતા કે નાસ્તિકતાનો સિદ્ધાંત પણ બધા ધર્મોના નિયોડસ્વરૂપે જ આવ્યો છે. જો આ બધી વાત આટલી સરળ અને સહજ હોય તો પ્રોબ્લેમ ક્યાં છે? બે ધર્મ વચ્ચે તો ઠીક, એક જ ધર્મના બે સંપ્રદાયો કે બે કાંડાઓ વચ્ચે પણ સુમેળ કેમ નથી?

કારણ કે મોટા ભાગના મનુષ્યોને પોતાને નાપણપણી ધર્મની જરૂરિયાત લાગે એવો મોકો આપવામાં આવ્યો જ નથી. તાવ આવતા પહેલા દવાઓનો ઓવરડોઝ કરવામાં આવ્યો છે અને સાઈડ ઇફેક્ટ આવે એટલે બીજી દવા. આમાં માણસની તબિયત સુધરે કે ન સુધરે, ફાર્મસીવાળાનો ગલ્લો ભરાય. દુનિયાને, જિંદગીને, સારા-ખરાબને ઇ-ને સમજવાની બાળકમાં ઈચ્છા જાગૃત થાય અને દુનિયાના તમામ ભણતર, વિજ્ઞાન, થિયરીમાંથી જ્યારે એને જવાબ ન મળે તે સમયે તેની સામે ધર્મને રાખવામાં આવે તો આપોઆપ ધર્મની મહત્તા તેને સમજાય. તે કોઈ વાઙના વિવાદમાં પડે નહીં અને સનાતન થાંતિનો મહિમા કરે.

દેશ આઝાદ થયો હશે, માણસ આઝાદ થયો નથી. બાળકોને એની પસંદગીનો ધર્મ પસંદ કરવાનો અવકાશ આપવામાં આવતો નથી. ટેક્સ્ટબુકમાં ધર્મ વિશે અભ્યાસ કરાવવામાં આવતો નથી. ન્યાયપાલિકા આપણે ત્યાં સ્વતંત્ર છે પણ ધર્મનું પદ્ધતિસરનું જ્ઞાન આપતી કોઈ સ્વતંત્ર સંસ્થા નથી. ધાર્મિક સંસ્થાઓ પોલીસખાતા જેવી છે જેનો દોરીસંચાર વણલખ્યો યુનિફોર્મ પહેરેલા અમુક લોકોના હાથમાં છે. ધર્મ જિંદગી જીવવાનો રસ્તો નથી પણ ધર્મના સંસ્કાર જિંદગી ઉજાણવાનું કામ કરે છે. પોતાનો રસ્તો પસંદ કરવાની છૂટ મળે એવો મુક્ત સમાજ આપણો નથી. માતા- પિતાઓના દિલ હજુ સુધી એવા દરિયાદીલ બન્યા નથી. ટોળાશાહી બધે છે અને ચાલશે. આમાં કોઈ પહેલ કરે તો પણ કેવી રીતે કરે? ■

બ્રાન્ડ બનશે સમીર જોશી
બિઝનેસ વધશે feedback@bombaysamachar.com

આપતા વર્ષનું આયોજન કરી લીધું?

માર્ચ મહિનો પૂરો થવાની આરે છે. વેપારીઓ આ વર્ષ દરમિયાન કેટલું આગળ વધ્યા, ક્યાં પાછા પડ્યા તેનું વિશ્લેષણ કરતા હશે. એકાઉન્ટન્ટ સાથે બેસી કેટલું કમાયા તેની નોંધ ચોખ્ખે તપાસતા હશે. કહેવાય છે કે ગયું તેની વાતો વધારે ના કરતા આવનારા સમયમાં શું કરીશું તેની વાતો કરો.

આપણા દેશમાં ફાઇનાન્સ્યલ વર્ષ એપ્રિલથી માર્ચ ગણાય છે, જ્યારે બીજા બધા દેશોમાં જાન્યુઆરીથી ડિસેમ્બર ગણવામાં આવે છે. માર્ચ મહિનાનો આ તે સમય છે જ્યારે નાના-મોટા વેપારી કે પછી કંપની આવતા વર્ષના આયોજનમાં લાગી જાય છે. પાછલાં વર્ષોના આંકડાને જાણી, હયાત પરિસ્થિતિને સમજી આવતા વર્ષનું આયોજન અને બજેટ તૈયાર થાય છે. આપણે તેવા સમયમાં જીવી રહ્યા છીએ જેમાં ઓનલાઇન વેપાર મહત્વનું પાસુ છે અને તેના માટે માર્કેટિંગની વ્યૂહરચના અને બજેટનું આયોજન ઘણું જરૂરી છે. વ્યૂહરચના ઘડાતી હોય ત્યારે વિવિધ ડિપાર્ટમેન્ટના લોકોએ સાથે આવી બિઝનેસ પ્લાનને મધ્યમાં રાખી માર્કેટિંગ અને બ્રાન્ડ કહ રીતે તેને હાંસલ કરવામાં મદદ કરશે તેની વિચારણા થવી જોઈએ.

માર્કેટિંગ પ્લાન મૂળભૂત રીતે એક બ્લુપ્રિન્ટ છે જે તમારી માર્કેટિંગ વ્યૂહરચના, યુક્તિઓ, માર્કેટિંગ પ્રવૃત્તિઓ, મર્ચ અને અપેક્ષિત પરિણામોની સમજ આપે. સૌથી મહત્વનું, શું કરવાનું છે તેના કરતાં માર્કેટિંગ પ્લાન એ સુનિશ્ચિત કરે છે કે શું નથી કરવાનું તેની સ્પષ્ટતા રાખે. આયોજન શોર્ટ ટર્મ અને લોન્ગ ટર્મ બંને રીતે કરી શકાય. તેને એક મહિના, ક્વાર્ટર અથવા આખા વર્ષ માટે બનાવી શકો છો અથવા એમ કહી શકાય કે એક વાર્ષિક લક્ષ્ય નક્કી કરો અને તેને હાંસલ કરવા ક્વાર્ટર પ્રમાણે વિભાજિત કરી શકો.

માર્કેટિંગના આયોજનમાં બજેટની શક્તિ છેલ્લાં ત્રણ વર્ષના ઉત્પાદન અને કયા સ્થાને અર્થાત્ કઈ સિટીમાં વેચાણ થયું તેની વિગતો, નવાં ઉત્પાદનો અથવા સેવાઓ, તેમજ તેમના ટાર્ગેટ ગ્રાહકોની સૂચિ, વિવિધ માર્કેટપ્લેસની વિગતો, જેમ કે સ્પર્ધકોની સૂચિ, પ્રાદેશિક

સીમાઓ, કયા ગ્રાહકો ખરીદી શકશેની યાદી, વર્તમાન વિતરણ / ડિસ્ટ્રિબ્યુશન ચેનલો, વસતિ વિશે ડેટા અને સૌથી અગત્યનું માર્કેટ ટ્રેન્ડ, બજારનું વલણ કઈ તરફ છે ની માહિતી હોવી જરૂરી છે.

આ ઉપરાંત જણાવેલી મહત્વની વાતો ઉપરાંત નવી તકો અને મુશ્કેલીઓની નોંધ લો. તમારી તરફેણમાં અને વિરૂદ્ધ ક્યાં ક્યાં પરિબળ છે તેના પર ફોકસ કરો. તમે તમારા કયા વ્યવસાયિક ધ્યેયો કેટલી ચોક્કસ સમયમર્યાદામાં (ત્રણ મહિને, છ મહિને, વર્ષ વગેરે) હાંસલ કરવા માંગો છો એની સ્પષ્ટતા રાખો. દરેક ઉદ્દેશ્ય સ્પષ્ટ હોવું જરૂરી છે. યાદ રાખો માર્કેટિંગ પ્લાન તમારા બિઝનેસ ધ્યાનને ધ્યાનમાં રાખીને બનાવો છો, કારણ અંતે તમારે નક્કી કરેલું ટર્ન ઓવર કે નફો પ્રાપ્ત કરવાના છે. આને હાંસલ કરવા તમારા પ્લાનમાં કઈ માર્કેટિંગ પ્રવૃત્તિઓ અને યુક્તિઓ કરી શકાય તેના આયોજનનો સમાવેશ થવો જોઈએ.

ઉદાહરણ તરીકે: તમારો ધ્યેય છે નવા પ્રોડક્ટ માર્કેટમાં રજૂ કરી અથવા હયાત પ્રોડક્ટના સહારે અમુક કરોડની કુલ આવક

માટે અમુક એકમોનું વેચાણ કરવું... તો આના માટે તમારા ઉદ્દેશ્ય અને યુક્તિ હોઈ શકે આટલમનો પ્રચાર કરો અને ઈમેલ માર્કેટિંગ અથવા સોશ્યલ મીડિયાનો ઉપયોગ કરીને ઓનલાઇન વધુ ગ્રાહકો સુધી પહોંચો, સ્થાનિક અખબારમાં જાહેરાતો ચલાવો, સ્થાનિક સ્ટેશનમાં રેડિયો જાહેરાત કરો કે પછી રિટેલ સ્ટોરમાં પોસ્ટર રાખો વગેરે. આ સ્પષ્ટતા મળ્યા બાદ પ્લાનિંગનું મહત્વનું અંગ એટલે બજેટ, હવે માર્કેટિંગ બજેટ સેટ કરો. આને તમારા ટર્નઓવર સાથે સાંકળો, રિટર્ન ઓન ઇન્વેસ્ટમેન્ટ કેટલું અપેક્ષિત છે તે નક્કી કરી બજેટ નક્કી કરો. અહીં તમારા પાછલાં વર્ષોના અનુભવ આમાં કામે લગાડો અને ચોક્કસ બજેટ નક્કી કરો જેથી તમારી ટીમને ખબર હોય કે તે દરેક પ્રમોશન માટે કેટલી ફાળવણી કરી શકે છે.

દરેક માર્કેટિંગ પ્રવૃત્તિમાં KPI (કી પર્ફોર્મન્સ ઇન્ડિકેટર) નક્કી કરો. ત્યારબાદ આ KPI હાંસલ કરવા તમારી ક્રિએટિવ અને મીડિયા વ્યૂહરચના નક્કી કરો. ઉદાહરણ તરીકે: એડનું કન્ટેન્ટ, બ્લોગ રાહલિંગ, સોશ્યલ મીડિયા પોસ્ટ કન્ટેન્ટ, TV સ્ક્રિપ્ટ વગેરે જે તમારી બ્રાન્ડ પોઝિશનિંગના સહારે બને. અને બીજી તરફ મીડિયા માર્કેટિંગ યોજના જે તમારા પ્રેક્ષકો સુધી પહોંચવા માટે કયા મીડિયાનો ઉપયોગ કરશોની માહિતી આપશે.

આ સોશ્યલ મીડિયા, PR, SEO, PPC, ટેલિવિઝન, રેડિયો, પોડકાસ્ટિંગ વગેરે હોઈ શકે છે. વાર્ષિક માર્કેટિંગ યોજના તે એવી વસ્તુ છે જેની દર ઇ મહિને સમીક્ષા થવી જોઈએ અને જ્યારે જરૂરી હોય ત્યારે અપડેટ પણ કરો.

આમ તમારા નિશ્ચિત કરેલા બજેટની અંદર કામ કરવા અને જોઈતાં પરિણામો લાવવા બાંધે છે, તમારા ટાર્ગેટ ગ્રાહકોને સારી રીતે સમજી શકો છો અને તમારા વિશે તેમને પૂરતી માહિતી આપી શકો છો, તમને તમારી કંપનીની વાસ્તવિક પરિસ્થિતિથી વાકેફ કરે છે, તમારી ટી

જૂઈ પાર્થ feedback@bombaysamachar.com

સરોજબહેન આજે સવારથી શાંત હતાં. ગુસ્સો, નારાજગી, ચિંતા, અકળામણ, અજંપો બધું જ એક સાથે એમનાં મન પર હાવી થઈ રહ્યું હતું જાણે! એમનાં ગળેથી આજે કોળિયો નીચે નહોતો ઊતરતો. દેખીતું તો સરોજબહેન દીકરા વિશાલ અને વહુ સ્નેહાને સામાન પેક કરવામાં મદદ કરી રહ્યા હતાં પણ વિચારો યુદ્ધ ચલાવતા હતાં. દીકરા વહુનો સામાન બધો જ સામાન કપડાં, દાગીના, કબાટ, પુસ્તકો, વાસણ, અનાજ કરિયાણું, ફર્નિચર બધું જ. વિશાલ અને સ્નેહાએ પગે લાગી મમ્મી- પપ્પાનાં આશીર્વાદ લીધાં અને વિશાલે ગાડીની ચાવી લીધી. સરોજબહેને એક છેલ્લીવાર પૂછ્યું કે જવું જ છે? બંને એ એકસાથે હા પાડી. કંપાઉન્ડમાંથી ગાડી કાઢી ને સરોજબહેન એમના પતિ જયંતભાઈનો હાથ પકડી ક્યાંય સુધી જતી ગાડીને તાકતા રહ્યાં. એક જ શરેરમાં રહીને દીકરા વહુને અલગ થતાં જોઈ સરોજબહેન અંદરથી ભાંગી પડ્યાં હતાં.

એક સાથે છતાં અલગ અલગ...

વિશાલ ૩૨ વર્ષનો યુવાન એના પપ્પાની સીએ કર્મમાં જોડાયો હતો. પત્ની સ્નેહા ગાયનેકોલોજિસ્ટ પોતાની પ્રાઇવેટ પ્રેક્ટિસ કરતી હતી. એમનાં અરેન્જમેન્ટ મેરેજને પાંચ વર્ષ થયા હતાં. બાળક નહોતું, કારણ કે લગ્ન પછી તરત જ સ્નેહાને એક મિસ કેરેજ થયું હતું અને એ પછી એ ૩૨ કહો એ ઈમોશનલી ઓછી તૈયારી મોટાભાગે દરેક ઘરમાં દેખાય એ રીતે આમનાં ઘરમાં પણ જનરેશન ગેપ મોટો દેખાતો હતો. સરોજબહેન અને જયંતભાઈ રૂઢિચુસ્ત, થોડા જુનવાણી, અતિશય શિસ્તબદ્ધ. વિશાલ એકલો હતો ત્યાં સુધી બધું ચાલ્યું પણ લગ્ન પછી સ્નેહાને આ બધું ના ગમતું. ક્યાં જાય છે, કોને મળે છે, કેટલા વાગે પાછા આવશે, ઘેર જ જમવાનું, મિત્રોને ઓછું મળવાનું, સપરિવાર જ બહાર જવાનું, દરેક ધાર્મિક તેમજ સામાજિક પ્રસંગમાં હાજરી આપવાની, ધાર્યું ના થાય તો મહેણાંની ટોણા સાંભળવા વગેરે. કામની સાથે વિશાલ અને સ્નેહા એકબીજાને પણ ઓછો સમય આપી શકતા હતાં એવામાં ફેમિલી પ્રેશર વધવાથી એ બંનેનાં સંબંધમાં પણ તિરાડ પડવાની શરૂઆત થઈ ગઈ હતી. છેવટે વાત મેરેજ કાઉન્સેલિંગ સુધી પહોંચી. એ બંનેને એકબીજા સાથે કોઈ તકલીફ નહોતી. અંતે નિરાકરણ એ આલ્સ્યું કે માતા પિતા સાથેનાં સંબંધો વધુ વણસે એના કરતાં એક જ શરેરમાં અલગ રહેવા જવું, જેથી રોજનાં મનદુઃખ થવા કરતાં અલગ રહી માતા-પિતા સાથેનાં સંબંધ મોઠાં રહે. હિંમત કરી વિશાલ અને સ્નેહાએ સરોજબહેન-જયંતભાઈ સમક્ષ અલગ થવાનો પ્રસ્તાવ મૂક્યો અને મને-કમને એ લોકોએ સ્વીકાર્યો. છેવટે આજે વિશાલ અને સ્નેહા એમનાં નવા ઘરમાં રહેવા ગયાં. બીજા કિસ્સામાં સુચેતા અને તપન લગ્ન પછી સ્વછંદતાથી રહેતાં હતાં. પોતાનું ધાર્યું કરવાનું, મિત્રો સાથે હરવાફરવાનું, પાર્ટીઓ કરવાની અને ઘરનાં સાથે લાગણીનો કોઈ સંબંધ નહોતો. તપનનાં માતા- પિતાની સાથે ઉદ્ભવ વર્તન કરી વાર-તહેવારે અપમાનિત કરતાં હતાં. દીકરા- વહુ સાથે માતા-પિતા સ્વમાનથી નહોતા રહી શકતા. ઢળતી ઉંમરે આ દંપતી દીકરા- વહુ માટે ઘર સાચવે, ઘર ચલાવે અને અપમાન પણ સહન કરે. છ -

બાર મહિના આમ ચાલ્યું અને પછી તપનનાં માતા- પિતાએ સામેથી જ દીકરા- વહુને અલગ કર્યા, જેથી એમનું ઘડપણ સુધરે. આપણા સમાજમાં આવા કેટલાય પરિવારો છે જ્યાં બાપ દીકરાને નથી ફાવતું, સાસુ વહુને સાથે રહેવામાં તકલીફ છે કે પછી પતિ પત્નીને પણ એકબીજા સાથે ઓછું કે બિલકુલ નથી ફાવતું. આવી પરિસ્થિતિમાં કોનો વાંક કાઢવો કે પક્ષ લેવો એ નક્કી કરવું મુશ્કેલ થઈ જાય છે, જેની કદાચ જરૂર પણ નથી. પહેલાનાં સમયમાં બાંધી મુકીનું મોલ હતું. જોકે હવે એવું નથી રહ્યું. પહેલાનાં લોકો એકબીજાનું માન રાખતા, સગાં અને સમાજથી ડરતા હતાં. અલગ થતા પહેલાં ચાર લોકો શું કહેશે, લોકો વાંક કાઢશે, સમાજમાં સ્વીકૃતિ મળશે કે નહીં, એકલા પડી જવાશે જેવા ડર રહેતાં. જૂના જમાનામાં એક છત નીચે બે- ત્રણ પેઢીઓ એકસાથે રહેતી હતી. સંયુક્ત કુટુંબમાં સુખ-દુઃખ બધું જ વહેંચાયેલું રહેતું. એકબીજાનાં સાથની, પરિવારની હુકમ રહેતી, પણ એ સમયમાં સહુની સહનશક્તિ પણ ઘણી વધારે હતી. દિલમાં કૌટુંબિક ભાવના હતી. જેમ જેમ સમય બદલાતો ગયો તેમ તેમ વિભક્ત કુટુંબો વધતા ગયા. ઘરની કોઈ એક વ્યક્તિ જે બધાંને સમજે, જતું કરે એ ઓછી થતી ગઈ. સમાજ માટે જીવતાં લોકોને પોતાના માટે જીવવાની પ્રેરણા થતી ગઈ. માટે હવે ઘણાખરા અંશે લોકો શું કહેશે કરતાં પોતે શું ઈચ્છે છે એને વધુ મહત્ત્વ આપે છે. સાથે રહેવું કે સમય રહેતા અલગ થવું એ અંગત નિર્ણય કહેવાય એમાં સમાજને કેટલું મહત્ત્વ આપવું? ભેગા રહેવું કે અલગ થઈ જવું એ જે તે પરિસ્થિતિમાંથી પસાર થતી વ્યક્તિ જ નક્કી કરી શકે. આ વિશે બોલો, તમે શું કહો છો!

કૌશિક ઘેલાણી feedback@bombaysamachar.com

વસંત ને ગ્રીષ્મ ઋતુમાં પ્રકૃતિનો શીતળ પાલવ

મધ્ય પ્રદેશનો રેવા તીર નર્મદાની માર્બલ ખીણોમાં એક આત્મીય સફર...

વસંત ઋતુના રંગો ધરતી પર છવાઈ જાય અને ગ્રીષ્મની શરૂઆતની સવારમાં પવનમાં હજુ પણ કૂમળો શીતળ સ્પર્શ અનુભવાય ત્યારે પ્રકૃતિ જાણે પોતાનો સૌથી મોહક સ્વરૂપ રજૂ કરતી હોય એવું લાગે. આવા ઋતુસંગમમાં મધ્ય પ્રદેશના વિંધ્યાચળ વિસ્તારમાં વહેતી રેવા, એટલે કે નર્મદા, પોતાના અદ્વિતીય સૌંદર્ય સાથે પ્રવાસીઓને મંત્રમુગ્ધ કરી દે છે. રેવાના કિનારે થોડોક સમય પણ વિતાવો તો સમજાય કે અહીં માત્ર નદી નથી વહેતી, અહીં પ્રકૃતિનું એક સજીવ સંગીત વહે છે. વહેતા જળનો મધુર સ્વ, આસપાસના જંગલોમાં ગૂંજતો પંખીઓનો કલરવ, નિર્ભય આકાશમાં ઝગમગતા તારાઓ અને પવનમાં ભળેલી શાંતિ આ બધું મળીને એક એવો માહોલ રચે છે જ્યાં માણસ પોતાની અંદર ઝાંખી કરવાની તક મેળવે છે. આધુનિક જીવનમાં આપણે ઘણીવાર વેબની સુવિધાઓ પાછળ દોડતા દોડતા પ્રકૃતિના સરળ આનંદથી દૂર થઈ જઈએ છીએ, પરંતુ જ્યારે કોઈ નિર્જન કુદરતી સ્થળે પહોંચીએ ત્યારે સમજાય છે કે કુદરતનો સાથ જ જીવનનું સાચું વેભવ છે. ભારતની પ્રાચીન સંસ્કૃતિનું મૂળ પણ અરણ્યમાં જ વસે છે. કદાચ એ જ કારણ છે કે નદીઓ, પહાડો, જંગલો અને ખુલ્લા આકાશ સાથે આપણે સંબંધ સહજ રીતે બંધાઈ જાય છે.

ભેડાઘાટ માર્બલ ખીણોમાં વહેતી નર્મદા
મધ્યપ્રદેશના જબલપુર શહેરથી આશરે ૨૬ કિલોમીટર દૂર આવેલ ભેડાઘાટ કુદરતની જીવંત કવિતા સમાન લાગે છે. અહીં નર્મદા ઊંચી સફેદ માર્બલ શિલાઓ વચ્ચેથી વહે છે અને સૂર્યપ્રકાશ પડતાં આ શિલાઓ ચમકી ઊઠે છે. વહેલી સવારમાં ઘાટ પર પહોંચ્યો તો પાણીમાંથી ધીમે ધીમે ઉગતો સૂર્ય અને તેની આછેરી લાલિમા સમગ્ર વિસ્તારને એક અલૌકિક આભા આપી દે છે. ૨૦૨૬ના વસંત અને ઉનાળાના પ્રવાસ માટે ભેડાઘાટ ખાસ અનુકૂળ ગણાય છે. માર્ગથી મે દરમિયાન દિવસ દરમિયાન તાપમાન વધતું હોય છતાં નર્મદાના શીતળ જળમાં નહાવાનો અનુભવ અદ્ભુત તાજગી આપે છે. નજીક આવેલ પ્રખ્યાત ધૂઆંધાર ઝરણો ઉનાળાની શરૂઆતમાં પણ પોતાની ગર્જના અને જળરાશિ માટે જાણીતા રહે છે. અહીંની સૌથી યાદગાર અનુભૂતિ છે માર્બલ ખીણમાં બોટ સફર. સ્થાનિક માછ સાથે બોટમાં નીકળ્યો તો બંને બાજુ ઊભેલી માર્બલની ઊંચી દીવાલો વચ્ચે વહેતી નર્મદા જાણે કોઈ પ્રાચીન કથા સંભળાવી રહી હોય એવું લાગે. પાણીમાં હાથ પસાર કરતાં એવો અનુભવ થાય કે નદી તમારી સાથે સંવાદ કરી રહી હોય. ક્યારેક આ શિલાઓ પર બેઠેલા ઘુવડ કે અન્ય પક્ષીઓ આ દ્રશ્યને વધુ જીવંત બનાવી દે છે.
નર્મદામય જીવન અને સંસ્કૃતિ
નર્મદાના કિનારે વસતા લોકોનું જીવન પણ નદી સાથે અવિભાજ્ય

રીતે જોડાયેલું છે. અહીંના બાળકો નાનપણથી જ નર્મદાની ધારાઓમાં તરતાં અને રમતાં મોટા થાય છે. કોતરો વચ્ચેથી વહેતી નર્મદા તેમને સહજ રીતે પોતાની વચ્ચે સમાવી લે છે જાણે નદી પોતે જ તેમને ઉછેરી રહી હોય. ઘાટ પર ઊતરતાં ઉનાળાની મોજ પણ અનુભવી શકાય છે. લીંબુ શરબત, કાચી કેરી અને સ્થાનિક ફળોની લિજ્જત પ્રવાસીઓને તાજગી આપે છે. સ્થાનિક રસોઈમાં મક્કાઈના લોટથી બનેલી દાળ-બાટી પાનિયા ખાસ જાણીતી છે. ગાયના છાણામાં શેકાયેલી બાટી, દાળ, ઘી, લસણ અને ફુદીના ચટણી સાથે પીરસાનું આ ભોજન ગ્રામ્ય જીવનની સરળતા અને સ્વાદનો પરિચય કરાવે છે.
સાંજનો રેવા રાગ
ભેડાઘાટનો સાચો જાદુ સંજ પડતાં શરૂ થાય છે. સૂર્ય ધીમે ધીમે અસ્તાચળ તરફ આગળ વધે અને તેની સોનેરી કિરણો નર્મદાના પાણી પર ઝળહળે ત્યારે આખો વિસ્તાર જાણે સોનાની ચાદર ઓઢી લે છે. રાત્રે આકાશમાં તારાઓની ચાદર ફેલાય છે. શુકલ પક્ષની ચાંદની માર્બલ શિલાઓ પર પડતી હોય ત્યારે આખું દ્રશ્ય જાણે કુદરતે રચેલી વિશાળ ચિત્રકૃતિ જેવું લાગે છે. અને કૃષ્ણ પક્ષની અંધારી રાત્રે નર્મદાના મધુર સ્વ સાથે તારાઓથી ભરેલું આકાશ મનને ધ્યાનસ્થ શાંતિનો અનુભવ કરાવે છે.
મહેશ્વર નજીકનું જલકાંઠે નર્મદાનું બીજું રૂપ
નર્મદાનું એક બીજું મોહક રૂપ મહેશ્વર નજીક આવેલ જલકાંઠે ખાતે

જોવા મળે છે. અહીં નદી અસંખ્ય ધારાઓમાં વહેંચાઈને વિશાળ પથ્થરની શિલાઓ વચ્ચેથી કિલ્લોલ કરતી વહે છે. ગ્રીષ્મ ઋતુમાં અહીં કલાકો સુધી નર્મદાના પાણીમાં રમવાની મજા અનોખી છે. સવારના સમયે સૂર્યોદય સાથે વાદળો અને પાણીના પ્રવાહ વચ્ચે સર્જાતું દ્રશ્ય મનને મંત્રમુગ્ધ કરી દે છે. રેવાના આ રૂપને જોઈને સમજાય છે કે ભારતીય સંસ્કૃતિમાં નદીઓને માતા તરીકે કેમ પૂજવામાં આવે છે. પ્રવાસ માટે ઉપયોગી માહિતી
સર્વોત્તમ સમય: માર્ગથી મે (વસંતગ્રીષ્મ ઋતુની શરૂઆત)
સૌથી નજીકનું શહેર: જબલપુર
અંતર: ભેડાઘાટ આશરે ૨૬ કિમી
પ્રવાસ સુવિધા: રોડ દ્વારા સરળ પહોંચ, સ્થાનિક બોટ સફર ઉપલબ્ધ રહેતા: વિવિધ બજેટ હોટેલો તેમજ મધ્ય પ્રદેશ ટુરિઝમના રિસોર્ટ રેવાના કિનારે થોડો સમય વિતાવ્યા પછી સમજાય છે કે પ્રકૃતિની મહેફિલમાં શબ્દો ઘણીવાર ઓછા પડી જાય છે. અહીંનો સાચો આનંદ વહેતા જળના મધુર સ્વમાં, માર્બલ ખીણના અદ્ભુત દ્રશ્યોમાં અને નિર્ભય આકાશ નીચે વિતાવેલી શાંત પળોમાં જ અનુભવાય છે. રેવા માત્ર એક નદી નથી તે પ્રકૃતિની એવી સજીવ રચના છે જે માણસને થોડીવાર માટે દુનિયાના કલહથી દૂર લઈ જઈને અંદરની શાંતિ સાથે ફરીથી જોડે છે.

લોકમિત્ર ગૌતમ feedback@bombaysamachar.com

ઓનલાઈન શોપિંગ: સુવિધા-સંકટ ને અધિકાર

થોડા દિવસો પહેલાં એટલે કે ૧૫ માર્ચને દર વર્ષે પૂરી દુનિયાએ વિશ્વ ઉપભોક્તા દિવસ તરીકે મનાવ્યો હતો. આ ફક્ત ખરીદ-વેચાણ પૂરતું જ સીમિત નથી, પરંતુ ગ્રાહકોનાં અધિકાર અને તેમની સલામતીને યાદ કરવાનો એક અવસર છે. આજે શોપિંગ મોબાઈલમાં માત્ર એક ક્લિકથી થઈ જાય છે. સૌ કોઈને ઓનલાઈન શોપિંગનો ચસ્કો લાગ્યો છે. એનાથી સમયની બચત તો થાય જ છે સાથે જ ડગલાબંધ બ્રાન્ડ્સ પણ જોવા મળે છે. આટલું જ નહીં ફ્રી હોમ ડિલિવરી પણ મળી જાય છે. આજે દુનિયાભરમાં ૩ અરબ લોકો ઓનલાઈન શોપિંગ કરે છે. ૨૦૨૫માં ૬.૮ ટ્રિલિયન ડોલરથી પણ વધુ ઓનલાઈન

શોપિંગ કરવામાં આવી હતી. ખરીદી કરવાની શક્તિના હિસાબે તો ઓનલાઈન શોપિંગ કરતા ગ્રાહકો આજે દુનિયામાં ત્રીજા મહાશક્તિ છે. ઓનલાઈન શોપિંગનું ચલણ ખૂબ ઝડપથી વધ્યું છે. જોકે દરેક સિક્કાની બે બાજુ હોય એમ લાભની સાથે ગેરલાભ પણ છે. ઓનલાઈન શોપિંગ કરતાં ગ્રાહકોની પણ કેટલીક સમસ્યાઓ હોય છે. ઓનલાઈન શોપિંગમાં છેતરાવાની

શક્યતા પણ ઘણી હોય છે. ભારતમાં માત્ર ૩ વર્ષની અંદર ૧૫થી ૧૬ અરબ રૂપિયાની છેતરામણી માત્ર ઓનલાઈન શોપિંગ કરતા ગ્રાહકો સાથે થઈ છે. આ સિવાય ઓનલાઈન શોપિંગ દ્વારા જે વસ્તુનો ઓર્ડર આપવામાં આવ્યો હોય એના બદલે ઘરે જે વસ્તુ આવે છે એ ખરાબ, ડેમેજ આવી શકે છે. આ સિવાય ઓનલાઈન શોપિંગ કરતી વખતે સલામત માધ્યમોનો જ ઉપયોગ કરવો જોઈએ. જેથી કરીને અનેક તકલીફોથી દૂર રહી શકાશે.

માટે પણ ગ્રાહકોને ખાસ્સી મહેનત કરવી પડે છે. રિફન્ડ માટે પણ એટલી જ મથામણ થાય છે. અનેક વખત એવું પણ થાય છે કે ઓનલાઈન શોપિંગ કરતા ગ્રાહકોના ડેટા અન્ય વિકેતાઓને વેચવામાં આવે છે. એને કારણે તેમને પ્રોડક્ટ્સ ખરીદવા માટે બિનજરૂરી કોલ્સ આવે છે. આ સિવાય ઓનલાઈન ફોડથી બચવું હોય તો ભરોસાપાત્ર વેબસાઇટ પરથી શોપિંગ કરવી જોઈએ. અજાણી લિન્ક કે મેસેજ ન ખોલવા. પૈસાની ચુકવણી કરતી વખતે ડ્રોપીન સલામત માધ્યમોનો જ ઉપયોગ કરવો જોઈએ. જેથી કરીને અનેક તકલીફોથી દૂર રહી શકાશે.

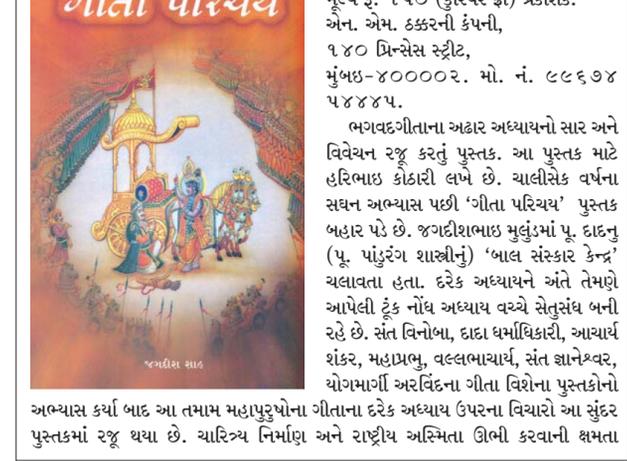

આપણો આધ્યાત્મિક અને સાંસ્કૃતિક વારસો

સંકલન : સુધા વજરિયા મૂલ્ય રૂ. ૩૫૦ (કુરિયર ફી)
પ્રકાશક : હેમંત એન. ઠક્કર, એન. એમ. ઠક્કરની કંપની, ગોવિંદ બિલ્ડિંગ, ૧૪૦ પ્રિન્સેસ સ્ટ્રીટ, મુંબઇ-૪૦૦૦૦૨. મો. નં. ૯૯૬૭૪ ૫૪૪૪૪૫.
હિન્દુ ધર્મના પ્રખ્યાત ગ્રંથો ભગવદગીતા, ઉપનિષદો, પુરાણો, રામાયણ, પોંડરા સંસ્કાર, કર્મયોગ, પુનર્જન્મ, વિજ્ઞાન અને ધર્મ યોગ, પ્રાણત્યાગ, શ્રીમદ્ ભાગવત, રાજ યોગ, હક્યોગ, કર્મનો સિદ્ધાંત વિશે વિગતવાર માહિતી આપતો આ ગ્રંથ છે. સુધાબેન મુંબઇની ટાટા ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ સોશ્યલ સાયન્સના સ્કોલર. તેમને એંગ્લોકેટ વિશ્વનાથનું 'એમ.આઇ.એ. હિન્દુ' પુસ્તક વાંચીને આ પુસ્તક લખવાની પ્રેરણા મળી. આ પુસ્તક ધર્મ અને આધ્યાત્મમાં રસ ધરાવનાર સૌએ વસાવવા જેવું વાગોળવા જેવું છે.

ગીતા પરિચય

લેખક : એંગ્લોકેટ જગદીશ શાહ મૂલ્ય રૂ. ૧૫૦ (કુરિયર ફી) પ્રકાશક. એન. એમ. ઠક્કરની કંપની, ૧૪૦ પ્રિન્સેસ સ્ટ્રીટ, મુંબઇ-૪૦૦૦૦૨. મો. નં. ૯૯૬૭૪ ૫૪૪૪૪૫.
ભગવદગીતાના અઢાર અધ્યાયનો સાર અને વિવેચન રજૂ કરતું પુસ્તક. આ પુસ્તક માટે હરિભાઇ કાંકારી લખે છે. ચાલીસેક વર્ષના સઘન અભ્યાસ પછી 'ગીતા પરિચય' પુસ્તક બહાર પડે છે. જગદીશભાઇ મુલુંડમાં પૂ. દાદાનુ (પૂ. પાંડુરંગ શાસ્ત્રીનું) 'બાલ સંસ્કાર કેન્દ્ર' ચલાવતા હતા. દરેક અધ્યાયને અંતે તેમણે આપેલી ટૂંક નોંધ અધ્યાય વચ્ચે સેતુસંધ બની રહે છે. સંત વિનોબા, દાદા ધર્માધિકારી, આચાર્ય શંકર, મહાપ્રભુ, વલ્લભાચાર્ય, સંત જ્ઞાનેશ્વર, યોગમાર્ગી અરવિંદના ગીતા વિશેના પુસ્તકોનો અભ્યાસ કર્યા બાદ આ તમામ મહાપુરુષોના ગીતાના દરેક અધ્યાય ઉપરના વિચારો આ સુંદર પુસ્તકમાં રજૂ થયા છે. ચારિત્ર્ય નિર્માણ અને રાષ્ટ્રીય અસ્મિતા ઊભી કરવાની ક્ષમતા

શ્યામ સમીપે

રચયિતા : જયોત્સ્ના તન્ના મૂલ્ય રૂ. ૨૫૦ (કુરિયર ફી) પ્રકાશક: હેમંત એન. ઠક્કર. એન.એમ.ઠક્કરની કંપની, મો. નં. ૯૯૬૭૪ ૫૪૪૪૪૫, ૧૪૦ પ્રિન્સેસ સ્ટ્રીટ, મુંબઇ-૪૦૦૦૦૨.
કૃષ્ણ એ સ્વયં કાવ્યપુરુષ છે. છંદ એનાં તોફાનો છે લય એની મસ્તી છે. ભારતના સાંસ્કૃતિક જગતમાં અનેક પાત્રો એવાં વણાઇ ગયાં છે કે એનું અસ્તિત્વ જુદું થઇ શકે તેમ નથી. લેખિકાએ આ પુસ્તકમાં દ્રૌપદી, રાધા, મીરા અને તમિલ કવયિત્રી આંડાલ (દક્ષિણ ભારતની મીરા) ના ચરિત્રોનું અદ્ભુત આલેખન કર્યું છે. ઉપરાંત પૌરાણિક દૃષ્ટિએ કૃષ્ણને જોવા, જાણવાનો, માણવાનો સહજપણે સંનિષ્ઠ પ્રયાસ કર્યો છે. આ પુસ્તક વાંચવા જેવું, વસાવવા જેવું અને વાગોળવા જેવું છે. રાધા, દ્રૌપદી અને મીરા વિશે જયોત્સ્નાબેનને ખૂબ સંશોધન કર્યા બાદ આ પુસ્તક લખ્યું છે.

હાસ્ય વિનોદ

ભગવાન શ્રીકૃષ્ણે સદીઓ અગાઉ ગીતા દ્વારા પ્રજાને એવું પ્રોમિસ આપ્યું હતું કે સંભવામિ યુગે યુગે. પૃથ્વી પર પાપનો અસહ્ય બોજ વધી જશે ત્યારે પૃથ્વી પરનું દબાણ ખસેડવા હું જન્મ લઈશ. અગાઉ તે અપ્રગટપણે મીરાના ઝેરના પ્યાલાને અમૃતમાં પલટાવી નાખતા કે વગર બેલેન્સ નરસિંહ મહેતાની હૂંડી પાસ કરાવી દેતા (જોકે એમ તો નગરવાલા નામના એક સજ્જને પણ ઈન્દિરાજીના અવાજની નકલ કરીને વગર બેલેન્સ બેંકમાંથી રૂપિયા ૬૦ લાખ સેરવી લીધા હતા. પણ એ વાત અહીં અપ્રસ્તુત છે) પણ આ કળિકાળમાં પણ ભગવાને, અલબત્ત, જુદા જુદા નામથી જન્મ ધારણ કરવા માંડ્યા છે એટલું જ નહીં, સ્વયં પ્રગટ થઈ ચમત્કારો દ્વારા પોતાના અસ્તિત્વના પુરાવા પ્રજાને આપવા માંડ્યા છે.

આપણે ત્યાં પહેલાં ઓરિજિનલ એટલે કે અસલી સંઘાબા હતા, શિરડીવાળા - તે બહુ ચમત્કારો નહોતા કરતા, તે દેવ થઈ ગયા, ત્યાર બાદ પુટ્ટપર્તીના બીજા સાંઈબાબા હાલ વિદ્યમાન છે જેમના નામથી આગળ સત્યનું વિશેષણ જડબેસલાક થઈ ગયું છે. આ સત્ય સાંઈબાબા હવામાંથી ભસ્મ જ નહીં જાપાન મેઈકની ઈમ્પોર્ટડ ઘડિયાળ કાઢતા ને પોતાના એકાદ પરમ ભક્તને ચૂંટીને, પ્રસાદ રૂપે તે ઘડિયાળ આપતા. પણ આ ઘડિયાળ ઘણી કીમતી હોવાને કારણે રોજની ફક્ત એક જ ઘડિયાળ આપવાનો કવોટા તેમણે નક્કી કર્યો હતો.

આ સત્ય સાંઈબાબાની ઝેરોશ નકલ જેવા સદગત બાલ સાંઈબાબા પણ ભગવાન તરીકે પ્રગટ થયા હતાં, જે સમયની માગ પ્રમાણે પોતાના ભક્તને, ઈન્સ્ટન્ટ કોફીની જેમ ઈન્સ્ટન્ટ નિર્વાણ અપાવી શકતા હતાં. આ સાંઈબાબાના નામ આગળ બાલ છે, અર્થાત્ તે કંઈ સત્ય સાંઈબાબાની પોકેટ એડિશન કે ચાઈલ્ડ એડિશન નથી, પૂર્ણ આવૃત્તિ છે. ભગવાન શ્રીરામ, શ્રીકૃષ્ણ કે શ્રી શંકર વચ્ચે સ્પર્ધા નહોતી, શંકર તો અંદરથી રામને નમન કરતા એ ઉલ્લેખ ધાર્મિક ગ્રંથોમાં છે, પરંતુ સત્ય સાંઈબાબા અને બાલ સાંઈબાબા વચ્ચે તીવ્ર હરીફાઈ હતી. સત્ય સાંઈબાબાના અસંતુષ્ટ ભક્તો બાલ સાંઈબાબાના શરણે જવા લાગ્યા હતા.

ભગવાનનો કાયમી નિવાસ આમ તો તેના ભક્તના હૃદયમાં જ હોય છે, પણ આ બાલ સાંઈબાબા આંધ્ર પ્રદેશમાં કુર્નુલ નજીક તુંગભદ્રા નદીના કિનારે શ્રીનિલયમ નામક એક આશ્રમમાં કાયમી વસવાટ કરતા હતાં, આ તેમનું પોસ્ટલ એડ્રેસ હતું. લાંબી બાંધવાળો ઝબ્બો તે પહેરતા હતાં ને ઝબ્બાવાળો હાથ ઊંચો કરે ને હાથમાંથી ભભૂતિ ખરવા માંડે. જાપાનની સિકો કંપનીનું નામ તેમણે સાંભળ્યું નહીં હોવાને કારણે તેમજ જાપાનની ઘડિયાળ બનાવતી કોઈ કંપની સાથે તેમને કોલોબ્રેશન નહીં હોવાથી તેમણે

તમારે ઈન્સ્ટન્ટ નિર્વાણ જોઈએ છે ?

મંગળ સમંગળ
વિનોદ ભટ્ટ

feedback@bombsamachar.com

પોતાની હથેળીમાંથી મેઈડ-ઈન-જાપાનનાં ઘડિયાળ કાઢવાની ચેષ્ટા નથી કરી. આ એક એવા ઈશ્વર હતાં જેમનું નામ પોતાના દુર્ભાગ્યને કારણે પ્રજાએ હમણાં સુધી સાંભળ્યું નહોતું. પણ અચાનક જ લોકોમાં શ્રદ્ધા પ્રગટાવ્યા બાદ તે પ્રગટ થયા.

તે ભગવાન હોવાને લીધે બાળપણથી જ જાણી શક્યા હતા કે તે સ્વયં પરમાત્મા છે ને દુનિયાનાં દુઃખ-દર્દ દૂર કરવા તેમણે દેહ ધર્યાં છે. ઈશ્વરની જેમ તેમને પણ ભૂતકાળ નથી ને હોય તો ભક્તોને તેની ખબર નથી.

હા, તેમને એક મા છે જેને પેટે તેમણે અવતાર લીધો છે... મેડિકલ કોર્સ કર્યા વગર, ડોક્ટરની ડિગ્રી લીધા વિના, એક બાહ્યો સર્જનની જેમ સ્પર્શ માત્રથી તે દર્દીને સાજો કરી દે. તબીબી જ્ઞાનનું પ્રમાણપત્ર મેળવ્યા વગર કોઈ માણસ દર્દીઓ પર આવવા અખતરા કરે તો ભારતીય કાનૂન પ્રમાણે તેના પર ફોજદારી રાહે પગલાં ભરવામાં આવે છે, પણ એ તો શુદ્ધ માણસની વાત થઈ, આ તો ઈશ્વરનો અવતાર જ નહીં, ખુદ ઈશ્વર છે એટલે કાયદાથી ઉપર છે, પર છે. સરકારનું ઔષધનિયમન ખાતું પણ આ ભગવાન સામે કામ ચલાવવામાં લાયક છે.

એક દંતકથા પ્રમાણે આ બાલ સાંઈબાબાના આશ્રમમાં એક સ્ત્રી પોતાની આંધળી માને લઈને આવી, મા આંધળી હતી ને પોતાના પગ પર ઊભી રહેવા અસમર્થ હતી. બાબાના આશીર્વાદ માત્રથી જ મા તત્કાળ દેખતી થઈ ગઈ ને ચાલવા પણ માંડી. ભગવાન શ્રીકૃષ્ણ ધૃતરાષ્ટ્રને દેખતા નહોતા કરી શક્યા.

આ સાંઈબાબાએ અંધ સ્ત્રીની આંખો પર હાથ ફેરવ્યો અને દેખતી થઈ ગઈ. આ વાત જાણી આંખના કોઈ પણ ડોક્ટર - આઈ સ્પેશ્યાલિસ્ટની આંખે અંધારાં આવી જશે!

આ બાબાના પ્રભાવથી આકર્ષાઈને કેન્દ્ર તેમ જ રાજ્યના પ્રધાનો અને ભૂતપૂર્વ રાષ્ટ્રપતિ સુદાં તેમના દર્શન તથા તેમના આશીર્વાદ મેળવવા આવી જાય છે. ના, હજી સુધી વડા પ્રધાન તેમને મળવા નથી ગયા, માથે સંકટ આવશે ત્યારે તે પણ બાબા પાસે દોડી જશે એવી ખુદ બાબાને શ્રદ્ધા છે. વડા પ્રધાનને અત્યારે મોટા આશીર્વાદની જરૂર નથી એટલે તે દ્વારકાપીકના શંકરાચાર્યથી ચલાવી લે છે. ધર્મનિરપેક્ષ વડા પ્રધાનને આશીર્વાદ પણ જોઈ વિચારીને લેવા પડે.

આ બાલ સાંઈબાબા પોતાને જ એક મોટા ચમત્કાર તરીકે ઓળખાવે છે. અને આમ પણ ચમત્કાર તો ભક્તો માટે જ હોય છે, ભગવાન માટે નહીં. ચમત્કારથી ભક્તમાં શ્રદ્ધા જન્મે છે, વિકસે છે... એ જ રીતે તે પ્રાર્થના પણ કરતા નથી, ભગવાન કયા ભગવાનની પ્રાર્થના કરે! પ્રાર્થના કે સ્તુતિ તો ભક્તને કરવાની હોય, ભગવાને ભક્ત પાસે ક્યાં કશું લેવાનું હોય કે પ્રાર્થના કરવી પડે!

પણ આ બાબા પ્રધાનોથી પ્રભાવિત હોય કે ગમે તે કારણ હોય, પોતાના આશ્રમનું ઉદ્ઘાટન તેમણે એક પ્રધાન પાસે કરાવ્યું હતું. માત્ર ટીવી પર પ્રસિદ્ધ મેળવવાની ભાવનાથી ભગવાનને પ્રધાનનો ટેકો લેવો પડ્યો હતો. લોકપ્રિયતા મેળવવા કાજે ઈશ્વરે પણ આધુનિક ટેકનિકના શરણે જવું પડે છે.

આ યુગ જાહેરાતનો છે. મંદિરમાં ઘંટ એ માટે રખાય છે. પ્રધાન ભગવાનને પ્રસિદ્ધિ અપાવે એ સામે ભગવાન તેમને ખુરશી ટકાઉ રહે તેવા આશીર્વાદ આપે છે. આદાન-પ્રદાન... બાલ સાંઈબાબા અત્યારે તો સત્ય સાંઈબાબાની જ નકલ કરી રહ્યા છે. હેરસ્ટાઈલ તેમ જ વસ્ત્રો એમના જેવાં ધારણ કરે છે. સિનિયર સાંઈબાબાથી અલગ તરી આવવા તે એક તદ્દન નવી ને મૌલિક પ્રકારની ડિઝાઈનવાળાં વસ્ત્રો તૈયાર કરાવવાનું વિચાર રહ્યા છે.

સિનિયર સાંઈબાબા કરતાં બાલ સાંઈબાબા એક વાતે આગળ છે, તે છાતી ઠોકીને કહે છે કે હું મારા ભક્તને ઈન્સ્ટન્ટ નિર્વાણ આપી શકું છું, તત્કાળ મોક્ષ અપાવી શકું છું. આવી ઓફર મારા સિવાય કોઈ કરી શકે તેમ નથી...

ઝબાન સંબાલ કે
હેન્ડી શાસ્ત્રી
feedback@bombsamachar.com

ભણવામાં ધ્યાન રાખશો, નહીં રાખશો તો નાપાસ થશો
ભણવામાં ધ્યાન રાખશો નહીં, રાખશો તો નાપાસ થશો

આરામ અને વિરામ એ બે શબ્દો ગુજરાતીઓમાં અને ખાસ કરીને રાજકોટવાસીઓમાં અત્યંત પ્રિય શબ્દો છે. બંનેના અર્થમાં નજીવો ફરક છે. માણસ યાકી જાય ત્યારે શરીરને વિશ્રાંતિ આપવા આરામ કરતો હોય છે. શરીરને રાહત થાય, પૂર્વવત સ્ફૂર્તિ આવી જાય એટલે આરામ થઈ ગયો એમ કહેવામાં આવે છે. ટૂંકમાં પ્રવૃત્તિ કરવા શરીર સજ્જ થઈ ગયું છે. આરામ પછી આગળ વધવાની કોઈ ખાતરી નથી હોતી. વિરામ એટલે થોભી જવું કે અટકવું એ અર્થ અભિપ્રેત છે. કોઈ વિરામમાં આરામ છે પણ આરામ થઈ ગયા પછી આગળ વધવાની વાત છે. એ જ રીતે ભાષામાં વિરામચિહ્નનું વિશેષ મહત્ત્વ છે. વિરામચિહ્નોથી લખાણ વાંચવામાં અને તેનું તાત્પર્ય સમજવામાં ઘણી સરળતા પડે છે. અલબત્ત, જો વિરામચિહ્ન ખોટી જગ્યાએ મૂકવામાં આવે તો અર્થનો અનર્થ કે મહા અનર્થ થઈ શકે છે. એક ઉદાહરણ પરથી સ્પષ્ટ થઈ જશે. વિદ્યાર્થી અવસ્થામાં અનેક શિખામણો આપવામાં આવે છે. એમાંની બહુસંખ્ય શિસ્ત અને શિક્ષણ વિશે હોય છે. 'બરાબર ભણજે, નિયમિત અભ્યાસ કરજે, ભણાવતર

ઊભી નીકળશે' વગેરે વગેરે સર્વકાલીન બાબતો છે. એક ઉદાહરણમાં વીરામચિહ્ન ખોટી જગ્યાએ મૂકવાથી કેવો મોટો ગોટાળો સર્જાય એ જાણવા - સમજવા હોય છે. વિદ્યાર્થીઓને સંબોધી બેનર બનાવવાનું હતું કે 'ભણવામાં ધ્યાન રાખશો, નહીં રાખશો તો નાપાસ થશો.' સાવ સીધી ને સરળ વાત છે જેમાં ભણાવતરની નિયમિતતાને પ્રાધાન્ય આપી અને એમ નહીં કરવાથી કેવું પરિણામ ભોગવવું પડે એના પર પ્રકાશ પાડવામાં આવ્યો છે. જોકે, બેનર બનાવનારી વ્યક્તિમાં ભાષા પ્રત્યે સજાગતા બિલકુલ નહોતી. એટલે બેનર તો તૈયાર કરી દીધું, પણ અલ્પવિરામ - કોમા ખોટી જગ્યાએ મૂકી દીધું. બેનરમાં પહેલું લખાણ હતું 'ભણવામાં ધ્યાન રાખશો નહીં, રાખશો તો નાપાસ થશો.' અલ્પવિરામ રાખશો પછી હોવું જોઈતું હતું એની બદલે નહીં પછી મૂકવાથી અનર્થ થયો. બેનરના લખાણ અનુસાર વિદ્યાર્થીઓને ભણવામાં ધ્યાન નહીં રાખવાની સલાહ આપવામાં આવી હતી અને આપશો તો નાપાસ થશો એવી ચેતવણી પણ ઉચ્ચારવામાં આવી હતી. એક અલ્પવિરામમાં કેવી તાકાત હોય છે એ સમજાઈ જાય છે.

સગ્ગા બહિણી
લોકજીવન મધ્યે મ્હણી
મનુષ્ય એક સામાજિક પ્રાણી છે. એનું જીવન અન્ય પ્રાણીઓની સરખામણીમાં નોખું પડે છે એમાં ભાષાનો ઘણો પ્રભાવ છે. મરાઠી કહેવતોમાં લોકમાનસમાં રહેલા શાણપણનું દર્શન થાય છે. એક કહેવત જોઈએ. **ઘરાતીલ તીઝા આણિ જોઝ્યાતીલ ઝહા, વુસચ્યાલા સમજત નાહી.** વાક્યમાં તીઝા એટલે મતભેદ અને ખડા એટલે નાનકડો પથ્થર કે કાંકરો. પહેરેલા જોડામાં પેસી ગયેલો કાંકરો ચાલતી વખતે આપણને જ ખુંચે બહાર દેખાય નહીં. મતભેદ કે અન્ય કોઈને ખબર ન પડે. એ જ રીતે ઘરમાં - પરિવારમાં રહેલા મતભેદ આપણને જ ગાસ આપે, તકલીફ પહોંચાડે. એની વાત બહાર કરાય નહીં. કહેવતનું તાત્પર્ય એટલું જ કે ગુલકલેશનો ઢંઢેરો પીટવાનો ન હોય. આપસમાં બેસીને એનો ઉકેલ લાવી દેવાનો હોય. ઘરોઘરી ત્યાચ પરી, સાંગેના તીચ બરી કહેવતમાંથી પણ એવો જ ભાવો પ્રગટ થાય છે. પરી એટલે પ્રકાર. દરેક ઘરની કલહની કહાણી લગભગ સરખી હોય છે અને એ ન કહેવામાં જ સાર છે. ગુજરાતીમાં પણ અસહ્ય આવી જ એક કહેવત છે ને 'ઘેર ઘેર માટીના ચૂલા'. મતભેદ કે દરેક કેડાણો સાડું - ખરાબ કે ભલું - બહુ ઓછેવતે અંશે તો રહેવાનું જ ને. કહેવતોમાંથી શાણપણ કેવું ટપકે છે. આ શાણપણ કેળવી શકાય તો ઘણી સમસ્યાઓનો ઉકેલ આસાનીથી આવી જાય.

રાષ્ટ્ર ભાષા
પંચગવ્ય ઓર પંચામૃત
પૈસા પાછળ સતત દોડતી રહેતી આજની પ્રજા હવે શારીરિક સુજ્જતાને પ્રાધાન્ય આપવા લાગી છે. એમાં યોગ અને એના આસનોનું મહત્ત્વ ઘણું વધી ગયું છે. યોગની પરંપરા શરૂ કરનારા બાબા ગોરખનાથની વાણી જીવન જીવવાનો વિશિષ્ટ ઉપદેશ આપવા માટે જાણીતી છે. એમની વાણીના કેટલાક રત્નો કહેવત બની ગયા છે. **અવધુ આહાર તોહો, નિદ્રા મોહો, કમ્હવું ન હોઝગા રોગી** એનું સમજવા જેવું ઉદાહરણ છે. અહીં આહાર તોડવાની એટલે કે આહારની માત્રા ઘટાડવાનો મહિમા છે. સાથે ઊંચ પણ ઓછી કરવાની વાત છે. આહાર અને નીંદર પર અંકુશ લાવનારાના શરીરમાં ક્યારેય રોગ ઘર નહીં કરે એવી સમજણ મળે છે. બીજી એક જાણવાની વાત એ છે કે પંચગવ્ય અને પંચામૃતનું સેવન દીર્ઘાયુ બક્ષે એવી માન્યતા છે. **પંચગવ્ય સાં ન્હાય કે, પંચામૃત પી લેય, જિન માંગે સૌ વ્રસ કી, ઉમર વિધાતા દેય.** મતલબ કે પંચગવ્યથી સ્નાન કરનાર અને પંચામૃતનું સેવન કરનાર લાંબું જીવી શકે છે. **પંચગવ્ય** એટલે ગાયનું દૂધ, દહીં, ઘી, મૂર અને છાણને ભેળવીને તૈયાર થતો પદાર્થ. અલબત્ત આ આપણી વૈદકીય પરંપરા છે. એકવીસમી સદીમાં આ પદ્ધતિમાં કોને વિશ્વાસ બેસે એ એક સવાલ છે. **પંચામૃત** તો બધા જાણતા જ હશે. ગાયનું દૂધ, ગાયનું દહીં, ગાયનું ઘી, મધ અને સાકરને ભેળવીને તૈયાર થતો પદાર્થ પંચામૃત કહેવાય છે.

ENGLISH
IMPORTANCE OF COMMA
કડકડાટ અને સડસડાટ બોલવાના આગ્રહી લોકો ઉચ્ચારણમાં વિરામ ચિહ્નોની સાચીબાર નથી રાખતા. જરૂર હોય ત્યાં અટકે નહીં અને જરૂર ન હોય ત્યાં અટકી પડે. સાગમટે (એકસાથે કે સમૂહમાં કે ટોળામાં એવો અર્થ થાય છે) એકસાથે બોલવાને બદલે સાગ મટે એવો ઉચ્ચાર કરતા હોય છે. ગુજરાતી જ નહીં, દરેક ભાષામાં વિરામ ચિહ્નોનું વિશેષ મહત્ત્વ છે. એની હાજરી કે ગેરહાજરીથી અથવા ખોટી જગ્યાએ મુકાઈ જવાથી અર્થનો અનર્થ થવાની શક્યતા ભારોભાર રહેલી છે. ક્યારેક શબ્દનો અર્થ પણ ન સમજાય એવી સંભાવના રહેલી છે. અચરજ પમાડનારી વાત એ છે કે વિરામચિહ્નો વિશે એક આખું પુસ્તક અંગ્રેજીમાં લખાયું છે. આ પુસ્તકમાં વિરામચિહ્નોમાં ગાંઠેલ રહેવાથી કેવા પરિણામ આવે એના સરસ ઉદાહરણ આપવામાં આવ્યા છે. એમાં એક હાસ્ય નિષ્પન્ન કરતી અને એની સાથે ભાષામાં વિરામચિહ્નોનું મહત્ત્વ સમજાવતી વાત કહેવામાં આવી છે. રીંછ પ્રજાતિના અને ચીનમાં જ જોવા મળતા પાંડા નામના પ્રાણીના અનુસંધાનમાં આ રમૂજ વાત જાણવા અને સમજવા જેવી છે.

Eats Shoots Leaves લખાણની રજૂઆત પરથી અલ્પવિરામ કેવો તરખાટ મચાવી શકે છે એનો ખ્યાલ આવે છે. પુસ્તકમાં વર્ણન કરવામાં આવેલા પ્રસંગ અનુસાર એક પાંડા એક કેડેમાં જઈ એક સેન્ડવિચ માટે ઓર્ડર આપે છે. સેન્ડવિચ આવ્યા પછી પાંડા લિજ્જતથી ખાય છે અને પછી સોના આશ્ચર્ય વચ્ચે તરત બંદૂક કાઢી હવામાં બે ગોળી ફાયર કરે છે. સ્વાભાવિક છે અણધાર્યાં ગોળીબારથી બધા ચોંકી જાય. દોડીને આવેલો વૈઈટર ગોળીબાર કરવાનું કારણ પૂછે છે ત્યારે પાંડા વિરામચિહ્નોના ગોટાળાવળું એક પુસ્તક પેલા વૈઈટરના હાથમાં આપી એક વાક્ય પર ધ્યાન દોરે છે. એ વાક્ય પુસ્તકમાં આ પ્રમાણે છપાયું છે: **The Panda Eats, Shoots and Leaves.** હકીકતમાં આ વાક્ય હોવું જોઈએ **The Panda eats shoots and leaves.** મતલબ કે પાંડા ઝાડની ડાળીઓ ને પાંદડાં ખાય છે. જોકે, વ્યાકરણદોષવાળા વાક્યમાં **Eats** પછી કોમા - અલ્પવિરામ હોવાને કારણે **The Panda Eats, Shoots and Leaves** એ વાક્યનો અર્થ પાંડા ખાય છે, ગોળીબાર કરે છે અને પછી નીકળી જાય છે એવો થાય છે. આમ એક નાનકડું અલ્પવિરામ ખોટી જગ્યાએ હોવાથી કેવો અનર્થ થાય છે એ રમૂજ રીતે દર્શાવવામાં આવ્યું છે. ૨૦૦૮માં છપાયેલા આ પુસ્તકની ૩૦ લાખ નકલ બે વર્ષમાં વેચાઈ ગઈ હતી.

ઊડતી વાત
ભરત વૈષ્ણવ
feedback@bombsamachar.com

'ગિયુગિયુ. એ ગિયુડા..'. રાધારાણીએ અવાજનું વોલ્યુમ કમશ: વધારતા બૂમ પાડી. 'શું છે? સવાર સવારમાં શેની બૂમ પાડે છે?' છાપામાંથી માથું ઊંચું કર્યાં સિવાય અમે સવાલ કર્યો.

'સાતે કામ પડતા મુઢીને આવો.' રાધારાણીએ લાકડિયા તાર જેવો આદેશ આપ્યો. રાધારાણી મારાથી સહેજે બીતી નથી, પરંતુ વંદા, ગરોળીથી બહુ બીવે છે. ક્યારેક મને થાય છે કે આનો ઘરવાળો બન્યો એના કરતાં વંદો કે ગરોળી થયો હોત તો રાધારાણી મારાથી ફકડતી તો હોત. અમે જવાબ ન આપ્યો.

'તમે મારું કહ્યું કાને ન લેવાનો કેંસલો કર્યો છે? જ્યારે હોય ત્યારે પોદળાની જેમ સોફામાં પડ્યા હો છો. ઘરમાં સળી ભાંગીને બે કરવાની નહીં. છાપા લઈને ચોંટ્યા રહેવાનું. હું તો ભૈસાબ તમારાથી તંગ આવી ગઈ છું.' રાધારાણીની વાત ન સાંભળે એટલે રાધારાણી ઘડમાથા વગરનો બડબાટ ચાલુ કરી દે છે.

'શું કામ છે?' નાટ્યકે છાપાની ગડી વાળીને ટિપોથ પર મૂકતા મેં પૂછ્યું.

'તમે ઊભા થાવ. મારી પાછળ પાછળ ચાલો.'

'હવે, આપણી ઉંમર થઈ છે. તારી પાછળ ચાલવાનો સમય જતો રહ્યો છે.'

'હવે ટાયલાવેડા મૂકો.' રાધારાણી કડક થયા. હું તેમની પાછળ પાછળ ગયો. રાધારાણી મને વાસણકપડાં કરવાની ચોકડીમાં લઈ ગઈ.

'ગંધ કે બદબૂ આવે છે?' રાધારાણીના સવાલથી હું હેબતાઈ ગયો. રાધારાણી મને મગજ વગરનો માને છે. મારા મગજનો ફ્યુઝ ઊડી ગયો છે તેવો તેનો દાવો છે. હવે હું નાક વગરનો હોશશ એવું પણ માનવા લાગી કે શું?

'અરે મસ્ત સોઝમ આવે છે? કયા સાબુથી નાહી છે? નાહ્યા પછી કયું પરફ્યુમ લગાવ્યું છે?' ખુશામત ખુદાને વ્હાલી હોય તો પત્નીને પણ પ્રશંસા પસંદ હોય કે નહીં?

'ઓ અક્કલના ઓથમીર... હું મારી વાત કરતી નથી.'

'તો? હું તો તારી જ સુગંધ સમજું ને?'

'મને તીવ્ર ગંધ આવે છે.' રાધારાણીએ નાકના ફોયણા ઊંચા કરીને કહ્યું.

'પેટ્રોલની વાસ નથી. પેટ્રોલની વાસ તો તીવ્ર હોય.'

'કદાચ ગેસની ગંધ હોઈ શકે.' રાધારાણીએ શક્યતા દર્શાવી.

'લસણ, ડુંગળી, બટેટા, વાલનો વપરાશ કરે એટલે ગેસ થાય જ.'

'હું એ ગેસની વાત કરતી નથી.' કપાળ ફૂટતા રાધારાણીએ ચોખવટ કરી.

ગેસ લીકેજની ગરબડ...

'કદાચ ગેસ લીકેજ હશે.' મેં ખબા ઉલાળીને કહ્યું.

'તમે વાંકા વળો તો' રાધારાણીએ હુકમના ટોનમાં કહ્યું.

'મને લગ્ન પછી આટલો બેન્ડ વાળ્યો તે ઓછું છે કે હજી વાંકા વળવાનું કહે છે.'

'આ ગટરની જાળી ખોલો. એમાં તમારું મોઢું નાખો અને કહો કે ગટરમાં ગેસ લીકેજ જેવું લાગે છે?'. રાધારાણીએ સમસ્યાના મૂળ સુધી જવાની કોશિશ કરી.

'ગટરમાં કશી વિચિત્ર વાસ આવે છે. ગેસ લીકેજ હોઈ શકે.' મેં ગટરમાં સૂંધીને તારણ કાઢ્યું.

'અંદર સળગતી દીવાસળી નાંખીને ચેક કરીએ તો કેવું?' રાધારાણીની નિદોષ દરખાસ્ત.

'તો પછી ભડકો અને આપણો ખેલ ખતમ.' મેં કહ્યું. રાધારાણી પંદર દિવસ ફરિયાદ કરતી રહી. મેં સરકારની જેમ આંખ આડા કાન કર્યાં. જોકે, ઘરમાં સાબુવાળા પાણીથી ગેસ લીકેજ છે કે કેમ તે ચેક કરેલ. ગટરમાં જ ગેસ લીકેજની વાસ આવતી હતી. અમારી સોસાયટીમાં નવી ગટર યોજનાના નામે નવી મુસીબત આવી છે. નવી ગટર યોજનામાં અમને નવું કનેક્શન આપ્યું ત્યારથી અમારે ત્યાં ગેસ લીકેજની ફરિયાદ ઊભી થઈ છે.

'અમારા ઘરના કંમ્પાઉન્ડમાં ગેસ લીકેજ થાય છે.' અમે ગેસ કંપનીના કસ્ટમર સેન્ટર પર ફોનથી ફરિયાદ કરી.

'એટલે કે સ્મેલિંગની કમ્પ્લેન્ટ છે. કરેકટ?' કાઉન્ટર ગર્લ ટેકનિકલ સવાલ કર્યો.

'એ જે હોય તે. જલ્દી માણસો મોકલજો.' અમે વિનંતી કરી.

મેં ગેસ કંપનીને ફરિયાદ કરવાની મહાભૂલ એટલે બેન્ડર કર્યું. ખલાસ.

સાંજે પાંચ વાગ્યે ફોન કર્યો કે કલાકમાં બાઇક પર બે માણસ ચેક કરવા આવ્યા. તેણે અમારી વિગતો લીધી. ગટરના પાઇપમાં ઇલેક્ટ્રિક હીટર જેવો લબડતો એક છોડો નાખ્યો. એ ચોરસ ડબલાંના સ્ક્રીન પર ઠકો જેવા વર્ત્તો ચાલવા માંડ્યા. ગેસ લીકેજ શોધવા માટે પેલિસ્ટર બીડ ઇન્ફ્રારેડ ગેસ ડિટેક્ટર વગેરે ડિવાઇસ વપરાય છે તેવું અમને કહ્યું.

પછી તો કહેવું જ શું? ઘડાઘડ ગેસ કંપનીની ત્રણ ચાર ગાડી આવી. પીળી છાલિયા હેલ્મેટ પહેરેલા દસબાર મજૂરિયા ત્રિકમ, પાવડા, કોદાળી સાથે ઊતરી પડ્યા. આ મજૂરિયા રસ્તા ખોદવા માંડ્યા.

'અમે કમ્પ્લેન્ટ સોલ્વ કર્યા વગર સાઇટ પરથી જતા નથી.' એક મૂચ્છડે અમને હૈયાધારણ આપી.

રાત્રે અમારા ઘરના પ્લગમાં હેલોઝન લાઇટનો વાયર નાખ્યો. રાત્રે પણ ખોદકામ ચાલુ રાખ્યું. સવારે ચાર વાગ્યે જોયું તો મજૂરો ગાડીની બારીની બહાર પગ લબડાવીને ઊંઘતા હતા. સવારે તો બધા ઊંપડી ગયેલ. એ લોકો પાછા બપોરે આવ્યા. ગેસ લીકેજ શોધવાની વ્હાલમાં લાઇટનો વાયર કાપી નાખ્યો. લાઇટ કંપનીએ અલગથી ખોદાણ ચાલુ કર્યું. લાઇટ કંપનીએ પાણીની પાઇપલાઇનમાં પંકચર પાડ્યું. સવારે બધા ખાડા સારોવરની જેમ ઊભરાઈ ગયા.

પાંચ દિવસ ખોદાણ કર્યા પછી ગેસ લીકેજનું પગેરું ન મળ્યું તે ન જ મળ્યું. ગેસ કંપનીએ એક ખાડો મ્યુઝિયમની જેમ ખુલ્લો રાખેલ છે. આ ખુલ્લા ખાડામાં પડવા માટે અમારું હાર્દિક છે.

એક દિવસ ક્યાંકથી સુંસું સુંસું અવાજ આવતો હતો. અમે તે અવાજ તરફ ગતિ કરી. ગેસની પાઇપલાઇનને એક જોઇન્ટ મારેલો. એ જોઇન્ટ બરાબર ટાઇટ કરેલ નહીં. એટલે ગેસ લીકેજની વાસ ગટરમાં આવતી હતી. અમે વાંદરી પાનું લઈને જોઇન્ટને બરાબર ટાઇટ કર્યો. ચમત્કાર થઈ ગયો. ગેસ લીકેજ બંધ થઈ ગયું!

